

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásiért felelős: Rubinek Gyula az OMGE igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőségbe küld vissza.

Dessewffy Aurél gróf kitüntetése.

A hivatalos közlöny vasárnapi száma fényes királyi kitüntetésről számolt be. Ő felsége a király egyesületünk volt elnökének, Dessewffy Aurél gróf főrendiházi elnöknek a Lipót-rend nagykeresztjét adományozta. A királyi kézirat szövege a következő:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Dessewffy Aurél gróf becső titkos tanácsos, a főrendiház elnökének, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének elnöki állásában évek hosszú során át kifejtett kiváló működése elismerésül Lipót-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1908. évi november 4-én.

Ferencz József s. k.

Zichy Aladár gróf s. k.

Dessewffy Aurél grófnak magas kitüntetése legfelsőbb helyről történt elismerése a társadalmi munkálkodás terén szerzett kiváló és nagy érdemeknek.

Legnagyobb gazdasági társadalmi szervezeteinknek, az OMGE-nek huszonegy év alatt kifejtett összes munkálkodása elválaszthatatlanul egybekapcsolódik a Dessewffy Aurél gróf nevével. A nemes gróf vezérlete alatt harcolt végig egyesületünk közel két küzdelmes évtizedet. Hogy e küzdelemben Dessewffy gróf teljes munkaképességét ritka odaadással fektette bele:

erre az OMGE. örvedetesen felszaporított tagjai szolgáltatják az élő bizonyítást.

A gazdasági társadalom ma már nagy tábor-számba menő kiválóságai éppen Dessewffy Aurél gróf vezetése alatt tömörültek az OMGE. körül, mert mindinkább belátták, hogy a magyar mezőgazdaság érdekeinek az OMGE. minden fórumon és minden időben hűséges szóvivője vala.

De az utolsó két évtized tevékenységének sikereit és átalakító hatásait legközvetlenebbül a „Köztelek” örökölte meg, melynek immár tizenhét éve visszamenő köteteli tanúságot szolgáltatnak társadalmunk legjobbjainak s ezek között elsősorban Dessewffy Aurél grófnak önzetlen fáradozásairól.

A legmagasabb királyi kegynek sugarai-ból, melyek Dessewffy Aurél gróftól érték, az Országos Magyar Gazdasági Egyesületre is fény esik, mert ez a kitüntetés ennek az intézménynek az egész nemzeti életre kiható jelentőségét fejezi ki.

És örömezzel töltheti el a Dessewffy gróf érdemeinek legfelsőbb elismerése a magyar gazdasági társadalmat már csak azért is, mert ez egyszermind megfizetése a magyar gazdasági társadalomnak, melyeknek Dessewffy Aurél gróf közel negyedszázadig hű letéteményese volt.

Büszke örömmel üdvözzöljük a magyar gazdasági társadalom nevében is Dessewffy Aurél gróftól s kívánjuk neki, hogy a Gondviselés kegye tetézze meg a legmagasabb elismerést hosszú, boldog élettel!

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1908 nov. 13. d. u. 4 órakor. Ipari és kereskedelmi szakosztály ülése.
1908 „ 19. d. u. 4 órakor. Műszaki bizottság ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” ipari és kereskedelmi szakosztályának

1908. évi november hó 13-án (pénteken) d. u. 4 órakor a „Köztelek” kistermében tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A szakosztály megalakulása.
2. Jelentés a földművelésügyi miniszternek a magyar gépipar pártoló intézkedéseiről.
3. Földművelésügyi miniszter leirata a hazai kőolaj minőségére vonatkozólag.
4. A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének a végrehajtási novellára vonatkozó kifogásai.
5. A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének átirata kiállítások rendezése és azokon hazai gépgyártmányok szereplése tárgyában.
6. Jelentés a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségével felveendő közös tanácskozási ügyekben.
7. Tanfolyam a termelők kioktatására hadseregellátási teendőkben.
8. A szárított szeszmoszlék kivételének megakadályozása.

Budapest, 1908 november 7.

Rubinek Gyula s. k.,
igazgató.

..... A MAGYAR

... LEGELŐNYÖSEBB A ...

MEZŐGAZDÁK

GABONA

..... SZÖVETKEZETE UTJÁN

... ÉRTÉKESÍTÉSE. ...

V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31.

Takarmánycikkre megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrás.

Mai számunk 28 oldal.

Felhívás.

Az egyesület a l'apszabálysának 50. §. értelmében „a szakosztályok tárgyalásaiban és működésében az igazgató-választmány által választott szakosztályi tagok, valamint az egyesület többi tagjai köül is azok, akik az egyik vagy másik szakosztályban való közreműködésre az illető szakosztály elnökénél a szakosztály megalakulása előtt vagy azt követőleg négy héten belül jelentkeznek, tanácskozási és szavazati joggal bírnak.”

A választott tagok mandátuma 3 évre terjed, míg a jelentkezett tagoké 1 évig tart. A múlt évben 3 év tartamára megválasztott tagok névjegyzéke az évkönyvben foglaltatik.

Tekintettel arra, hogy a múlt évben jelentkezett szakosztályi tagok csak újabb jelentkezés esetén gyakorolhatják szavazati jogukat az egyes szakosztályokban, ebből folyólag felkérem az egyesület azon t. tagjait, kik szakosztályaink valamelyikének (1. közzgazdasági, 2. irodalmi és tanügyi, 3. földmívelési és növénytermesztési, 4. állattenyésztési és állategészségügyi, 5. mezőgazdasági, ipari, üzemi és műszaki szakosztály) tagjaivá lenni kívánnak, ebbeli szándékukat az illetékes szakosztály elnökénél (Budapest, Köztelek) bejelenteni sziveskedjenek.

Budapest, 1908. nov. 11.

Rubinek Gyula
igazgató.

Adóügyi értesítés.

Felhívjuk a gazdaközönség figyelmét arra, hogy a folyó évi IV-re eső adók folyó év október hó 1-én váltak esedékesé s folyó évi november hó 15-ig, illetve miután az vasárnapra esik, november hó 18-ig bezárólag kamatmentesen fizethetők. Posta útján feladott adóösszegekre szintén ez a hatánap bír érvénnyel.

Ez alkalommal ismételt felhívjuk a t. gazdaközönség figyelmét arra, hogy egyesületünk üzemi szakosztályának adóügyi osztálya csekély díjazás mellett az adókönyvek szakosított felülvizsgálatát elvállalja. A felülvizsgálatot adóügyi osztályunk a legnagyobb részletességgel teljesíti s nemcsak az adókönyvet, hanem a kataszteri birtokívek adatait is felülvizsgálja s a felülvizsgálat alkalmával azokat is bekéri. Ez annyival is inkább szükséges, mert a közzgazdasági adóreform életbeléptetése esetén minden gazdának amugy is be kell szereznie a kataszteri birtokíveket, mert csak így jut azon helyzetbe, hogy kellően védekezhessen azon sérelmes megállapításokkal szemben, melyek a mívelési ágak és újabb értéközvetők felállítására alkalmával esetleg felmerülnek. *Igazgató.*

Az 1908. év október havában befizetett alapítványi kamatok és tagsági díjak.

Alapítványi kamatot fizettek:

Beniczky Béla 10 K., Biharv. G. E. 0 K., Ertős Loránt báró 4 K., József István 100 K., Nagy György 83 K., Szegedi G. E. 20 K.

Tagsági díjat fizettek:

4 koronát: Bejlen Ödön gróf, Csitány Béla, Czárán Géza, Eörssy József, Heim Gyula, Hívós Salamon, Köhn Lajos, új Kürthy István Mike Sándor, Maróthy László dr., Szunyogh Szabolcs, Trencsén vm. törvényhatósága, Weisz Imre.

5-60 koronát: Szafán Lajos.

10 koronát: Burger István, Erdi uradalom tisztartósága, G. Nagy László, Horváth J. József, Maláty György, Paál József, Stern Zsigmond, Szemes Árpád Varga Pál.

12 koronát: Ernst Sándor dr., Meray Ernő, Molnár István dr., Molnár Jenő Andor, Szóke Gyula dr.

15 koronát: Gravanszky Milán.

16 koronát: D. Matidy Emér.

20 koronát: Atkér Antal, Albert Nándor, Both László, Baácssy Árpád, Baik Pál, új. Boszörény: Sándor, Balás Sándor, Baras László, Bogvay Emil, Braun Izidor, B. thó Zoltán, Bakay D. zso. Dédy M. tyá., Farkas Ignác, Faragó Gyula, F. ket. Zsigmond, Fabiny Gyula, Fl. ischmann Béla, Grünfeld Jenő, Günther Ernő, Gyóshgyi Jenő, Hegyi Dezső, Horváth József, Hajdu

Árpád, Izai Svetozár, Jankovich Lőrincz, Jaskó Géza, új. Jankovich László gróf, Jankó Jenő, Jeszenszky Antal, Kálmán Géza, Kramer József, Komlós Armin, Kovács Géza, Kiesing Ferencz, Kossuth János, Krausz Gyula, új. Lipsey Árpád László Ma. ton, Láng Ernő, Leitgeb Imre, Luer Károly, Lutter Béla, Majthenyi Károly, Monzpart János, Müllveg Dénes, Miskolcz és vidéke első gőzkezelője, Márdy Lajos, Mathe László, Molsicovszky Ernő, Moltoris Ákos, Meszera Lajos, Nádasz Emil, Obersohn Mór dr., Pösch Gyula, Piacsek István, Perczel József, Palkovics Gyula, Reiszig Alajos, Rudnai Győző, Révész Antal, Sonogyi Péter, Szerb János, Simon Emér, Saubics Alajos, új. Spozon Pál, Tornyai Schosberger Rezső báró, Szankovics János, Szankay Ába dr., Szent-Imrey Imre, Székely Mihály, Tleszky János dr., Thomka István, Thunboffer Ferencz, Ugron Gábor, Vaska Gyula, Vedres István, Viész Alkár, Weiler Kálmán, Wolff Károly, Wamoscher Károly, Wenginger Vince, Závodszky Gyula.

22 koronát: Blásian Ágoston, Inkey Józ ef. báró.

24 koronát: Betegh István, Bek Lajos, új. Bakó János, Domahy Pál dr., új. Dániel Pál dr., Faltin Géza, Dubravszky Róbert, Grünhut Arnold, Habinger János, Halmes Imre, Hellsinger Gedeon, Heis Ödön, Horthy Szabolcs, Keltz Sándor, Keglevich Gyula gróf, Kiss Sándor, Konrad Imre, Klein Jenő, Prenoszil Dózsa, Práznovszky Ágost, Piller Dezső dr., Strobel Zoltán, Spitt Ferencz dr., Schwarz Arthur, Szapáry Lajos gróf, Sücs Mihály, új. Tarányi Ferencz dr., Vöcsény Tamás, Vuits György, Wiktorin Ferencz.

26 koronát: Sigmund Elek dr.

30 koronát: Lamberger Oszkár.

40 koronát: F. her József, Galgóczy Antal, Héssy Albert, Köber László, Kappler Ferencz, új. Kristófy János, Kisely Sándor, Laczkovics Rezső, Mezőlányi Pál, Merza Márton, Novák Dániel, Podmaniczky Géza báró, Rapcsák Gyula, Steinhausz Friegye, Süőry István, Stiner Ferencz, Szent-Ivány József, Tarray Vilmos, Tamássy Árpád, Csényi Károly dr., Baross János dr.

50 koronát: új. Szalay András.

60 koronát: Klein Mezőhért, Karton Zsigmond, Raab Reiman, Serfőző Géza, V. dovich László.

Az érdekképviseleti javaslat sorsa.

Az októberi szövetségi nagygyűlés gyászos befejezője volt azoknak a lélek-melő ünnepegeknek, amelyek Karolyi Sándor gróf emléke körül csoportosulván, ország-világ előtt hivatva voltak az agrar eszméket rajongó gazdaságszociális egyértelműségét dokumentálni. A szövetségi nagygyűlés a gazdaságszociális ma. le. élénkkelben érdeklő kérdésben, az érdekképviseleti kérdésben azt határozta, hogy máskor fog határozni.

Igaz, hogy a nagygyűlés teljes egyértelműséggel fogadta el általánosságban a földmívelési kamaráról előterjesztett törvényjavaslatot, ez azonban oly tervszerű jelenségek keretében történt, amelyek másként nem jellemezhetők, mint hogy azok kinos felütést keltettek mind azokban, akik a kamarai javaslat részletes tárgyalásának elhalasztását ellenzték. És bár az elhalasztást javasol valamennyre hangsúlyozta, hogy nem a kamarai intézmény ellen irányult felszólalása, ez azok előtt, akik az elhalasztás tulajdonképpeni célzatát nem ismerték, hiteltre nem talált s innen származott, hogy a kamarai javaslat hívei s a felszólalók között kinos s a dolog érdemére semmiképpen sem előnyös összehangolásra került a dolog.

Ennek tulajdonítható azután, hogy még oly egyszerű kérdésben is, mint egy bizottság kiküldetése — bár végül abba mindenki beleenygott — semmiképp sem tudott dűlőre jutni, mert míg az egyik tábor makacsul ragaszkodott az elnökök kiküldetéséhez, a másik tábor minden egyesület részéről, tekintet nélkül az elnök személyére, egy-egy tagot (hajtott) kiküldetni.

Végül is az utóbbi helyes álláspont győzedelmeskedett, még pedig közmegegyezésre, mert ez nem zárja ki, hogy ott, ahol az elnök az érdekképviseleti kérdése iránt érdeklődik s az egyesület bizalmát bírja, a bizottságba ő küldessék ki, amint hogy viszont hiába küldötte volna ki a nagygyűlés az olyan elnököt, aki a bizottság munkáit iránt nem érdeklődik. Legfeljebb az történt volna, hogy az illető egyesület a bizottságban képviselve nem lett volna.

Sajnos, hogy ez alárendelt kérdésben nagy zajjal és lármával folyó tárgyalás épp a földmívelésügyi miniszter jelenlétében történt, ami nem valami épületes demonstrációja volt a gazdaságszociális egyetértésének, higgadságának épp az őt legközvetlenebbül érintő kérdésben.

Ezt feltétlenül elkerülheték volna a javaslat részletei iránt aggodalmaskodók, ha az igazgató-választmány tárgyalásain részt vesznek s ott igyekeznek érvényesülni. Vagy ha előzőleg közlik aggodalmaikat az elnökkel és előadóval s nem mint meglepetésszerű akció, de mint az elnökséggel megbeszelt szükségszerű javaslat kerül a szövetségi nagygyűlés elé a javaslat bizottsági tárgyalásának kérdése.

A kamarai javaslat felett folyó három órai vita semmi érdemleges kifogást nem hozott fel a kamarai javaslat ellen, mert a felszólalók valamennyije csakis általánosságban szólott, de a javaslatnak a bizottsághoz való utasításának szükségességét a javaslat egyes hibáinak feltüntetésével megokolni mindegyik felszólaló elmulasztotta.

A legérdemesebb kifogás Keglevich Gábor grófé volt, aki a javaslatnak újabb részletes bizottsági tárgyalását azzal indokolta meg hogy a javaslat készítői és az előadó mereven elzárkóznak a módosító javaslatok elől. Erre a vádra ugyan nyomban válaszolt a javaslat előadója, de a legkésebben szóló válasz erre az, ha megállapítjuk, hogy az igazgató-választmány mint a szövetség végrehajtó-bizottsága a beérkezett egyesületi javaslatok figyelembevételével a kamarai javaslat 21 szakasza közül csak az 5., 15., 17., 20. és 21-ik szakaszokat tartotta fenn változatlanul, míg 16 szakaszt lényegesen módosított.

Igaz, hogy épp a bizottsági tárgyalást követő egyesületi javaslatok a választmányi tárgyalásnál mellőzettek, de egy törvényjavaslatot végül is, bármily bölcs is legyen a kisebbség javaslata, mégis csak a többségi álláspont alapján lehet megserkeszteni, mert az teljes keptelenség, hogy egy és ugyanazon törvényjavaslat-tervezetben két egymással homlok-egyenest ellenkező, vagy egyébként abban meg nem valósítható elvi álláspont jusson kifejezésre.

És bármennyire is idgenkedünk az egyes elvi ellentéteknek szavazás útján való eldöntésétől, végleges megállapodásra jutni másként mégse lehet s a többségi álláspont másként soha sem érvényesülhet. De igenis a szavazás mellőzésével előjük azt, hogy a nagygyűlésen uralkodóvá válik a káosz, mert mindig akadni fog egy makacs kisebbség, amely az ő helyes vagy helytelen álláspontját a többségre reáerősítkolni igyekszik.

A jelenlegi szövetségi nagygyűlésen is a kisebbség egy újabb kísérletet tett saját vélt igazának az érvényesítésére, ami ellen utóvégre kifogást emelni annál kevésbbé lehet, mert hisz maga a nagygyűlés is azzal honaléta ezen törekvést, hogy egy bizottság kiküldetésével újból alkalmat adott a részletek tárgyalására. Hiba csak abban történt, hogy a felszólalók nyíltan és határozottan rá nem mutatnak azon részletekre, amelyeket maguk részéről a törvényjavaslatban aggályosoknak találnak, mert így elcsúsztaták volna viszont azoknak az aggodalmat, akik előtt felszólalásaik úgy tűntek fel, mintha ezek általában a kamarai javaslat s illetve a kamarai rendszer ellen irányultak volna.

A tény az, hogy a szövetségi nagygyűlésen a Zempléni vármegyei, Jász-nagykunszolnokvármegyei, a Pest- és Somogyvármegyei Gazdasági Egyesületek álláspontját képviselők szólatok fel világosan azzal a céllal, hogy egy újabb részletes tárgyalásnak módját ejtsék s hogy ilyképp saját egyesületeiknek kívánságait a javaslatban lehetőleg megvalósíthassák. Ha tehát a múlt szövetségi nagygyűlés felszólalásainak ütközöponitját akarjuk megismerni, akkor elég a felszólalók által képviselt gazdasági egyesületek álláspontját megismerni, hogy azzal tisztába jöjjünk.

A legsúlyosabb ütközöponit, amely tulajdonképp az egész akciónak kiindulóponitja volt, az 1%-os kamarai illeték. A kataszteri tiszta jövedelem 1%-ában s illetve rendkívüli esetben a földmívelésügyi miniszter külön hozzájárulásának kikérésével annak másfél százalé-

Fában
javaslat
mány
egyesül
választ
által p
javaslat
ban, ak
jik, ell
hogy ez
ben fo
állandó
állapot,
mánya
fogadni
az exle
mazást
ben rész
sége ant
rai illeto

Az ig
marai il
dott, ha
annak,
maximum
sék a tö
tik, hogy
lése oly
meg, an
tartás
vagy át
épp az
kataszter
meg. S
kérdést,
márynak
hétó egy
let, amel
kellő kö
s illetve
a kamarai

A mag
a megsza
egy a vá
kamarai
lödét m
hivatását
fogalásáb
azonban
tartok, ha
állapítand
megőződ
részül üz
fojja fede

A poros
összesen
tak, ebből
az államse
bevétel 4
az összes
mután nek
kat s áll
német élel
sügünket s
megvilágít
A szöve
összes be

Ébában mint maximumban állapította meg a javaslat a kamarai illetéket. Az igazgató-választmány ezt a külön fél százalékot több gazdasági egyesület javaslatára törölte, úgy hogy ma a választmány által részleteiben, a nagygyűlés által pedig általánosságban elfogadott kamarai javaslatban 1% a kamarai illeték. Azok azonban, akik ezen 1%-os kamarai illetéket sokallják, elfeledik, hogy ez a maximumot jelenti s hogy ez a maximum csakis rendkívüli esetekben fog igénybevetetni, amilyenek nagyobb állandó befektetések, vagy egy újabb exlex-állapot, amidőn vagy egy törvényen kívüli kormányzat van, amelyiktől a kamara segélyt elfogadni nem hajlandó, vagy maga a kormány az exlex-állapot folytán a törvényes felhatalmazást nélkülöző ahhoz, hogy a kamarát segélyben részesítse s ilyképp átmenetileg beáll a szükségse annak, hogy a kamara szükségleteit a kamarai illeték nagyobb mérvű kivetése által fedezze.

Az igazgató-választmány nem az 1%-os kamarai illeték magassága miatt aggodalmaskodott, hanem ezzel ellentétben szükségét látta annak, hogy a kamarai illetékek nemcsak maximuma, hanem minimuma is megszabassék a törvényben, mert egyébként megeshetik, hogy egyik vagy másik kamara közgyűlése oly csekély kamarai illetéket szavazna meg, amely a kamara működésének fenntartásához egyáltalán nem volna elégséges, vagy általában semmit sem szavazna meg. S épp azért a kamarai illetékek minimumát a kataszteri tisztjövendelem fél százalékában szabta meg. S bizony, ha komolyan mérlegeljük a kérdést, úgy el kell ismerni, hogy a választmánynak van igaza, mert el nem képzelhető egy a gazdák által alakult kamarai testület, amely a kamarai illeték kiszabásánál ne a kellő körültekintéssel és óvatossággal járjon el s illetve működését mindjárt azzal kezdje, hogy a kamarai illeték maximumát szavazza meg.

A magam részéről azonban a minimumnak a megszabását feleslegesnek tartom. Mert már egy a választások retortájából kikerült illusztris kamarai testületről a köz iránti akkora érdeklődés mégis csak feltételeznünk kell, hogy hivatását nem a negatív álláspontjának elfoglalásában látja. A félszázalékos minimumot azonban határozottan sokallom, elegendőnek tartok, ha már egyáltalán a minimumot is megállapítandónak tartjuk, 1 1/2%-ot, mert hitem és megőződésem szerint a kamara kiadásai nagyrészt üzemi bevételekből és államsegélyből fogja fedezni.

A porosz kamarák például az 1904-ik évben összesen 84 millió marka bevételt előirányoztak, ebből a kamarai illeték 15 millió marka, az államsegély 25 millió marka, míg az üzemi bevétel 44 millió markat tett ki, tehát az üzemi bevételeknek több mint 50% a. De ezután nem nagyon szerejjük a külföldi példákat s általában kedvező vesszőparipánk a német elmésséggel mindig a mi éhetetlenségünket szembeállítani, magyar példával is megvilágíthatjuk a kérdést.

A szövetségben társult gazdasági egyesületek összes bevétele 1907-ben kereken 870,000 K.

volt. Ebből tagdíj 185,000 K., kamatbevétel 53,000 K., államsegély 138,000 K., megyei vagy városi segély 76,000 K., üzemi bevétel 218,000 K. Ezen összeállításból is látjuk, hogy már magunknál a gazdasági egyesületeknél is a bevételek legnagyobb része nem a tagdíjakból, de üzemi bevételekből származik. Mennyivel inkább áll ez majd a kamarákra, amelyeknek tevékenysége főként az anyagokra fog összpontosulni s amelyek több anyagi, erkölcsi és szellemi tőkével, nagyobb hatáskörrel és kiterjedtebb területen fognak működni.

Hogy azonban a részletekbe beláthassunk, kell, hogy egy képet alkossunk magunknak egy földmivetési kamara szervezetéről, ezen szervezet munkaköréről s hozzávetőlegesen költségeiről is. A földmivetési kamara az általa betöltendő feladatkörhöz mérten körülbelül a következő ügyosztályokra fog oszlan:

1. Központi igazgatás, amely az egész adminisztráción és irányításon felül gazdaságpolitikai kérdésekkel és a közigazgatással kapcsolatos ügyekkel foglalkoznak.

2. Növénytermesztés, kísérleti ügy, trágyázás, mintagazdaságok létesítése és fenntartása, magtenyésztés és általában a mezőgazdasági szakértelem terjesztése, szőlészet, kertészet, védekezés növényi és állati ellenségek ellen stb.

3. Állattenyésztés, takarmányozás, hizlalás, tejgazdaság, legeltetés, közös legelők kérdése, havasi gazdaságok, legeltetés, baromfi-tenyésztés, méhészet stb.

4. Erdészet, erdészeti iparok, erdészeti termények értékesítése, üzemtervek kidolgozása.

5. Állatgyógyászat, állategészségügyi rendszet, állati betegségek elleni védekezés.

6. Mezőgazdasági iparok, vegyi-élelmi állomás, kereskedelmi növények termesztése s az ezzel foglalkozók szervezése.

7. Mezőgazdasági termények értékesítése, vásárok, aukciók, közraktárak, hitelügy, szövetségi ügyek, tarifais ügyek stb.

8. Üzemi tanácsadás, jogügyi tanácsadás, szaktanácsadás és megbízások végrehajtása építészeti és könyvelési szakban.

9. Szolgáltatás s szerkesztőség, szaklapok és szakönyvek kiadása.

Mindezen szakosztályok fontosságukhoz és fejlettségükhöz képest egy vagy több szakérővel láttatnának el, mert olyan univerzális zseni, aki mind a kérdésekhez alaposan értsen, aki egy kamarai működés egészét elvégezhesse, még nem született. És hiába felünk új hivatalok alkotásától, ha színvonalon akarunk maradni, akkor képzett szakembereket kell az agrár-ügyek ellátására alkalmaznunk. Akkor nemcsak egy szellemi gócpontja lesz a gazdatársadalomnak, hanem annyi, mint ahány kamara lesz s nem fog kellő időre oly sokszor páncsolt központi vezetést igénybe venni, mert azazt egyenértékű, sőt helyi szempontból feltétlenül értékesebb, mert a helyi viszonyokat alaposan ismerő szervezettel fog bírni. A gazdasági egyesületeknek is az a baja, hogy a tükör „Mädchen für alles”, úgy van, mint a községi jegyző, hogy mindent csak az ő nyakába varrnak s a sok feladat közül nem tudja, hogy mihez kezdjen.

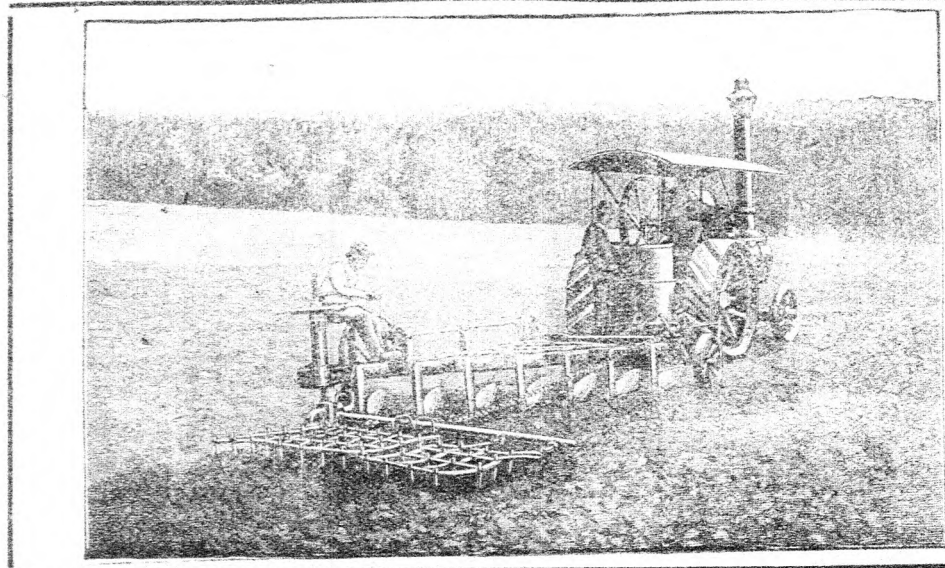
Ne legyünk szűkkeblűek a szakérők alkalmazásánál, de ne a protekció érvényesüljön a szervezett állások betöltésénél, hanem a reátermetség s akkor bőségesen megtérül a mezőgazdaságnak az a kis áldozat, amibe egy-egy szak gondos ellátása kerül.

A fogalmazói szakot megfelelő segéd személyzet egészíti ki. A kamarai személyzet fizetése, a lakás, fűtés, világítás, utiköltség, általában a dologi kiadások, továbbá a tisztviselők és személyzet nyugdíjárulékának fedezésére egy-egy kamaránál, amely körülbelül a fenti keretekben mozog, a szükséglet kereken 120,000 korona. Ehhez hozzászámítandó még a vármegyei gazdasági egyesületek titkárainak a kamara által elvállalendő fizetésére, továbbá a gazdasági egyesület tagjainak adandó ingyenes szaklap költségeire 40,000 korona, a kamarai tagok utiköltségük megtérítésére 20,000 korona, összesen 60,000 korona; bőségesen számítnak tehát, ha egy kerületi kamara összes kiadásait, természetesen nem a kezdetek kezdetén, de a fejlődés előrehaladtott fokán kereken 200,000 koronában állapítjuk meg.

Alapul véve már most a porosz kamarák, valamint a hazai gazdasági egyesületeknél szerzett tapasztalatokat, ezen 200,000 K. fedezetet fog 35%-ában kamarai illetékből, 35%-ában üzemi bevételekből s 30%-ában államsegélyből. A 200,000 K.-nak 35%-a 70,000 korona. Ennyi volna kamarai illetékből fedzendő. Miután Magyarország kataszteri tiszta jövedelmének 1/2%-a 14 millió korona, ezen utóbbi összegből tehát 1/2%-os kamarai illeték kivetése esetén 20 olyan kerületi kamarát szervezhetnénk, amelynek a kamarai illetékből 70,000 korona bevétele volna. A magam részéről azonban több mint valószínűnek tartom, hogy a kamarai illeték 1/4%-ra fog lecsökkenni idők folyamán, azaz az összes kiadásoknak legfeljebb 20%-a lesz, míg az üzemi bevétel jelentékenyen emelkedni fog, úgy, hogy a kamarai illeték csökkentését az üzemi bevételek jelentékeny emelkedése teszi majd lehetővé. Ne feledjük egyébként el, hogy az új adóreform a földadókulcsot 25 1/2%-ról 20%-ra fogja csökkenteni s hogy ilyképp a kamarai illeték bőségesen kikerül ezen 5 1/2%-os csökkentés feléből.

A földmivetési kamarákra váró nagy feladatok terhei viselése mellett, amelyek máris aggodalmat keltenek egyesekben, lehet-e a gazdátár-adalmat megyei kamarákkal, vagy igen kis körzetre kiterjedő kamarákkal megterhelni? Mert nyilvánvaló, hogy minél több a kamara, annál nagyobb az adminisztratív, a meddő költség s minél kisebb a kamarai kerület, annál szerényebb lesz a kamara működése.

De ne csak az anyagi oldalról tekintsük a kérdést. Hol van a kellő szellemi erő a kamarai munkálkodás ellátására? Nem-e jogosult azok aggodalma, akik azt mondják, hogy ott, ahol a gazdasági egyesületi élet sem bír fellendülni, épp a vezetőosztályok korlátoltsága miatt, vajjon kívánatos-e a kamarai intézményt egyszerre életbeléptetni? És vajjon nem a kerületi kamarai rendszer mellett szól-e a több megyére kiterjedő

UJ! Egygéprendszerű gőzszántás UJ!

(egy ölet fogó 7 vasú ekével).

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.

Budapest, VI., Véczi-ut 19. szám.

gazdasági egyesületek példája? Amíg a Délvidéki Földmvelők Gazdasági Egyesülete 11,000 taggal, az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület ugyenesak 11,000 taggal, a Nyugatmagyarországi Földmvelők Gazdasági Egyesülete közel 4000 taggal bír, azaz ezen három, nagyobb területre kiterjedő egyesület 26,000 tag felett rendelkezik, addig az összes vármegyei gazdasági egyesületek együtt csak 25,000 taggal bírnak. S csak 5 olyan egyesület van a vármegyei gazdasági egyesületek között, amelyek 1000 tagnál többel bírnak, de egyetlenegy sincs, amelyiknek 2000 tagja volna. Ime tehát a vármegyei egyesületek helyzete, dacára a megyéhez való nagy ragaszkodásuknak, siralmas képet mutat, míg a több megyére kiterjedő működésű gazdasági egyesületek fejlődése semmivel sem marad mögötte a Nyugat hasonló társadalmi testületei fejlődésének.

A kerületi kamarákban a mezőgazdaság érdekei védelmében nemes versenyre fognak kelni a társult megyék legjobbjai, e kamarák nagy tekintélynek örvendő testületek lesznek, melyek ugy anyagi kámban, mint erkölcsi súlyra és szellemi erőre nézve a versenyt más kereseti ágak hasonló testületeivel feltétlenül felvehetik, mert nagy vidékek fontos anyagi érdekeit képviselik s mert nagy háttérrel s kitűnő szervezettel bírnak majd a mögöttük álló gazdasági egyesületekben, gazdasági körökben és szövületekben.

Nem gyermekjátékot akarunk a kamarákban létesíteni, hanem életérős, alkotni képes szervezeteket, amelyek majd a megyékben is fokozatosan létrekeltik a társadalmi működést. De ha már most többen sokallják a maximálisan 1%-os kamarai illetéket is s a Zemplénvármegyei Gazdasági Egyesület annyira megy a takarékoskodásban, hogy a kerületi kamara teendőit minden évben felváltva más-más vármegyei gazdasági egyesület felkérésére óhajta bizni, csak hogy új költséges hivatalok szervezését elkerülje, ezzel szemben áll a másik véglet, a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület javaslata, amely nemcsak kerületi kamarákat óhajt, de ezenkívül törvényhatósági és járási szervezetek kötelező kiépítését kívánja s községi szervezetek fakultatív létesítését is.

Ha egy ilyen szervezet költségeit csak hozzávetőleges számítással papírosra vetjük, akkor rögtön elének tárul ezen kívánság teljesítésének a lehetetlensége, legalább is a kamarai javaslat keretében. Ha felvesszük, hogy a törvényhatósági szervezetek személyzeti és adminisztratív kiadásai egyenkint 20,000 korona, a járási szervezetek költségei csak 5000 korona, a községi szervezetek költségei csak 1000 koronát igényelnek, ami egy képtelenség, mert ilyen csekély összegekkel szervezeteket működtetni lehetetlenség, akkor is 75 millió korona újabb költségre volna szükség azon 1/2%-on felül, amelyivel a gazdasági egyesületek a kamaráknak adózik, azaz ezen megyei, járási és községi szervezetek költségei a kataszteri tiszta jövedelem közel 3%-a, vagyis a földadó 12%-ával adóztatnak meg a gazdasági egyesületet.

Már most miként lehet egy javaslatban két ilyen szélsőséges álláspontot összefogozni. Lehet-e és szabad-e egy ilyen monstrózus szervezet költségeit a gazdaságtársadalomra hárítani s ha nem lehet és nem szabad, akkor egyszerűen mégis

egy ilyen szervezetet a kamarai javaslatba felvenni, amelynek anyagi konzekvenciáiról magában a javaslatban nem gondolkodunk.

De tovább menve, ne csak az anyagiakról beszéljünk, de hol van a kellő szellemi erő ezen szervezetek mozgatására? Hisz a járási mezőgazdasági bizottságoknak ma is szervezve kellene lenni, mert hiszen azok törvényen alapulnak, hatáskörük is meg van szabva, anyagi eszközökkel is rendelkeznek s azok még sem működnek, nem működnek még Pest megyében sem, ahol pedig a gazdasági egyesület mint mezőgazdasági bizottság minden követ megmozdított ezen járási mezőgazdasági bizottságok működtetésére.

Vajjon ha egy újabb törvényben újra szervezzük ezeket a járási mezőgazdasági bizottságokat, akkor azok működése már biztosítva van? S vajjon végül a kamarai törvényjavaslatban megyei, járási és községi adminisztratív szervek hatásköre megállapítható-e? Egyáltalán nem. Mert akkor nem egy érdekképviseleti törvényjavaslatot, de egy mezőgazdasági kódexet kellene alkotnunk, amit ezt megítélte a kereskedelmi miniszter az új ipartörvényben, amely az ipari adminisztráció és jogszolgáltatás egészét felöleli, tehát egy egységes ipari kódex, amelynek keretében adminisztratív hatósági teendők ellátására szervezte az ipari és kereskedelmi testületeket. S mikor és hogyan létesíti a kereskedelmi miniszter ezen szaktestületet? Akkor, amikor a kereskedelmi és iparkamarák már 50 éve fennállanak és anélkül, hogy e tisztán érdekképviseleti testületek a kereskedelmi és iparkamarák szervezetét, amelyről külön törvény intézkedik, megbolygatná. S máris látjuk, hogy ugy az ipari, mint a kereskedővilág nagy kritikával fogadja a javaslatot, mert az egyéneket kívánatos ipari és kereskedelmi testületek költségeit az érdekeltekre hárítja a javaslat, holott méltányos kívánalom, hogy akkor amíg ezen testületek hatósági feladatokat is teljesítenek, azok kiadásainak legalább egy részét az állam vállalja magára.

Amidőn tehát mi még a kezdek kezdetén vagyunk, amidőn még a kerületi kamarák költségeitől is szabadkozunk, nem helyesebb és nem okosabb-e, ha a mezőgazdasági közigazgatással kapcsolatos érdekképviseleti teendők helyi ellátását egyelőre a gazdasági egyesületek kezében hagyjuk s a majd létesítendő kamarákra bizzuk a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény revízióját, amely revízió keretében lesz megvalósítandó a megyei közigazgatással kapcsolatos megyei, járási és községi gazdasági testületek megalkotásának, de egyúttal azok költségei fedezésének a kérdése is.

Azt mondhatja valaki, hogy ezt a kamarai kérdéssel egyidőjűleg is meg lehetne oldani, de aki sokat markol, az keveset fog: s a jelenlegi kormányhangulat s az állami pénzügyek mai helyzete a legkevésbé sem alkalmas arra, hogy mi ily egyes termelési ágak érdekcsoportok érdekképviseleti költségeit a közre hárítsuk, nem különösen akkor, midőn erre sem a kereskedelem, sem az ipar általunkidőzhető példát fel nem mutat.

A földmvelői kamarák majd átdolgozzák fokozatosan összes mezőgazdasági törvényeinket, ha erre az átdolgozásra szükség van, összes

mezőgazdasági vonatkozású kormány- és megyei rendeleteket, szükség szerint étrehivnak új törvényeket és új rendeleteket, megfelelőleg ellenőrzik és támogatják majd a hatóságokat ezen törvények és rendeletek végrehajtásában, fejlesztik a társadalmi életet s illetve nevelik a gazdaságtársadalmat a társadalmi művelésre s általában addig terjeszkednek, ameddig a takaró ér, de nem alkotnak egy új mezőgazdasági közigazgatást a gazdasági köznevelés költségein.

Lesznek majd a kamaráknak is helyi szervei, ott lesznek a gazdasági egyesületek, sőt tart majd bizonynyal járási előadókat is, akik a járás mezőgazdasági ügyeit gondozzák s az ottani társadalmi szervezeteknek és közigazgatásnak rendelkezésre állanak, de ezek költségét ám fizesse az állam, de ne terheljük vele a kamarát, amelynek egyébként is lesz annyi józan belátása és ítélőképessége, hogy ugy és akként szervezkedik, amint az szükséges és amint azt a rendelkezésére álló anyagi és szellemi erő megengedi.

Egy további ütköző pontja a javaslatnak, hogy nem állapítja meg a kamarai kerületeket.

Aki a múlt szövetégi nagygyűlésen részt vett, ahol egy bizottság kiküldetése felett vagy 20 szónok 3 óra hosszat vitázott, az be fogja látni, hogy tisztára képtelenség a kerületek beosztását egy nagygyűlésen tárgyalni, mert ebben a kérdésben egy ekkora testületben, ahol annyi érdek jön összeütközésbe, megállapodásra jutni soha sem lesz lehetséges, mert az országos szempontok a vitában elmosódnak s mindenki a maga érdekét tartja annak. És hiába is vetnők oda Érisz elmáját a nagygyűlés elé, mert még ha megállapodásra is jutna az e kényes kérdésben, ki áll érte jót, hogy a földmvelésügyi miniszter vagy a törvényhozás magasabb, főleg nemzetiségi szempontoktól más beosztást nem állapít-e meg s akkor hiába kaptunk hajba a kérdés felett, hiába folytatunk meddő vitát.

De a kamarai beosztásnak törvényben való megállapítását azért is mellőzni kell, mert újabb kerületek kikerekítésénél mindig a törvényhozás hozzájárulását kellene kikérni, ami meglehetősen nehézkessé és hosszadalmassá tenné az ügyet. Ugy a Jász-Nagykunszolgokmegyei, mint a Sopronvármegyei Gazdasági Egyesületek azt az eszmét vetik fel, hogy minden olyan vármegye, amelynek legalább 5 millió K. a tiszta jövedelme, kamarai székhelyet kapjon.

Ilyen vármegye van 17. Valószínű tehát, hogy a kamarai székhelyek megállapításánál a nagy vármegyék fognak figyelembe vétetni. De ez csak valószínű, mert a székhely megállapításánál döntő körülmény, hogy az lehetőleg központi fekvésű és kereskedelmi gócpont legyen, mert csakis ily helyen fejthet ki sikeres működést a kamara az értékesítés szervezése terén s ellensúlyozhatja vagy kihasználhatja az ugyanekkor e helyeken működő más kereseti ágak érdekképviseleti testületeinek működését.

Feltétlenül lehetetlen e terv gyakorlati keresztülvitele azonban a Dunántul, ahol 11 vármegye közül 7 bír 5 millió K.-nál nagyobb kataszteri jövedelemmel. Itt tehát 7 kerület kikerekítése teljesen lehetetlen, mert nincs vármegye, melyet a kerületekhez csatolni lehetne, e vármegyék pedig önállólag 15-25,000 K. évi kamara

REKORD DRILL

a legjobb páros soru vetőgép.

Losonczy gyártmány!

Losonczy gyártmány!

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, V., VÁCZI-KORUT 32. SZÁM.

rai illeték bevételei önálló kamarát fenntartani nem képesek. Az is közismert, hogy könnyebb 4-5 vármegyét egy kerületbe összehozni, mint kettőt, mert így a vetélykedés a kamarai székhelyért kisebb s örök igazság, hogy solamen est... socios habuisse malorum, azaz magyarul: ha nekem nincs székhelyem, legalább a másíknak se legyen.

Szó esett a javaslat azon intézkedése miatt is, hogy a kamarák a gazdasági egyesületek alapszabályszerű működése felett felügyeletet gyakorolni hivatottak, azt mondván, hogy erre hivatott tényező a földmívelésügyi miniszter. Tökéletesen igaz. Így vagyunk a szövetségekkel és részvénytársaságokkal is, azoknak is törvényes felügyeleti hatósága az illetékes törvényszék, mégis épp a gazdatársadalom körében, de merkanilis körökben is ismételtelen felmerült az a kívánalom, hogy ezen tisztán üzleti vállalatok különleges és szakértő intézmények felügyelete alá helyeztessenek, mert a törvényszékek ellenőrzése nem hatályos. Tökéletesen ez a helyzet a gazdasági egyesületek, gazdasági körök és munkáskörökénél is. A földmívelésügyi miniszterium képtelen az ellenőrzés gyakorlására s képtelen a bajokat, válságokat megelőző ellenőrzés gyakorlására. Hány egyesület vagyona veszett el már szórén-szórán anélkül, hogy az ellenőrzésre hivatott igazgató-választmány csak gondolt is volna arra, hogy az ellőt vagyont neki kellene pótolni.

De ezen intézkedése a törvényjavaslatnak nem is a gazdasági egyesületek miatt vétetett fel, amelyek amugy is szoros kapcsolatban lesznek a kamarákkal, de a munkásegysületek, szakszervezetek ellenőrzése szempontjából. Mert hogy mondhasa ki a törvény, hogy a kamarák felügyeleti jogát kiterjeszti a munkásszakszervezetekre, ha, ami elsősorban kötelessége volna, a gazdatársadalmi szervezet ellenőrzését mellőzi, azaz működését szabadjára hagyja. Vagy talán meg akarjuk várni, míg az ipartörvény szabványára mi is mezőgazdasági munkáskamarákat kapunk s a paritást érvényesítjük a gazdával szemben az egész vonalon? A Bokányiak, Goldmannok és Izraeliek társai és hasonmásai a gazdaszervezetekben is dus fizetések állásokat vállalhatnak majd, mint az az ipari munkás betegsegélyző-intézményénél történik?

A mezőgazdasági munkáskamarák szervezése tekintetében pedig a mezőgazdasági munkásság bizonynyal sokkal könnyebben jut majd egyetértésre, mint a gazdatársadalom, mert annak az erőteljes szervezkedés fontossága és főleg szükségessége tekintetében sokkalta fejlettebb érzéke van.

Még mindig sokakban él az aggodalom, hogy a gazdasági egyesületek működését megbénítják a mezőgazdasági kamarák, sőt hogy sok helyen a gazdasági egyesületi működés egészen meg is fog szünni. S ezen utóbbi aggodalom sugallja azt, hogy a kamarai illeték egy részét a megyei gazdasági egyesületeknek kell biztosítani. Csak természetes, hogy ha a gazdasági egyesületeknek biztosítjuk a kamarai illeték egy részét, a gazdaközönség kötelező megterhelése annál nagyobb lesz. De vajjon az anyagi segély biztosítja annak a gazdasági egyesületnek a fenn-

állítását, ahol a tagok fizetni nem akarnak? A gazdasági egyesületek a tagok önkéntes társulásából alakulnak s tagdíjfizetési kötelezettséggel jár az egyesületi tagság, ha azonban igaz az az aggodalom, hogy nem lesz gazda, aki az egyesületnek is adózzon, akkor nem is lesz egyesület s felesleges is egy nem létező egyesületnek a kamarai illetékből bármily részt is biztosítani, mert egy egyesületet tagok nélkül, tisztán kamarai szubvenczióval fenntartani talán még sem lehet.

De nem is kell ezen feles aggodalmak eloszlatására a gyűlöletes külföldi példákra hivatkoznunk, mert az ilyen példa hatása egyszerre ellensúlyozva van azzal az egyszerű kijelentéssel: Ja, a külföld, az más, azzal a mi viszonyainkat összehasonlítani nem lehet. Itt vannak a kereskedelmi és iparkamarák, amelyek 50 éve fennállanak itt nálunk Magyarországon s vajjon megbénították-e ezek az iparosok és kereskedők társadalmi tömörülését? Mily hatalmas országos egyesületeik vannak, mint a Gyár- iparosok Orsz. Szövetsége, mint az Orsz. Magyar Kereskedő Egyesülés, az ipartestületek országos szövetsége, amelyeknek az egész országra kiterjedő szervezetük van. Ott vannak az ipari és kereskedelmi vidéki testületek, amelyek mind a kereskedelmi kamarák kezdeményezésének köszönhetik létüket.

A gazdasági egyesületeket igenis támogatnia kell a földmívelési kamaráknak s támogatni is fogják azokat. Vállalja el a kamara az egyesület szellemi munkáinak, titkárnak anyagi dotációját, ad on az egyesület tagjainak egy ingyen szaklap alájában megfelelő szellemi táplálékot, vonja be az egyesületnek a közügyek iránt érdeklő tagjait a kamarai szakszervezetek működésébe, használja fel a kamara a gazdasági egyesületeket külső feladatok megoldására, szövetkezeti szervezkedés propagálására, vásárok, kiállítások, állatdíjazások rendezésére, a kísérletek végrehajtására, a mezőgazdasági szakismeretek terjesztésére stb. stb. . .

Mindezen részletek megoldását azonban hagyjuk a megalkotandó kamarákra és gazdasági egyesületekre, mert a gazdasági egyesületek hozzájárulása nélkül nem lehet róluk nélkülük intézkedni. A földmívelési kamara és a gazdasági egyesület kölcsönös jóakarattal meg fogják találni a helyes utat, amelyen együttesen haladva, a mezőgazdaság érdekeit a legsikeresebben szolgálhatják.

Ezek azok a szempontok, amelyek a javaslat szerkesztőit annak megalkotásánál vezették. A kamarai javaslat kötelező társulás, kötelező adózás, kerületi rendszer és közvetlen szavazás alapelvén épült fel, amely alapelveken a kiküldött nagybizottság sem fog változtathatni, mert ha változtat, az egyértelmű a javaslat teljes bukásával. Hogy pedig a javaslat szerkesztői ezen elvekhez feltétlenül ragaszkodnak, ez csak azt mutatja, hogy nekik is van meggyőzőződések, hogy nekik is van hitük, amelytől pillanatnyi befolyások el nem tántoríthatják őket. A részletekben lehet szó módosításról. Ez meg is történt az igazgató-választmányi ülésen, megtörténhetett volna a szövetségi nagybizottság is, amiben az tervszerűen meg lett akadályozva.

De bár a végleges állásfoglalás halasztása mindenféleképp aggodalmas, a mezőgazdasági érdekképviselet megoldásának kérdését azonban már csak halasztani, de eltemetni nem lehet, mert mind nagyobb azok tábora, akik a végleges megoldást sürgetik.

Nincs ok tehát aggodalomra a tekintetben, hogy mi lesz az érdekképviseleti javaslattal, mert akár elfogadjuk a szőnyegen lévő javaslatot, akár mellőzzük, a mezőgazdasági érdekképviselet törvényes szervezése soká nem késhe, ha meg nem csinálja azt ez a parlament, akkor megcsinálja azt egy másik, ha be nem nyújtja a mostani földmívelésügyi miniszter, akkor benyújtja egy másik, lehet, hogy anélkül, hogy a gazdatársadalom álláspontja tekintetében kíváncsiaskodnánk, s aligha azon érdekeltek figyelembevételével, akik ma akadékoskodnak.

R. Gy.

Az alsórendű vasutakról szóló törvényjavaslat-tervezet.

(Ki-onat Szesztay László mérnök, műesyetemi magántanár által az OMGE. felkérésére kidolgozott memorandumból.)

Az 1880. évi XXXI. és 1888. évi IV. törvényekikkek revíziójának kérdése több mint egy évtizede foglalkoztatja a közvéleményt. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is több ízben vette fel tárgyalásai sorába a helyiérdekű vasutak ügyét, mert bár nem zárkozhatott el annak beismerése elől, hogy az említett törvényekikkek hazánk vasuthálózatának fejlesztésére kedvező befolyást gyakoroltak, mégis gyakran tapasztalta, hogy a h. é. vasutak alapításánál és építésénél orvoslásra szoruló ki-növések jelentkeztek, melyek e közgazdaságiig nem eléggé méltányolható fontossággal bíró ügyet a közvélemény előtt elismernessé tették.

Örömmel vette tudomásul az egyesület annak idején a jelenlegi kormány ama kijelentését, hogy programjába a helyiérdekű vasuti törvény revízióját is felvette s elismeréssel fogadja a törvénytervezet számos intézkedéseit, mert azokat alkalmasaknak tartja arra, hogy az eddig tapasztalt kinövéseket megnyirbálják s az alsórendű vasutak ügyét az egészséges fejlődés alapjára helyezték. Vannak azonban a tervezetnek olyan részletei is, amelyek némi módosítást és kiegészítést igényelnek. Általosságban a tervezetre a következő megjegyzések tehetők.

1. Igen fontos ujtás a törvénytervezetnek az előmunkálati engedélyekre vonatkozó rendelkezései. Az a körülmény, hogy a tervbevett vasutak már az előmunkálati engedély kiadását megelőzőleg az illetékes tényezők meghallgatásával az általános közfoglalmi, közgazdasági és a helyi érdekek szempontjából alapos vizsgálat tárgyává fognak tétetni, biztosítékát nyújtja annak, hogy a h. é. vasutak alapításánál a nyomvonal vezetése tekintetében gyakran tapasztalt ötletszerűség megszűnik s a vasutvonalak vezetésének megállapításánál a valódi közfoglalmi és helyi érdekek lesznek irányadók.

Szükséges azonban, hogy a hazánkban még hiányzó vasutvonalak tekintetében egy általános program is kidolgoztassék s az előmunkálati

Arankamentes lóhere és

luczernamagért

100 kilónkint 10 koronával magasabb árt fizetek a napi árnál, ab vidéki állomás átvéve és kifizetve.

Ajánlatot és 10 kilós mintát utánvétellel kér, az eladó menyiség közlésével

MAUTHNER ÖDON

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPEST.

engedélyek kiadásánál az is vizsgálat tárgyává tételessék, vajjon a tervezett vasut az általános program keretébe beilleszthetik vagy nem gördít-e akadályt egy nagyobb fontosságú s az általános keretbe jobban beilleszthető vasutvonal létesítése elé.

2. Nem méltányolható eléggé a törvénytervezet ama rendelkezése, melylyel a vasutak létesítésénél az érdekelt törvényhatóságot, várost vagy községet, vagy az ezekből alakult érdekeltiséget már az előmunkálati engedély kiadásánál előnyben részesíti.

A vasutak alapításánál az a helyi érdekesség, mely a vasut létrejöttét anyagi áldozataival elősegíti, elsősorban hivatott arra, hogy a tervezett vasut alapításánál vezető szerepet vigyen. Az alapításnál tehát az idegen vállalkozás azokra az esetekre volna korlátozandó, amidőn a helyi érdekességben a kezdeményezéshez s a vasut ügyeinek fejlesztéséhez szükséges agilitás és szakértelem nem nyilatkozik meg.

Az előmunkálati engedély kiadására, meghosszabbítására s bizonyos esetekben való visszavonására vonatkozó rendelkezések alkal-

ahol a forgalmi szükségletet egy teljesen egyszerű berendezéssel épült gazdasági vasut is kielégítette volna.

4. Az engedélyezés fejezeténél figyelmet érdemel az a körülmény, hogy ez idő szerint a vasutak érdekeltiségeinek nem áll kielégítő mód rendelkezésére oly irányban, hogy a vasut tervet idejekorán megismerhesse s érdekeit hatályosan megvédhesse. E sokszor tapasztalt hiány pótlásáról a törvénytervezet nem gondoskodik. E tekintetben szükséges volna a tervezetnek olyan rendelkezésekkel való kiegészítése, amely a vizsgai törvényhez hasonló módon rendezné a közigazgatási bejárásnál s az engedélyezési tárgyalásnál követendő eljárást s ennek során az érdekelték részére a vasuti tervek közszemlére tételével biztosítaná azt, hogy az érdekeiket netalán sértő részleteknek idejében tudomására jussanak s azok ellen hatályosan védekezhessenek.

5. Az építési és üzletberendezési tőke beszerzésével összefüggő kérdések rendezésénél örömmel tapasztalható a vasuti érdekeltiségek védelmére irányuló jóindulat s az az irányzat,

közvetlen jövedelmei is az érdekeltiséget fogják illetni.

Bár e rendszer a vasutak alapításánál az érdekeltiségtől a mai rendszerrel szemben intenzívebb közreműködés s a vasut első éveiben nagyobb anyagi áldozatokat is kíván, mégis e rendszer általánossá tételében rejlik a vasutügy jövő fejlődésének egészséges alapja.

Miután a törvénytervezet a kötvényrendszer mellett az elsőbbségi részvények kibocsátásának módszerén alapított vasutak létesítését is megengedi s a két rendszer között való választást az alapítókra bizza, biztosítva van az új rendszerre lassankint és rázkódtatás nélkül való áttérés lehetősége is.

6. A vasutaknak a községek és törvényhatóságok által való segélyezésénél méltánylast érdemel a törvénytervezet ama törekvése, hogy a törvényhatósági utalapot vagyona és jövedelmei elsősorban utak építésére legyenek fordíthatók, szükséges azonban, hogy amidőn a törvény a vármegyei utalapot eredeti rendeltetése érdekében védelmébe veszi s ezzel a vasutak támogatását korlátozza, egyidejűleg az új törvény gondoskodjék arról is, hogy a törvényhatóságok részére a vasutak támogatásának újabb forrásai is megnyitassanak.

7. A helyi érdekű vasutak állami támogatása, külön állami segélyben és más kedvezményekben való részesítése kérdésében a törvénytervezet a kormány messzeemenő áldozatkészségéről tesz tanúságot, erre az áldozatkészségre szükség is van, mert az ország gazdagabb és nagyobb forgalmu vidékei a vasutvonalak már kiépültek, a még vasutra váró szegényebb s kisebb forgalmu vidékeken csak abban az esetben nyílik meg a vasutépítés lehetősége, ha e vidékek érdekeltisége az állam részéről az eddiginél nagyobb mértékű támogatásban részesülhet.

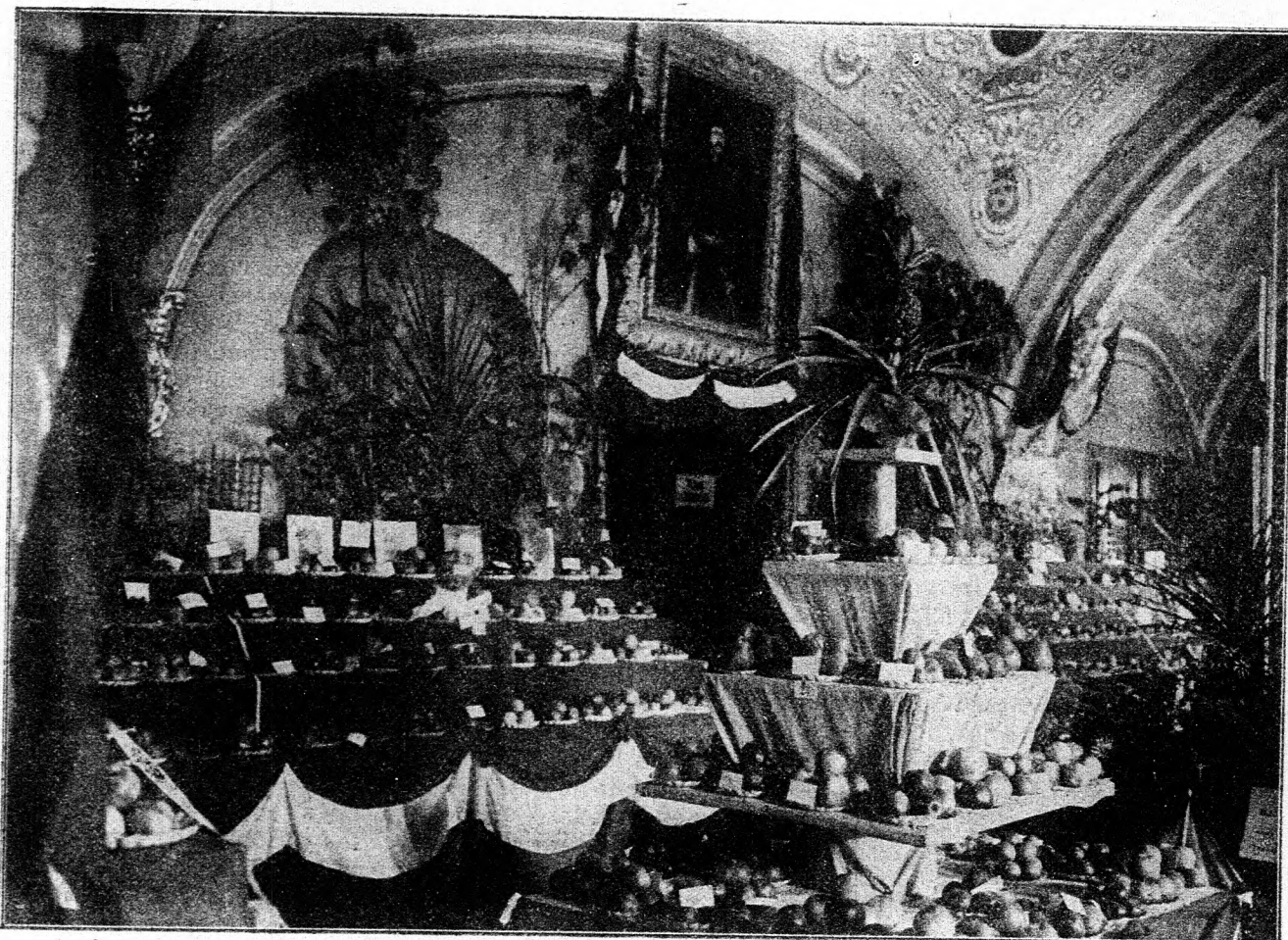
Figyelmet érdemel e részletnél az a körülmény, hogy míg a törvénytervezet a m. kir. államvasutak kezelésében levő helyi érdekű vasutak kérdéseivel kimerítően foglalkozik, addig figyelmen kívül hagyja az önálló kezelésben levő vasutak ügyét s azok támogatásáról nem gondoskodik.

Az önálló kezelésű vasutak támogatása számos nézőpontból indokolható, elég azonban ehelyütt csupán arra rámutatni, hogy a m. kir. államvasutak arra nem hivatottak, miszerint az ügykörébe nehezen beilleszthető alsóbbrendű vasutak apró-cseprő ügyeivel foglalkozzanak, mert ez egyrészt az államvasuti intézmény természetes rendeltetéséről vonja el, másrészt a helyi érdekeltiséget is jobban kielégíti, ha a vasut kezelését a helyszínen szervezett, könnyen hozzáférhető s üzleti szellemben vezetett üzletgazgatóság látja el.

Az önálló kezelésben levő vasutak az ügy természetéből kifolyólag nélkülöznek az államvasuti kezelésben nyújtott s a törvénytervezet indokolásába foglalt adatok szerint évenként és pályakilométerenkint 1376 koronára tehető szubvenziót, miért is ezek támogatásánál az az elv volna helyesen alkalmazandó, hogy a vasutak üzemeltetése az államvasuti kezelésben rejlő anyagi támogatásával egyenértékű kedvezményekkel segélyeztessék.

8. A gazdasági vasutak típusának felállításával a törvénytervezet egy régen érzett hézagot pótol.

A törvénytervezet indokolása e vasutak szükséges voltát, elterjedésüknek hasznosságát s a létesítésükhöz szükséges állami támogatás alapelveit olyan meggyőzően fejtegeti, hogy avval

247. ábra. Gyümölcssoport. Részlet a Sárosvármegyei Gazdasági Egyesült 1908. évi őszi kiállításából.

masak arra, hogy az előmunkálati engedély üzérkedés tárgya ne lehessen s hogy a vasut jövőjére döntő befolyást gyakorló előkészítő munkálatok az eddig tapasztaltaknál nagyobb körültekintéssel teljesítenek.

3. Az engedélyezés, építés és üzletre vonatkozó rendelkezések között nagyfontosságú az az intézkedés, mely előírja, hogy az engedély kiadása előtt vizsgálat tárgyává teendő, vajjon a pálya jövedelmezősége a befektetési költségeket arányban áll-e.

Ezzel a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium szakértőinek mód nyújtatik arra, hogy az illető vidék forgalmi szükségleteihez legjobban alkalmazható vasuti típus (szabványos vagy keskeny nyomtávolságú vasut, gazdasági vasut) megválasztására befolyást gyakoroljanak.

Ez pedig biztosítékát képezi annak, hogy minden vidéken a forgalmi érdekeknek legjobban megfelelő építési és berendezési vasut fog létesülni s az arra illetékes köröknek módja lesz megakadályozni azt, hogy az érdekeltség ott is anyagi erejének túlzott igénybevételével drágán épített vasutak létesítenek,

mely a jövőben építés alá kerülő helyi érdekű vasutak alapításánál az elsőbbségi részvények helyett az elsőbbségi kötvények rendszerét helyezi előtérbe.

Az érdekeltiség védelme látható abban is, hogy a törvénytervezet a törzsrészvénytőke törlesztését az elsőbbségi részvénytőke osztalék-hátralékának megtérítése elé helyezi, továbbá, hogy két vagy több helyi érdekű vasut fuzióját csak a törzsrészvényesek kétharmadrészenek hozzájárulása esetében teszi megengedhetővé.

Mindkét intézkedés alkalmas arra, hogy a törzsrészvénytőkének az engedélyidőtartam alatt való törlesztésére s a távolabb jövőben mily jövedelemre való kilátásai javíttassanak.

Az elsőbbségi törvények meghonosítani óhajtott rendelkezésében az érdekeltiség részére biztosítottak látszik az, hogy szemben a mai helyzettel, midőn az elsőbbségi részvények tulajdonosai korlátlan urai a közpénzek felhasználásával létesített vasutaknak, a vasutak felett való rendelkezési jogát az érdekeltiség veszi kezébe s a kötvénykölcsön törlesztése után nemcsak a vasut közvetett haszna, de a vasut

minden tervezet a törvény számszerű gazdasági biztosító A törvény azonban nem terjed segítségnyújtás gazdasági indulhat tőke be nem fo mértékű üzemi emberi

△ Fra
ügyi k
gazdátar
mivélési
segvetési
tatja, ne
emlékezn
ben jele
vitáról, s
5-én ker
tárczára.
szükséglé
tesznek,
pest 77
mu'atnak
Pal elős
ten hang
hogy a k
désének g
az állam
segélyve
jó hossza
mitásba.
pénzügyi
valevőleg
tett, ami
parlame
denüt ne
háztartás
ben meg
vánságga
A földm
47.062,00
elő, az e
szemben
frank. Ez
összeg, 9
élelmisz
nyuló új
amiből 22
diparteme
a helyi ell
frankkal e
és tenyész
selyment
többletet
tanintézet
igényel, v
tály szem
frank új
előző évi
mutatnak
geknek te
mivélésüg
egyes köl
hitelek elé
az általán
tel nem h
akárhány
volna. Ne
kedvéért
ményre, h
földmivél
rendes, 28
es 13 mi

mindenkinek egyetérténi kell s ha a törvénytervezet indoklásában előadott elvek magában a törvénytervezetben a javasolt kedvezmények számszerű értékében is megnyilatkoznak, a gazdasági vasutak fejlődésének előfeltételei biztosítottak volnának.

A törvénytervezetben javasolt kedvezmények azonban a fejlődés előfeltételeit egyáltalában nem teremtik meg, sőt az elkerülhetetlen szükségesség mértékén is messze alul maradnak. A gazdasági vasutak ügye csak abban az esetben indulhat fejlődésnek, ha a vasutak az építési tőke beszerzésénél hathatós állami támogatásban fognak részesülni s üzemük is olyan mértékű állami támogatást nyer, hogy ez az üzemi veszteség kockázatát az alapítókról emberi számítás szerint elhárítja.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Palkert Alajos.

△ Franciaország 1909. évi földmivvelési költségvetése. Most, amidőn hazánk gazdátársadalmát éppen Darányi Ignác földmivvelési miniszter jövő évi költségvetési előirányzata foglalkoztatja, nem lesz érdektelen megemlékeznünk a francia parlamentben jelenleg folyó költségvetési vitáról, amelynek keretében f. hó 5-én került sor a földmivvelési tárcaára. A francia állam összes szükségletei 4'987 millió frankot tesznek, tehát a múlt évhez képest 77 millió frank emelkedést mutatnak. Eppen ezért Doumer Pal előadói beszédében ismételt hangszólyozta a kamara előtt, hogy a kiadások további növekedésének gátat kell vetni, minthogy az állambevételnek adóemelés segítségével való további fokozása jó hosszú időre nem vehető számításba. A mi képviselőházunk pénzügyi bizottsága legutóbb tudvalevőleg hasonló hurokat pengett, ami csak azt bizonyítja, hogy parlamentáris kormányoknak mindenütt nehéz munkát ad az államháztartási egyensúlyt a parlamentben megnyilvánuló számtalan kívánsággal szemben fenntartania. A földmivvelési tárca kiadásai 47.062,000 frankban irányozták elő, az emelkedés a múlt évvel szemben kerekében 1.700,000 frank. Ez emelkedésből tekintélyes összeg, 900,000 frank esik az élelmiszerek hamisítása ellen irányuló új törvény végrehajtására, amiből 220 ezer frank az egyes dipartementok között osztott fel

a helyi ellenőrzési költségek fedezésére. 148,000 frankkal emelkedik a mentelepek fenntartására és tényészmének beszerzésére szánt összeg; a selyemtenyészés fejlesztésére 872,000 frank többletet szán a kormány, a mezőgazdasági tanintézet tanárok fizetésjavítása 40,000 frankot igényel, végül az erdőgazdasági és vízügyi osztály személyzeti és dologi kiadásaira 270 ezer frank újabb hitelt kér, amivel szemben az előző évi kiadások csak egyetlenegy tételnél mutatnak 35 ezer frank csökkenést. A költségeknek tekintélyes emelkedése dacára a földmivvelési tárca előadója, Noulens képviselő, egyes költségvetési tételknél az előirányzott hitelek elégtelenségéről panaszkodik s csakis az általános pénzügyi helyzetre való tekintettel nem hoz javaslatba emelést, amire pedig akárhány tételnél — szerinte — nagy szükség volna. Nem mulaszthatjuk el összehasonlítás kedvéért reámutatni amaz örvendetes körülményre, hogy a magyar birodalom 1909. évi földmivvelési költségvetése 87.903,000 korona rendes, 28.714,000 korona rendkívüli kiadást és 13 millió koronát beruházásokra irányoz

elő, az emelkedés a múlt évvel szemben 4 $\frac{1}{2}$ millió korona a rendes és 10 millió korona a rendkívüli kiadásoknál; a mezőgazdaság ápolására tehát éppen még egyszer annyit áldozunk, mint a gazdag Franciaország, aminek remélhetőleg nem fog elmaradni a kedvező eredménye földmivvelésünk további fellendülésében.

△ A sörfogyasztás csökkenése Ausztriában. Az osztrák sörárpa- és komlótermesztőkön kívül a mi gazdáinkat is közelebről érdekli az a tény, amelynek tartósságát esetén az osztrák árpa- és komlópiacra sem maradhat el a hatása, hogy t. i. az ausztriai sörfőzők forgalmi adatai már néhány hónapja a sörfogyasztás tetemes csökkenéséről tanuskodnak. Az általános gazdasági viszonyokon és drágaságon kívül, amelyek a fogyasztókat fokozott takarékoságra készítetik, közrejátszik a sörivás korlátozása az a körülmény is, hogy a szőlőtermelő tartományokban jelentékeny emelkedést mutat a borfogyasztás, az alpesi tartományokban és Stájerországban pedig sokhelyütt az idén felette olcsó gyümölcsbor szorítja ki a sörfőzők által meg-

birodalmi államadósságnak az utolsó tíz év alatt 150 százalékkal való emelkedése már régebben megérelte a birodalmi kormányban egy alapvető pénzügyi reform eszméjét. A birodalom pénzügyi viszonyainak rendezésére irányuló javaslatok már elkészültek, a napokban a birodalmi gyűlés elé terjesztettek és meglehetősen elégedetlenséget keltettek az egész birodalomban, ami könnyen megérthető, ha meggondoljuk, hogy a birodalmi kormány tervezte pénzügyi reform kerekén 475 millió márká évenkénti adótöbbletet jelent a német birodalom polgárságára nézve. Am ez a nagy összeg sem elegendő a mintegy 500 millió márkára becsült évi szükséglet-többlet fedezésére, minél fogva az egyes államok részéről fizetendő ugynevezett anyakönyvi járulékok maximális tételének fejenkénti 40 fillérrel való felemelését fogják a szövetséges államok kormányai javaslatba hozni, tehát nemcsak a birodalmi adóteher, hanem az egyes államok adója is emelkedik. A német nemzetre súlyos terhet és megpróbáltatást jelent a szükségesnek mondott évi 500 millió márká többletnek a birodalmi kincstár részére való

248. ábra. Virágosport részlet a Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület 1908. évi őszi kiállításából.

drágított árpalevet. Egyes nagy iparágak pangása következtében az olcsó sörfajták legjobb fogyasztói, az ipari munkások, jóval kevesebbet költhetnek szeszes italokra, mint más, jobb konjunkturájú években s bebizonyított szomorú tapasztalati tény, hogy a megromlott kereseti viszonyokkal párhuzamosan a pálinkafogyasztás mutat a sör- és borfogyasztás rovására nagyarányú emelkedést. Stájerországban, Cseh- és Morvaországban, valamint Sziléziában a nagyobb sörfőzők a megdrágult munkabérekre, továbbá az emelkedő árpa- és szénárakra való hivatkozással fölemelték közös egyetértéssel a sör árát, amire a fogyasztóközönség valóságos sörbojkottal felelt, amely az áremelő gyárakat igen érzékenyen érinti. Nagyon valószínű, hogy a csökkenő kereslet hatása alatt a sörfőzők mihamar jobb belátásra térnek és kevesebb haszonnal beérve, visszaállítják a régi árakat, ami nemcsak a termékeit minél nagyobb mennyiségben értékesíteni kívánó söriparnak, hanem a sörárpat és komlót termeszto gazdáknak is érdeke.

△ A német birodalmi adóreform. A német birodalom kedvezőtlen pénzügyi helyzete s a

előteremtése. A reformjavaslatok az örökösödési, valamint a villamosság- és gázfogyasztási adó behozatalán kívül fölemelik a dohány-, sör-, palackbor-pezsőboradót, ugyszintén a hirdetési adót és behozzák a szesz-egyedáruságot oly módon, hogy a szesznek nagyban való elárúsítását a birodalmi kincstár kizárólagos jogává teszik. A söradó hektoliterenként 2 márkával emelkedik, a palackborok után palackkonként 5 fillér, pezsőgőre 10 fillértől 3 márkáig terjedő adót tervez a javaslat, dohánygyártmányokra 1000 szivar után 4-96 márká, 1000 szivarka után 1 $\frac{1}{2}$ -24 márká és 1 kilogramm finomra vágott dohány után 80 fillértől 12 márká 80 fillérig az érték szerint emelkedő adó lesz a javaslat értelmében a jövőben szedendő. A kormány a szesz-egyedáruságból és a söradó felemeléséből egyenként 100 millió márká, a dohányadóból 77 millió márká, a palackboradóból 20 millió márká bevételi többletetre számít, de egyelőre nagy kérdés, hogy ezekből a rendkívül terhes javaslatokból mit és hogyan sikerül a birodalmi gyűléssel elfogadtatnia. A német nemzet kétségtelenül nagy hazafias áldozatkészségről tenne

tanúságot a tőle követelt terheknek magára vállalásával, amely terheket a kormány által kijelölt helyezett engedmények és pénzügyi könnyítések csak aránytalanul kismértékben ellensúlyozhatnák s amelyek jórésze közvetlenül vagy közvetve ismét a gazdaközönség amúgy is tulterhelt vállaira fog nehezéni.

△ Kereskedelmi szerződési tárgyalások Románországgal. Román forrásból érkező jelentések a magyar és osztrák kormányok kiadottait a román delegátusokkal Bécsben folytatott előkészítő tanácskozásairól állandóan olyan czélzatos jellegű híreket közölnek, amelyek inkább csak a román kiküldöttek jámbor óhaját, mintsem az eddigi, különben is tisztán informatív jellegű megbeszélések eredményeit tükröztetik vissza. Annyi azonban nyilvánvaló ezekből a tendenciózus híradásokból, hogy a román kormány megbízottai a magyar-osztrák kettős monarchiával kötendő kereskedelmi és vámszerződés előfeltételül az *előállatbehozatal* engedélyezését követelik, amennyiben pedig a kívánságuk nem teljesülhetne, úgy feltétlenül nagyobb *hushozatali* kontingenst kívánnak Románországnak biztosítani a Szerbia számára engedélyezett kontingensnél. Ime, itt jelentkezik már a szerb szerződésnek mint precedensnek az a káros hatása, amelyre a Szerbiával folytatott tárgyalások során ismételtelen a legnagyobb nyomattalkal reámutatunk.

— Német gazdák a tejmport ellen. A német tej és tejtermékeknek hatalmas versenytársa az az erős külföldi import tej és tejtermékek, amely különösen Hollandia és Németalföld részéről tapasztalható. A külföldi tejtermékek gyararanyu importjával szemben a német gazdák erőlyesen állást foglaltak és ezzel sikerült keresztülvinniük azt, hogy a tejtermékekre, nevezetesen a vaj- és sajtfélékre egy olyan fokú beviteli vám vetetett ki, amely bizonyos mértékig korlátozza a külföldi tejtermékek versenyképességét. A nemzetközi kereskedelmi szervezet azonban leleményes és ez esetben is ki tudja játszani a beviteli vám kényszerét és pedig úgy, hogy a tejtermékeket feldolgozatlan állapotban, azaz mint tejet és tejfelt szállítja Németországba, ott azután a czélra berendezett telepeken feldolgozza azt. Ezzel persze a tejtermékekre kivetett vám teljesen illuzóriussá vált, amely egyáltalában nem felel meg azon czél- nak, amelynek érdekében életbeléptetett. A német gazdák ezáltal újból erős megkároításnak vannak kitéve és éppen ezért a kasseli és könygsbergi mezőgazdasági kamarák kérvénnyel fordultak a birodalmi gyűléshez, amelyben a sterilizált tej és tejfelt eddigi vámentességéből származó visszaélésekre való tekintettel azt kéri, hogy ezekre a czikkekre is vettessék ki vám és pedig a sterilizált teje 4 márkás, a tejfelre pedig 10 márkás váminimum, emellett pedig a bevételre kerülő tej és tejfelt szigorú higiénikus vizsgálatnak is vettessék alá. A mezőgazdasági kamarák kérvénye azonban nem járt a kellő sikerrel, mert a kérvényi bizottság javaslataira a birodalmi gyűlés a kérvényt elutasította és pedig azzal az indoklással, hogy a külföldi államokkal kötött kereskedelmi és vámszerződések egy ilyenmü vámkivetést nem engednek meg, az azután kötendő vámszerződések pedig bizonyos mértékig követni kénytelenek a már megkötött, más államokkal szemben fennálló szerződéseket.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: **Fabricsius Endre.**

A Zempléni vármegyei Gazd. Egyesület szö- lészeti és borászati szakosztálya Thuránszky László elnöke alatt f. évi október hó 10-én látogatott ülést tartott. A szakosztály tárgyalás alá vevén a MSzOE-nek a boritaladé eltörése tárgyában megküldött átiratát, határozatilag kimondta, hogy a MSzOE. részéről megküldött határozati javaslatot teljes egészében elfogadja és csupán csak azzal pótolja ki, hogy a bor-

italadó eltörését az új bortörvény életbeléptése után kívánja. Ezen ügyben csatlakozik a mozgalomhoz, egyttal pedig a mozgalomhoz való csatlakozásra, illetőleg a szőlőtermelést fenyegető válság elkerülése végett a szőlőtermelők, borkereskedők és vendéglősök e tárgyban alkotott közös kívánságát illetékes helyen támogatásák. *Meczner Gyula* főispán a *hordóhiány okozta bajok* orvoslása szempontjából való felszólalása után a szakosztály elhatározta, hogy amennyiben az e tárgyban a szlavóniai erdőgondnoksággal folytatott tárgyalásai óta arról értesült, hogy a közelfekvő ungi kincstári erdő anyaga a vállalkozóknak árusítatik el, akik azokat viszont drága pénzért adják el a bodnároknak, feleiratot intéz a földmívelésügyi miniszterhez, hogy az ungvari erdőtanácsos újján dongafának alkalmas tönköket jutányos áron és kedvezményes vasuti szállítás kieszközölésével bocsásson rendelkezésre. A szakosztály köszönettel vette tudomásul *Hegedüs Sándor* jelentését, amelyben a földmívelésügyi miniszterhez a *borértékesítés nehézségei orvoslása* tárgyában intézett véleményét terjesztette fel, mely szerint 1. az agrárköleszők esedékes részletei november helyett májusban legyenek fizetendők, 2. mintegy 10,000 hektoliterre szükséges hordó lenne elhelyezendő a Tokaj-Hegyalján, 3. a borokra mint kézizálogra olcsó kölesző lenne nyújtandó, 4. a borárak szabályozása végett a Tokaj-Hegyalja nagyobb közsegeiben az állam által történék bevasárás. *Buca Berna* indítványára elhatározta a szakosztály, hogy felhívja a szőlősgazdákat, hogy *boraitak tartsák vissza*, nehogy azok eladásával a borárak alakulását hátrányosan befolyásolják. Elhatározta, hogy magyar, német és francia nyelven a bel- és külföldre szétküldendő szaklapot indít, melynek szerkesztésére *Hegedüs Sándor* tiszti tanácsos vezetésére igazgatót hozta javaslatba.

A Máramaros vármegyei Gazd. Egyesület igazgató-választmánya legutóbb szeptember hó 21-én és október hó 28-án tartott üléseket. Résztvett az egyesület a budapesti országos gyümölcskiállítás s gyűjteményes kiállításáért elismerő oklevelet kapott. A kiállításon a máramarosi gyümölcs általános elismerésben részesült s a kiállítók közül négyen nyertek aranyérmeket. Az egyesület saját költségén kiszagdák részvételével tanulmányi kirándulást rendezett a kiállítás megtekintésére, mely maradandó hatást gyakorolt a résztvevőkre.

Az egyesület *szarvasmarhadíjazásokat* rendezett a földmívelésügyi miniszter támogatásával október hónapban Királymezőn, Köösmezőn és Visken, az elővezetett állatokból a bírálóbizottság örömmel látta a borzderes-tenyésztet fokozatos fejlődését, amit mutat azon körülmény is, hogy tejjgazdaságok részére az ország távoli vidékeiről is jönnek borzderes teheneket vásárolni.

A földmívelésügyi miniszter a vármegyére is kiterjesztvén *takarmányhiány-akcióját*, remélhető, hogy a gazdaközönség nagyobb veszteségek nélkül fogja a telet elviselni s a kiszagdák nem lesznek kénytelenek állataikat elvesztetni. Szecskavágógépeknek kedvezményes áron való engedélyezését több község és kiszagda részére a földmívelésügyi miniszternél kérelmezte az egyesület.

Foglalkozott a választmány a *mezőgazdasági kamarákról* készített törvényjavaslattal s ahhoz *általánosságban hozzájárult* azzal, hogy a kamarák czime földmívelési legyen, a részletekre nézve indokolt javaslatot tett az OMGE.-hez. Kiosztott az egyesület október havában 58 darab nemes baromfit kiszagdák között.

A Pozsony vármegyei Gazdasági Egyesület legutóbb *Falfy Béla* gróf elnöke alatt ülést tartott. Több folyó ügy letárgyalása után *Horváth Jenő* titkár bejelentette, hogy a földmívelésügyi miniszter a *téli gazda-ági előadások* és tanfolyamok költségeire 2000 K. államegélyt engedélyezte. Az igazgató-választmány a miniszter intézkedését hálás köszönettel vette tudomásul. *Ügyvezető-titkár* bemutatta a földmívelésügyi

miniszternek a *husvizsgálat* tárgyában kiadott rendeletét. A rendeletben a levágáskor gümőkórosnak talált állatok husának közfogyasztásra bocsátása kérdésében vannak fontos intézkedések. Az igazgató-választmány a miniszter intézkedését tudomásul vette s az érdeklődő gazdaközönségnek a husvizsgálat tárgyában kiadott rendeletet rendelkezésre bocsátani határozta. *Ügyvezető-titkár* bejelentette, hogy a földmívelési kormány a vármegyei kiszagda-közönsége szükségletének fedezésére rendelt és vásárolt abraktakarmányok árához 10°/o-kal járult hozzá, majd bemutatja a *takarmányhiányból* kifolyólag kiadott rendeletét. Az igazgató választmány bár hálással vette tudomásul a miniszter aldozatosságát, mégis a nyújtott államegélyt elegendőnek nem tartja s különösen hangsúlyozta szükségét annak, hogy az abraktakarmány szállításánál kedvezmények engedélyeztessenek a földmívelésügyi kormány részéről. A m. kir. honvédelmi miniszternek *lőértékesítő szövetkezetek* létesítése tárgyában kiadott rendelete tárgyalása után kimozdta a választmány, hogy ezidőszent a vármegye területén lőértékesítő szövetkezet létesítést kivehetetlennek tartja. Ennek főoka az, hogy a hadügyi kormány kis árakat fizet a remor-dákért. *Horváth Jenő* titkár ismertette a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének a *„Vinea”* borkereskedelmi és borkereskedelmi r.-t. ot illető átiratát. Az igazgató-választmány legenergiusabban fog tiltakozni az ellen, hogy a kereskedelmi kormány a *„Vinea”*-nak államegélyt engedélyezzen. vele összekötöttségbe lépjen Magáévá tette a választmány a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének határozati javaslatát a *kötelező jégbiztosítás* tárgyában és sürgetni fogja a bortörvény eredeti szövegében való életbeléptetését is. Félő ugyanis, hogy a merkantil-körök befolyása következtében ez a törvény intézkedéseiben enyhíthetnének. Rendkívül helyesnek és okosnak tartja az igazgató-választmány a Békés-vármegyei Gazdasági Egyesület mozgalmát, miszerint vármegyénként *szabályrendeletileg* mondassék ki, hogy a munkásoknak akár munkabérükbe betudva, akár ajándékképpen pálinkát adni tilos. A választmány megteszi a kellő lépéseket ily szabályrendelet kidolgozása tárgyában. Több adminisztratív intézkedés után a tagok nagy érdeklődése mellett lefolyt igazgató-választmányi ülés véget ért.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Fejőstehenek takarmányozása. 579. kérdés. 10 literes fejőstehenekre a következő szabványt olvastam: 1000 kg.-ra 27 kg. szerves anyag, 2 kg. nitrogéntart., 0,5 kg. zsir és 12 kg. szénhidrát kell. En adok 8 kg. közepes szénát, 16 kg. tavaszi szalmát, polyvát, tengeri kórót és ösi szalmát szecskaváza, 10 kg. répát, 4 kg. burgonyát, 4 kg. buzakorpat és 2 kg. olajpogácsát 1000 kilogrammonként naponta. Ezen takarmányokban a fönt kitett szükségletből szárazanyaghiány 0.39 kg., proteinhiány 0.20 kg., zsir 0.06 kg. hiány. Csak a szénhidrátból van 1.49 kg. fölösleg. Kérem tehát, fog-e ezen eltérés a szabványtól bajt okozni, mert másképp a takarmányhiány folytán nem adagolhatunk. **P. T.**

Felelet az 579. sz. kérdésre. A szalma, polyva, olajpogácsánál, bizonyos fölfevésekből kiindulva, úgy találjuk, hogy az 1000 kg. élősulyra vonatkoztatott adagolás 28 kg. szárazanyagot, 1 kg. emészthető tiszta fehérjét s 10 kg. keményítő-értéket tartalmaz. Ha ebből a fönttartó szükségletet levonjuk, körülbelül annyi fehérje marad a tehenekeknek, hogy 1000 kg. élősulyra s naponta 14 l. tejet termelhetnek, a keményítő-érték pedig 24 l. teje is elegendő, amiből az következik, hogy abban az esetben, ha 14 l.-nél több tejet adnak a tehenekek, csak a fehérje lenne az, amely szaporításra szorul. Ez pl. úgy volna elérhető, ha az olajpogácsát a korpa terhére 3 kg.-ra szaporítanák, vagy ha a korpat részben hüvelyes maggal, pl. búkkönyvel vagy lóbabbal helyettesítenék, ami költségkímélési

szám
arany
Ma
süve
marhá
s egys
Kérde
megfo
tenyész
nyezöl
szarva
gen ta
Fele
taná
keresz
gyorsa
ban m
ridege
egy la
lehetne
ezen k
szert
állando
tisztav
lehetne
vagy d
járassa
zamosa
zedékn
Ha pe
a kere
tháli b
sabban
szép n
különb
hustart
tatnak
tenyész
is kell
teztést
csak a
menny
javítás
csak a
tisztav
hasonl
Hogy a
minden
vel dö
esetre
gokban
Risz
karmá
a kérés
mondan
sen ha
Fele
végett
hajló s
áru. U
minősé
ezélya,
jen arr
héjtól,
nevezni
stb. sz
karmán
jobb m
a többi
sötéteb
E küls
ugy vá
18-22
fehérjés
melyik
és zsir
nánk m
lásnál

V
Több

szemponthól az illető takarmányok arányában történhetne.

Cselkó István.

Magyar fajta szarvasmarha gyorsfejlődésűvé tétele. 580. kérdés. Magyar fajta szarvasmarháimat szeretném gyorsabb fejlődésűvé tenni s egyszerűen a hizékonyt is előmozdítani. Kérdem, milyen nyugati bika lenne erre a célra megfelelő, vagy hol kaphatnék olyan magyar tenyésztési bikát, amelyben a fentemlített tényezők már megvannak. Megjegyzem, hogy szarvasmarhaállományomat többé-kevésbé ridegen tartom.

Sz. M.

Felelet az 580. sz. kérdésre. Kérdéstevő óhajtaná magyar-erdélyi szarvasmarhaállományát keresztezés, avagy tisztavérbeni tenyésztés útján gyorsabban fejlődővé tenni, levele végén azonban megjegyzi, hogy állományát többé-kevésbé ridegen tartja. Hát rideg tartással nem hogy egy lassan fejlődő fajtát gyorsabban fejlődővé lehetne tenni, de a gyorsan fejlődő is elveszti ezen képességét. Első dolog volna tehát rendszert változtatni s a szarvasmarhaállományt állandóan belterjesebben tartani, amely esetben tisztavérbeni kezeléssel is gyorsabban fejlődővé lehetne azt tenni. Ezt elérendő, szentdemeteri vagy drassói bikákat kell alkalmazni, amely eljárással, ha a belterjes takarmányozás párhuzamosan halad, már a második-harmadik nemzedéknél észrevehető lesz a fejlődés gyorsulása. Ha pedig a helyi viszonyokból kifolyólag inkább a keresztezéshez akar nyulni, akkor szimmenthali bikákat használjon, amely uton bár gyorsabban fog eredményt elérni, de el is veszti szép magyar marháját. A keresztezési termékek különben elég gyorsan fejlődnek, kitünő, nagyon hústartó, étkes és igen nagy ökröket szolgáltatnak; szép, de gyengén tejelő teheneket. Bikái tenyésztési célokra nem valók s ilyenekül nem is kell őket felnevelni, ha csak a javító keresztezést beszűntetni nem akarjuk, amit persze csak az esetben fogunk megtenni, ha az eredményteljesen megvagyunk elégedve s a javítást nem akarjuk tovább folytatni. Tehát csak ebben az esetben volna indokolt nem tisztavérű szimmenthált, hanem ebből vagy hasonló keresztezésből származó bikát használni. Hogy a két eljárás közül melyik fogantatandó, mindenestre csak a helyi viszonyok ismeretével döntenéd el. Az utóbbi eljárást mindenestre csak a belterjesség felé haladó gazdaságokban volna célszerű fogantatni.

Rizstakarmányliszt mint sertéshizlaló takarmány. 581. kérdés. Mellékelt rizstakarmányliszt aérés-el küldöm, hogy sziveskednék véleményem mondani, vajjon sertések hizlalására eredményesen használható-e s mily tápértékkel bír?

Felelet az 581. sz. kérdésre. A megtekintés végett beküldött rizstakarmányliszt sárgásba hajló színnel bír, jelölül annak, hogy nem I-es áru. Ugyanis a szóban forgó hulladékot többféle minőségben hozzák forgalomba, aminek az a fő célja, hogy a rizshántoló gyár alkalmat nyerjen arra, hogy a lisztből örült értéktelen rizshéjtól, melyet hangzatosan rizskorpanak szeret nevezni, megszabaduljon. Eszerint I., II., III. stb. számokkal jelölt minőségek szoktak a takarmánypiacon szerepelni, melyek közül a legjobb minőségek szürkésbe hajló fehér színűek, a többiek pedig sárgászörösek s általában annál sötétebbek, minél több rizshéjat tartalmaznak. E különféle minőségek táptartalma többnyire úgy változik, hogy az I-es 24—28%, a II-es 18—22%, a III-as 18—22%, a IV-es 14—18% fehérjét és zsírt tartalmaz s így tovább. Hogy melyik szám illik az önre, azt csak a fehérje- és zsírtartalom meghatározása után mondhatnánk meg, ami 8 K-ba kerülne. A sertéshizlalásnál táptartalma arányában hat a rizstakar-

mányliszt, pl. a 24%-nál több fehérjét és zsírt tartalmazó I-es számú legalább úgy vagy jobban mint az árpapara, de a II., III. stb. már nem annyira, mint az árpapara. Azonban egy tekintetben mégis nagy előnyben van az árpapara, tudniillik abban, hogy a legjobb minőségű szalonnát adja, míg ellenben a rizstakarmányliszt lagyitóltag hat rá, ha csak más takarmányokkal nem ellensúlyozzuk azt. Ezért ritkán tanácsos 100 kg. élősulyra s naponta 1 kg.-nál többet a sertésnek adni. Németországban gyakran hizlalnak vele süldőt, de szintén csak 1 kg.-ot 100 kg. élősulyra s naponta számítva, mert a legjobb minőségű rizstakarmánylisztnek keményítőértéke rendszerint olcsóbb, mint az árpaparáé.

Cselkó István.

Haszonbérleengedés. 582. kérdés. Egy hold bérleti szerződésben ki van kötve, hogy elemi csapás esetén bérlő tulajdonostól kártérítést nem követelhet. Kérdem: ha ez kikötve nem volna, követelhetnék elemi csapás esetén bérbeadótól kártérítést? Mert egy hasonló szerződés van, melyben erről semmiféle megemlítes nincs.

L. B.

Felelet az 582. sz. kérdésre. A magyar joggyakorlat ismeri a haszonbérleengedés elvét oly rendkívüli elemi csapások esetén, amelyek a bérleményt a haszonbérő hibája nélkül érték és amelyek következtében a haszonbérő a haszonbér lt birtokot egészben vagy legalább legnagyobb részében nem használhatta. Haszonbérleengedésnek természetesen csak akkor van helye, ha a haszonbérleti szerződés azt ki nem zárja. A bíróság a haszonbérleengedést a károsodás aránya szerint állapítja meg és ítéletében figyelemmel lesz a haszonbérlet tartamára, a haszonbér arányos magasságára, illetőleg mérsekelt voltára és különösen arra a körülményre, hogy rendkívül bőtermésű évek nem nyújtottak e amugy is kárpótlást a kivételesen sujtott haszonbérőnek. Olyan elemi csapások esetén, amelyek ellen a haszonbérő biztosítással védekezhetik, vagy amelyek a már beszédett tervést semmisítik meg, haszonbérleengedésnek egyáltalán nincsen helye.

Sz. F.

Herepolyva tápértéke. 583. kérdés. Teheneim átlag 500 kg. élősulyúak és átlagosan 10 liter tejet felel adnak. Eddig a következő módon lettek takarmányozva: kaptak darabonként 8 kg. luczernaszéskát, 40 kg. répát, 3 kg. buzakorpát. Tekintettel arra, hogy folyó évben sok herepolyvám van, mely csupa levelesrészekből áll, tehát nagy tápértékkel kell bírnia, tekintettel továbbá arra, hogy a herepolyva emészthetősége és tápértékét illetően a táblázat felvilágosítást nem nyújt, kérem közölni, hogy mennyi a lóherepolyvának szárazanyag-, fehérje-, zsírtartalma, valamint keményítőértéke, hogy ezek segítségével számítás tessek, hogy a fentebbi takarmányozáson hogyan változtathatok herepolyva alkalmazása mellett.

Z. G.

Felelet az 583. sz. kérdésre. A sok levelet tartalmazó herepolyva összetétele csak annyiban különbözik a közepes hereszénától, hogy fehérjétartalma nagyobb, szénhidrátartalma pedig csekélyebb. Ugyanis e kétféle anyag nyers összetétele a következő (%):

	hereszéna	herepolyva
Szárazanyag	83.5	84.3
Nyers fehérje	13.5	17.2
" zsír	2.9	1.4
N.-mentes v.	37.1	33.8
Nyers rost	24.0	23.1
Hamu	6.0	10.2

Hozzávetőlegesen föltehető, hogy a herepolyva 6—7% emészthető tiszta fehérjét s 30% kemé-

nyítőértéket tartalmaz. Pontosabb adatokkal nem szolgálhatunk, mert eddig még nem végeztek a herepolyvával kihasználási kísérletet. A hereszénával szemben azonban az a hátránya, hogy rendszerint sok port tartalmaz, ami nagyobb hamutartalmának is az oka.

Cselkó István.

Melaszmoslék mint takarmány. 584. kérdés. Lehet-e a melaszt alkalikus hatásának semlegesítése után a ezukrosított burgonyával együtt erjeszteni és nem rontja-e el a burgonya moslékot, ha a melasz a burgonya 18%-át meg nem haladja, vagyis nincs-e ily arányban káros hatással a moslék az állatokra?

W. Gy.

Felelet az 584. sz. kérdésre. Azt a kérdést, hogy a burgonyával együtt alkohollá feldolgozott melasz nem teszi-e a szeszmoslékot az állatokra nézve veszélyessé, a tiszta melaszmoslék takarmányozhatóságával világítjuk meg. A tiszta melaszmoslék tápértéke valami csekélységgel nagyobb, mint a burgonyamosléké, de miután a melasz hashajtó hatása a moslékra is átmegegy, csak mintegy négyszerannyi melaszmoslék etethető az állatokkal, mint amennyi zöld melasz adható nekik. Ha 1000 kg. élősulyra vonatkoztatjuk a tiszta melaszmosléknek az adagját, akkor a hizómarha 15—20 kg.-ot kaphat naponta, a fejőstehen s jármoskór 10 vagy legfeljebb 15 kg.-ot. Még helyesebben fejezzük ki magunkat, ha azt mondjuk, hogy az állatokkal csak bizonyos mennyiségű zöld melaszt lehet veszély nélkül etetni, melaszmoslékot pedig annyit, amennyi a veszély nélkül etethető zöld melasz után keletkezik. Miután 1 kg. melasz többnyire 4 kg. moslékot ad, az adag rendszerint a veszély nélkül etethető melaszunk négyszerese lehet. Ha tehát Ön 18% melaszszal szándékozik a burgonyát erjeszteni, bátran etethet annyi kevert moslékot, amennyi az állatokat a megengedhető mennyiségű melaszmoslékhoz juttatja, ha pedig több kevert moslékot szándékozik etetni, kevesebb melasz számítandó a burgonyára. Minderről különben teljes felvilágosítást nyújt „Takarmányozásunk”.

Cselkó István.

Tehenek elégtelen tejelése. 585. kérdés. Tehenezetemben ezidőszent 32 drb szimmenthali tehenet fejnek, körülbelül 500 kg. szilvan darabonként. Most fogtuk istállóra őket s a tej megapadt; bátor vagyok tehát azon kérdéssel fordulni a tek. Szerkesztőséghez: milyen táparánnyal lehetne a tejhozamot fokozni? A 32 tehen összesen kb. 210 liter tejet ad; a tej ára itt literenként 16—18 fillér. Rendelkezésre áll: 1. takarmányrépa, 2. árpaszalma, 3. luczernaszéna, 4. lóherepolyva, 5. buzapolyva és 6. buzakorpa. Az 1907. évi november hó 23., 92. sz. 2341. oldalán (Cselkó) között táparányban a 3 kg. széna — ami nekünk nincsen — mennyi luczernaszénával volna helyettesítendő? Egyáltalán szives választ kérek arra nézve, hogy a rendelkezésre álló takarmányfajokból a tejhozam fokozása céljából milyen táparány volna összeállítandó?

M. S.

Felelet az 585. sz. kérdésre. Most körülbelül 6.5 liter tejet adnak a tehének naponta, de természetesen úgy, hogy egyes tehenekből kevesebbet, másokból többet fejnek. A 6.5 l.-nyi átlag 500 kg. élősúly után legalább 0.55 kg. em. fehérjének s 4 kg. keményítőértéknek az etetését teszi szükségessé, ez pedig a következő adagolásban foglaltatik: 20 kg. takarmányrépa, 3 kg. luczernaszéna, 3 kg. árpaszalma, 2 kg. here- vagy buzapolyva s 3 kg. buzakorpa. Ezek közül csak a luczerna s korpa juttatja a teheneket nagyobb mennyiségű fehérjéhez, amiből az következik, hogy ha több luczernát etettetek, kevesebb korpa válik szükségessé,

VILLAMOS EROÁTVITEL, VILÁGITÁS, CSILLÁROK.

Tervez és épít 1876 óta.

DECKERT és HOMOLKA

Tervez és épít 1876 óta.

ELEKTROTECHNIKAI GYAR

BUDAPEST.

Több mint ezer berendezés üzemben.

954b

Kérjen referencziajegyzéket.

az egész község jólétének alapja, az új mezőgazdasági és mezőrendőri törvényben ki kellene mondani, hogy a tenyészapaállatokat a községnek mint erkölcsi testületnek kell beszereznie, mely nagyobb vagyoni súlyjal bír és az állattenyésztés érdekeit jobban megóvjá, mint a többi, kevésbé szervezett közbirtokosság. A költségeket pedig, melyek a mérsékelt hágatási díjak leszámítása után fennmaradnak, a közköltségek-ből kellene fedezni. A község tulajdonát képező apaállatok eltartásáról magának a községnek kell gondoskodnia. Teljesen jogosult a közköltségek igénybevétele, mert állatokat a faluban kisebb-nagyobb számban csaknem mindenki tart, birtokos, napszámos, iparos és kereskedő egyaránt.

Állatokat ki-ki anyagi erejének megfelelőleg tenyészt. Aki több közköltséget fizet, az rendszerint több állatot is tart. A gazdaságilag gyengébbek maguk nem képesek apaállatokat beszerezni és eltartani. Ezért a közös állattenyésztésbe bele kell vonni az egész községet és pedig annál is inkább, mert az egész község és ennek minden egyes osztályának nyilvánvaló érdeke, hogy az állattenyésztés minél virágzóbb és jövedelmezőbb legyen.

És hogyha a községi apaállatok beszerzése és eltartása folytán felmerült költségekből, a közteherből az egész község kiveszi a maga részét, úgy az állattenyésztésben bár kisebb mértékben, de mégis részvevő szegény ember is a maga terhét könnyebben elbírja, mint annakelőtte, mikor teljesen magára volt hagyva.

Steuer György dr.

Szavatosság arankáért.

A gazdaközönségnek kedvező elvi álláspontot jelez a kir. Kuriaának 1908 május 19-én 8093/1907. szám alatt kelt elvi jelentőségű határozata, melyben a bíróság kimondja, hogy ha az eladó szavatol azért, hogy az eladott löheremag arankamentes, holott kiderült, hogy a bevetett nem volt arankamentes mentes és ezáltal az egész löheretermést tönkretette az aranka: akkor a kereskedelmi törvény 350. §-ának esete forog fenn, mert az eladó az árunak lényegére nézve olyan minőséget tulajdonított, minővel az nem birt és ezáltal a vevőt tévedésbe ejtette. Ezen ítéletet a kir. Kuria mind a két alsóbírósi ítéletnek megváltoztatásával hozta és az indokolásban kifejti még azt is, hogy szavatosságot a vételi ügylettől függetlenül is lehet vállalni és pedig kötelező módon még oly személy részéről is, aki a vételi ügyleten egyébként kívül áll és hogy a vétellel járó vagy az ily módon külön elvállalt szavatosság az illetőt akkor is kártérítésre kötelezi, ha eseménye nem a terményhamisításról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz.-ben előírt módon nyert bizonyítást, vagy ha annak büntetethetősége ezen t.-cz. értelmében el is érvült volna. Világosan és érthetően magyarázza meg ez az indokolás a kereskedelmi törvény 350. §-ában említett kereskedelmi csalás fogalmát is és azt az összefüggést, amelyben az eset a mezőgazdasági törvény 119. §-ának rendelkezésével áll.

Közöljük belőle a következőket:

Téves az elsőbíróság által felhozott és a másodbíróság által különben is mellőzött az az indokolás, hogy felperesnek az érvényesítési kívánt kárhoz való joga az 1894. évi XII. t.-czikk 113. §. rendelkezéséhez képest elévült, téves pedig azért, mert a felperes által érvényesíteni kívánt kár nem esik az idézett törvényszakaszban meghatározott mezői kárfogalma

alá, de különben is valamely eselekményből vagy mulasztásból jogszerűen származható vagyoni igénynek érvényesítése és ennek elévülése független az illető eselekmény vagy mulasztás büntetethetőségétől és ennek a büntetethetőségnek elévülésétől. Alperes beismerte azt, hogy ő az 1905. év tavaszán megvette.

Z. S. és L. Gy. tanuk vallomása bizonyítva van, hogy felperes a két métermázsza löheremagot az 1905. év tavaszán alperestől hozatta el és ugyanakkor saját gazdaságában elvetette.

A perrendszerben alkalmazott előleges szakértői szemlével, illetőleg a meghallgatott szakértőknek egyhangú véleményével bizonyítva van, hogy az illető egész löheretermését tönkre tette az aranka; hogy az illető területen az aranka azáltal keletkezett, hogy a bevetett löheremag nem volt arankamentes; hogy felperes már az 1906. év június hó közepén megállapíthatta azt, hogy a bevetett löheremag nagyrésztben arankás; hogy szabad szemmel a löheremagot és arankamagot egymástól megkülönböztetni nem lehet.

A perben B. L. tanu vallomásának hiteli érdemlőségére nézve mi agyal sem merült fel és ez a tanu azt vallotta, hogy alperes felperessel szemben kifejezetten szavatosságot vállalt aziránt, hogy a felperesnek általa ajánlott és a felperes által megvett löheremag arankamentes; ehhez járul, hogy a pernek adatai szerint alperes szükségképpen felismerhette azt, hogy felperes az illető löheremagot elvetetés céljából szándékozik megvenni, a dolog természeténél fogva pedig elvetetésre arankamentes löheremag az alkalmas; ilyen körülmények között tehát bizonyítottnak kell elfogadni azt is, hogy alperes felperessel szemben kifejezetten szavatosságot vállalt aziránt, hogy az illető két métermázsza löheremag arankamentes.

Az ekként megállapított tényállás mellett mi jogi jelentőséggel sem bír az, hogy az illető két métermázsza löheremagra létrejött adásvételnél alperes eladó gyanánt, vagy bizományos gyanánt, vagy megbízott gyanánt, avagy csak szivességből járt el, hogy az illető löheremagra létrejött adásvétel kereskedelmi ügylet-e, hogy az illető löheremag volt-e ólomzáróva és hogy felperes az illető löheremagot elvetetés előtt szakértőileg meg nem vizsgálta.

A szavatosság ugyanis kétségtelenül feltételez valamely megkötött vagy megkötendő ügyletet, azonban szerződésileg az ügyleten kívül álló részéről is elvállalható; azáltal tehát, hogy alperes az illető löheremag arankamentes voltáért kifejezetten szavatosságot vállalt, alperesnek ez a szavatossága az ügylet körülményeitől függetlenül önálló szerződés által létrejött; emellett pedig a kockázatot aziránt, hogy az illető löheremag ólomzáróva nem volt és szakértőileg meg nem vizsgálta, alperes tartozott viselni, mert felperes az önálló szerződés által létrejött szavatosságnál fogva alperessel szemben érvényesíthető igényeinek fenntartására az ólomzárólag megtörténtől gondoskodni vagy az illető löheremagot az elvetetés előtt szakértőileg megvizsgáltatni nem volt köteles. A kereskedelmi törvény 350. §-ban meghatározott csalás nemcsak büntetőjogi értelemben vett csalás esetében forog fenn, hanem kiterjed olyan tényekre is, amelyek magánjogi értelemben vett csalás ismérveivel bírnak.

Már pedig a fenn kifejtettek szerint felperes rendes kezelés mellett, aminél többre kötelezve nem volt, nem ismerhette fel azt, hogy az illető löheremag arankamaggal van keverve, hanem ezt csak az elvetetés után és csak az 1906. év

június havában tudhatta meg; ellenben alperes annak arankamentes voltaért kifejezetten szavatosságot vállalt és így annak a lényegére nézve olyan minőséget tulajdonított, minővel az nem birt és ezáltal felperest nyilván tévedésbe ejtette és tévedésben tartotta; ilyen körülmények között tehát, ha az ügylet kereskedelminek tekintetik is, fennforog a kereskedelmi törvény 350. §-nak esete és így annak a törvénynek 346., 349. §§. alkalmazást nem nyerhetnek. Ezeknél fogva tekintettel arra, hogy a kifejezetten elvállalt szavatosságnak az a jogi hatálya, hogy a szavatosságot elvállaló ennek keretén belül a beállított vagyoni hátrányokért vagyoniilag felelős, ilyen hátrány pedig a fenn kifejtettekhez képest a jelen per tárgyává tett esetben beállott, mindkét alsóbírósi ítéletét meg kellett változtatni és alperesnek kártérítési kötelezettségét felperessel szemben megállapítani.

Szilárd Ferencz dr.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Dessewffy Aurél gróf ünneplése	2435
Az OMGÉ. közleményei	2435
Az érdekképviseleti javaslat sorsa	2436
Az alsórendű vasutakról szóló törvényjavaslat-tervezet	2439
Községi tenyészapaállatok beszerzésére és eltartására szükséges költségek fedezése	2444
Szavatosság arankáért	2445
Külföldi szemle	2441
Gazdatársadalmi mozgalmak	2442
Levelszekröny	2442
Vegyesek	2445
Dessewffy Aurél gróf kitüntetése. — A „Köztelek” mai számának melléklete. — A cukorrépa cukortartalma és a gazdák. — A külföld megemlékezése Károlyi Sándor grófról. — Óvakodjunk a bécsi tőzsde-bírószágtól! — Vasúti díjkezdemény szarított cukorrépaszelet szállításra. — Hadi szükségletek kivételének tilalmazása Szerbiába és Montenegróba. — Mozgalom a tejárak emelésére Ausztriában. — Husbevétel Szerbiából Ausztriába. — Gazdasági dátumok. — Gőzhajózási hírek. — Apró hírek	2447
Kereskedelem, tőzsde	2448
Szerkesztői üzenetek	2449

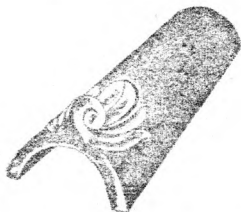
Dessewffy Aurél gróf kitüntetése.

Megemlékeztünk már lapunk vezető helyén a Dessewffy Aurél gróf kitüntetéséről, kihez ez alkalommal Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a következő iratot intézte:

„Ő császári és Apostoli Királyi Felsége e hó Bécsben 4-én kelt legfelső elhatározásával Nagyméltóságodnak az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének elnöki állásában évek hosszú során át kifejtett kiváló működése elismerésül a Lipót-rend nagykeresztjét díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. Midőn a királyi kegy e megnyilatkozását őszinta, szívből jövő szerencsekívánataim kapcsán Nagyméltóságodnak szíves tudomására hozni szerencsém van, egyúttal benső örömmel adok kifejezést afőli, hogy Nagyméltóságodnak a magyar mezőgazdaság terén egy emberöltőn át kifejtett ernyedetlen munkássága legfelső helyen is méltó elismerésre talált. Őszinte örömmel tölt el a kitüntetés mindnyájunkat, kik Nagyméltóságodnak elnöki állásától való megválását oly mélyen fájlaltuk. Nagyméltóságod amidőn megválk a gazdatársadalom leg-

A kontinens legmodernebb és legmunkaképesebb
CZEMENTCSERÉPGÉPEI,

sajtol s aczélformát, mindanfélé czementáru készítésére,
alódi czementfésztek közvetlen Angliából.

KRISHABER és BECK

műszaki vállalata

Budapest, V., Nádor-utca 14. sz.

Üzemben lévő telepek megtekinthetők az ország minden részében

nagyobb testületének elnöki állásától, magával viszi azt a tudatot, hogy a magyar mezőgazdaság érdekében hosszú éveken át kifejtett épp oly sikeres, mint lankadatlan fáradozása a magyar gazdák hálás emlékeztetésében és a magyar mezőgazdaság történetében fennmarad. De hálás emlékeztetésében marad Nagyméltóságod eredményteljes tevékenysége a vezetésem alatt álló földművelésügyi minisztériumnak is, mely nagy súlyt helyezett arra, hogy a gazdatársadalommal együtt közös erővel működjék s mely e törekvésében Nagyméltóságod részéről mindenkor a legnemesebb és legőszintébb támogatással találkozott. Amidőn Nagyméltóságodnak eme mindenkor tapasztalt nagybecsű támogatásáért őszinte köszönetet mondok, szívvel jövő üdvözetemhez ama kérést kapcsolom, hogy Nagyméltóságod nagy multjához méltóan mezőgazdaságunkat ezentúl is régi erélyével istápolni s engem és a vezetésem alatt álló miniszteri tárczát bölcs tanácsaival ezentúl is támogatni méltóztassék.

A kintutetés alkalmából a Büdszentmihályon tartózkodó *Dessewffy Aurél* gróftól táviratban üdvözölte az OMGE. és ennek tisztikara. Az üdvözölő táviratok a következők: „Jóleső örömmel és megelégedéssel vettünk tudomást arról, hogy Ö felsége a király Nagyméltóságodat a magyar mezőgazdaság felvirágoztatása körül, egyesületünk élén szerzett elévülhetetlen érdemeiért legmagasabb kintutetésben részesíteni méltóztatott. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nevében legőszintébb örömmel adok kifejezést legfelsőbb kintutetése felett és kérem az egyesület szerencsekívánatait kegyesen fogadni. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nevében: *Bujanovics Sándor* alelnök.”

Rubinek Gyula, az OMGE. igazgatója az egyesület tisztikara nevében a következő táviratot küldötte *Dessewffy Aurél* gróf czimére: „Nagy örömről és lelki megnyugvásunkra szolgál, hogy Nagyméltóságodnak egyesületünk élén a magyar mezőgazdaság érdekében kifejtett korszakalkotó működése legnagyobb kintutetésre érdemesített. Büszkeséggel és szeretettel gondolunk Nagyméltóságodra és sietve sorakozunk a Nagyméltóságodat üdvözölők sorába. Fogadjon Nagyméltóságod kegyesen őszinte szerencsekívánatainkat. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tisztikara nevében: *Rubinek Gyula* igazgató.”

A „Köztelek” mai számának mellékleteként adjuk a földművelési és növénytermesztési szakosztály legutóbbi üléséről szóló értesítést, mely *Hegyfi Dezső*nek a burgonyabetegségekről tartott előadását is tartalmazza.

A cukorrépa czukortartalma és a gazdák. A „Magyar Lobogó” czimű lap két cikket közölt, melyek *Cserháti Sándort*, a magyar-óvári kísérleti állomás vezetőjét azzal vádolják, hogy a cukorgyárosok megbízásából olyan kísérleteket folytat, melyeknek az a czéljuk, hogy kiderüljön, melyik répafeleség adják a lehető legkisebb tömegtermés és magas cukortartalom-százalék mellett a legnagyobb czukortermést. A nevezett lap szerint ez a kísérlet a gazdák érdekét sérti, mert a gazdák súly szerint adják át a répát a gyárnak. Ez az állítás merőben téves. Nézetem szerint a gazdának is haszna van abból, ha aránylag csekély tömegtermés mellett minél több cukortud termelni és csak a gazdák összetartásától függ, hogy ezt az előnyt kihasználhassák. Az anyagi előnyt ott találja meg a számító gazda, ha számításba veszi azt a megtakarítást, amit okvetlen elérhet

a csekélyebb tömegű répa szedésénél és fuvarozásánál, pedig ez nagy költségbe kerül és nagymértékben befolyásolja a répatermesztés jövedelmességét. Az természetes, hogy magasabb árt kell a répaért követelni és a gyárak ezt okvetlen meg is adják, de a gazdák nem kell ezt az ügyet a „Magyar Lobogó”-ra bízni, hanem szövetkezzenek, hogy a cukorgyárak kartelljével szemben ugyanolyan erővel tudjanak fellépni.

Cserháti Sándort csak elismerés illeti az ilyen kutatásért, amelynek eredményét a legszélesebb körben nyilvánosságra kellene hozni.

(M. L.)

A külföld megemlékezése *Károlyi Sándor* grófról. A külföldi nagy szövetkezeti központoktól még egyre érkeznek a Magyar Gazdaszövetséghez levelek, melyek melegen emlékeznek meg *Károlyi Sándor* gróf munkájáról, lelki kiválóságáról. Így a svéd szövetkezeti központ írja a „Hangyának”: „Akadályozva lévén képviseltem magunkat magyarországi barátainknak tíz éves jubileumán, a legjobb kívánatainkat küldjük. Együttal legmélyebb tiszteletünket f-jezzük ki a nagy szövetkezeti szervező, *Károlyi Sándor* iránt, midőn a magyarországi szövetkezetek a nagy harezos szobra körül összegyűlekeznek. Eljen a szövetkezeti mozgalom, mely a népek testvériségére és a békére törekszik. Mi 400 szövetkezetet és 65.000 tagot képviselünk Svédországban”. A *brüsszeli fogyasztási szövetkezetek* köteleke a következő táviratot küldte: „Szíves meghívásuk következtében mi is szívvel csatlakozunk önökhoz jubileumuk alkalmával és csak azt sajnáljuk, hogy nem vehettünk azon részt. Jó sikert kívánunk a szövetkezési terén”. A *bulgáriai* szövetkezetek szövetsége nevében *Koluchki* elnök Szófiából az alábbi táviratot küldte: „*Károlyi Sándor* gr. a „Hangya” alapítója szobrának leleplezése alkalmából fogadják legmelegebb üdvözetünket és szerencsekívánatainkat”. A *manchesteri* fogyasztási szövetkezeti központ igen megleghangú távirattal mentette ki magát, hogy az ünnepélyre képviselőt nem küldhet.

Óvakodjunk a bécsi tőzsdebiróságtól! Mások okulására kötelességem tartom a következő jellemző esetet elmondani: 1907. év október havában *Friedmann Henrik* győri cégnek eladtam 3000 q. szalmát 1908 márczius utoljáiig terjedő szállítással. Nevezett cég nem adott szalmaprést és így nem tudtam szállítani, mire beperelt a bécsi tőzsdebiróságnál. A bécsi tőzsdebiróság pedig annak dacára, hogy szállítási kötelességem csak márczius utoljáiig járt le, már márczius 9-én ítéletet hozott és minden mázsa 1 K. értékű szalma után 70 fillért, azaz 70%-os hasznot ítél meg *Friedmann*-nak. Magyar gazdával szemben Bécsben, úgy látszik, ez a polgári haszon mértéke. A tárgyaláson véletlen mulasztásból meg nem jelenhettem: igazolási kérvényt adtam be, de azt egyáltalában el nem intézték. Mindezekből világos a bécsi tőzsdebiróság azon törekvése, hogy *Friedmann* *Henriket*, a bécsi tőzsdetágot jogtalan haszonban és előnyben részesítse, amint azt tényleg meg is tette. Okulhat mindenki belőle. *Szarvason*, 1908 november 4-én. *Lusztig Miksa*, földbirtokos.

Vasuti díjkezdmény szarított cukorrépaszelet-szállításra. A kereskedelemügyi miniszter november 4-ikéről kelt leiratában értesíti az OMGE.-t, hogy a f. évi október hó 15-én 4840. szám alatt kelt beadványa alapján, figyelemmel az abban felhozott méltánylást érdemlő körülményekre, a Boszna-Bródon és Fiumén át behozandó szarított cukorrépa-

szélet-küldemények vasuti szállítására *Baranya*, *Bács-Bodrog*, *Békés*, *Csongrád*, *Fejér*, *Győr*, *Jásznagykun-Szolnok*, *Komárom*, *Pest-Pilis-Solt-Kiskun*, *Somogy*, *Temes*, *Toľna*, *Veszprém* és *Zala vármegyék területén fekvő vasuti állomásokra*, valamint a horvát- és szlavonországi területen fekvő vasuti vonalak állomásaira takarmányozási czélokra leendő felhasználás, illetve e czélból gazdák részére leendő eladás végett szállítandó s ehhez képest gazdák, gazdasági egyesületek, közszégi előjáróságok, takarmánykereskedők avagy szövetkezetek czime alatt bérmentetlenül feladandó, az illető rendeltetésű állomáson tényleg leadásra kerülő és onnan tengelyen elfuvaroztatandó szarított cukorrépaszelet-küldemények a fuvardíjnak kecsi s fuvarlevelenkint legalább 10,000 kilogrammért való fizetése mellett a magy. kir. államvasutak összes vonalain és a pécs—barcsi vasuton, valamint az államvasuti kezelés alatt álló mindazon tekintetbe jövő helyi érdekű vasutakon, melyekre nézve az államvasutaknak az üzletkezelési szerződés értelmében szabad díjszabási jog van biztosítva, a helyi áru díjszabási szerinti I. kivétel díjszabásnak a díjtetelei alkalmazását engedélyezte. A Budapestre és Kőbányára rendelt küldemények a kedvezményből kizártnak. Az engedély folyó évi november hó 1-től visszavonásig, de legkésőbb 1909. évi április hó végéig terjedő érvényességgel rovatolás után alkalmaztatik. E rendelet kibocsátása alkalmából köszönetünket fejezzük ki, hogy végre a kereskedelemügyi miniszter is kegyeskedett az OMGE. egy kérelmét teljesíteni, mert bizony jóakarattal nem sokszor van része a magyar gazdatársadalomnak.

Hadi szükségletek kivételének tilalmazása Szerbiába és Montenegróba. A m. kir. földművelésügyi miniszter leiratilag értesítette az OMGE.-t, hogy a hivatalos lap folyó évi október hó 22-én kelt 242. számában közzétett rendeletével hadi szükségleteknek és ezek közt lovak, szamarak, hátas és teherhordó állatok (öszvérek) Szerbiába és Montenegróba való kivetele megtiltatott.

Mozgalom a tejárak emelésére Ausztriában. Az osztrák „Landwirtschaftsgesellschaft” még ez év augusztus havában értekezletre hívta össze az osztrák fővárost tejjel ellátó termelőket, amely értekezletnek czélja volt megbeszélni azon teendőket, amelyek okvetlenül szükségesek arra, hogy a megdrágult tejtermelési viszonyok folytán a tejértékesítési viszonyok értékében szükségesek és pedig az idén annál is inkább, mivel a megdrágult tejtermelési viszonyokhoz takarmányinség is járult. Az általános érdeklődés mellett lefolyt értekezlet határozatilag kimondta, hogy a tej előállítás ára és értékesítési ára közt fennálló visszahelyzet tovább fenn nem tartható és éppen ezért szükséges, hogy a f. é. november hó elsejétől kezdve a tejnyagkereskedők már csak méltányossági szempontból is literenként 2 fillérrel magasabb árt fizessenek a termelőktől beszállított tejért és egyszersmind felhatalmazta a „Landwirtschaftsgesellschaft” tejjgazdasági szakosztályát, hogy a határozatot a tejnyagkereskedőkkel való tárgyalással végre is hajtsa.

A határozat végrehajtásával megbízott szakosztály a tejnyagkereskedők mereven vissza utasító álláspontja miatt eredményt nem tudott elérni, azért felhívást intézett az összes érdekelt tejtermelőkhöz, hogy f. é. november hó elsejétől csakis oly szerződést kössenek a tejnyagkereskedőkkel, amelyben 2 fillérrel magasabb ár biztosítatik részükre. A szakosztály ezen

A MAGYAR GAZDASZOVETSÉG

ingyen közreműködik fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földberő társaságok létesítésénél és tanácsot ad általában minden szöv. kezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetségeket vagy gazdaköröket alakít. Abból a czélből, hogy a földműveseknek a földvásárlásnál utbaigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földveteli és eladási szándékokat. Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az

jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 40., melynek tagja lehet minden magyar honpolgár és a köz javáért dolgozó minden testület, ha magát évi 12 kor. fizetésére kötelezi. Ezen tagság fejében jár a havonta megjelenő „Magyar Gazdák Szemléje” vagy a „Szövetkezés” című hetenkint kétszer megjelenő folyóirat. Évdíjas tagok évi 2 koronával is be lehetnek, melyért számos hasznos tájékoztató könyvet, füzetet kapnak.

felhívást propagandá színű, hol el fogják megjavul

Husbevé rák „Zem a tollat, mezésére kedelmi s kezdettől álló eszle adásban szerb ker „Zentralst szerződés ján életbe 153 ezer bécsi pia egyikéről lanul. Tel már erőse az előáll tes tehát, nyésztöink 370 ezer k ugy mi vi

Gazdaságyozására zember 11 erdőfelügy Bács-Bo november Mónesbe nov. 13—1 Tenyészá vember 16 Csikkozma vember 19-Gyergyóti A kolozs számára ős 15-ig adan

Gózhajzó Tengerhajó rendkívüli beállott haj dot időszá Kis-Dunán vember hó vonalon fel mával egy burgban, B fekvő állom 10-én, Bud további int és Rustsuk gőzösök ki écinthetik s személy-, p szünteti, Ru forgalom sz

Vasuti hi küldemények erővel bíró szerint a k lása, vagy esetében, a fizetésétől é kintvo, a sz díjpótlék j tekintetében lye merült eljárás köv igazgatóság vonásig a küldeménye sertéseket a szerint elk nevezni. Me malaczokna

W
VASÚ
NA

felhívást a legszélesebb körben terjeszti élénk propaganda kíséretében, úgy hogy nagyon valószínű, hogy az osztrák tejtermelők mégis csak el fogják érni a tej értékesítési viszonyainak megjavulását.

Husbevitel Szerbiából Ausztriába. Az osztrák „Zentralstelle” mindig erősen megnyomja a tollat, ha sértett agrárérdek megvédelmezésére kell sikraszállnia. A szerb kereskedelmi szerződés megváltoztatása érdekében kezdettől fogva küzd minden rendelkezésére álló eszközzel. Ujabbán ismételt különkiadásban foglalkozik a jelenleg életben levő szerb kereskedelmi szerződéssel. Kimutatja a „Zentralstelle”, hogy mióta a Szerbiával kötött szerződésünk a meghatalmazási törvény alapján életbe lépett, 220 ezer kg. marhahús és 153 ezer kg. sertéshús került Szerbiából a bécsi piacra. Ezenkívül az utolsó vásárok egyikéről 1500 drb sertést hajtottak ki eladatlanul. Tehát tulfelhajtás van, aminek hatása már erősen érezhető úgy a husárak, valamint az élőállatok árának csökkenésében. Természetes tehát, hogy — közvetve bár — a mi tenyésztőink is károsodnak, amennyiben azt a 370 ezer kg. húst és a többi húst a nem Szerbia, úgy mi vihettünk a bécsi piacra.

Gazdasági dátumok. Állami facsemtek adományozására vonatkozó folyamodványok f. évi december 15-ig terjesztendő be az illetékes kir. erdőfelügyelőségekhez.

Bács-Bodrog megyében: szarvasmarhadíjazás november 15. Verbáson.

Ménesebeli anyakanczák párosítása: Bábólnán nov. 13-17, Kisbérén nov. 23-25.

Tenyészállatdíjazások Cs. kvármegyében: november 16-án Kásonalitzén, november 17-én Csikközmonon, november 18-án Madarason, november 19-én Gyergyóalfaluban, november 21-én Gyergyótölgyesen.

A kolozsvári m. kir. gazd. akadémia helligatói számára ösztöndíjra való pályázatok november 15-ig adandók be.

Gőzhajózási hírek. A Magyar Kir. Folyam- és Tengerhajózási r.-t. igazgatósága tekintettel a rendkívüli alacsony vizállás miatt a Kis-Dunán beállott hajózási nehézségekre és az előrehaladott időszakra, menetrendszerű hajójáratát a Kis-Dunán Budapest és Dömös között f. év november hó 10-én esedékes felfelé menettel a vonalon fekvő állomások személy- és áruforgalmával együtt ez évre végleg, továbbá Korneuburgban, Bécsben és Pozsonyban a Zimony alatt fekvő állomásokra szóló árak felvételét folyó hó 10-én, Budapesten pedig f. hó 12-én kis víz miatt további intézkedésig megszünteti. Végül Giurgiu és Rustsuk város állomásokat a személyszállító gőzösök kis víz miatt további intézkedésig nem érinthetik s hogy emellegva ezen állomásokat a személy-, podgyász- és gyorsáru-forgalomra megszünteti, Rustsuk vasút állomást azonban az összeforgalom számára továbbra is fenntartja.

Vasúti hírek. Fuvardíjpótlék felszámítása sertésküldeményeknél helytelen bevallás esetén. A törvényerővel bíró vasúti üzletszabályzat határozmányai szerint a küldemény tartalmának helytelen bevallása, vagy a valóságosnál alacsonyabb súly bevallása esetében, az esetleges fuvardíjkülönbözet utánfizetésétől és a felmerült kár megtérítésétől eltekintve, a szállításban részes vasutak javára fuvardíjpótlék fizetendő. Minthogy a fuvardíjpótlék tekintetében a vasúti alkalmazottak között kételemek merültek fel, ezeknek elosztása és egységes eljárás követése céljából a m. kir. államvasutak igazgatósága saját vonalait illetőleg visszavonásig a következőket rendelte el: A sertésküldemények feladói figyelmeztetendők, hogy a sertéseket a fuvarlevélben az állatok minősége szerint elkülönítve, darabszám szerint kell megnevezni. Megjegyzendő, hogy a sertések 20 kg.-ig malacoknak, 20 kg.-on felül 40 kg.-ig süldök-

nek, 40 kg.-on felül 90 kg.-ig sovány sertéseknek és 90 kg.-on túl hizott sertéseknek jelölendők meg. Oly esetekben, midőn a feladó a sertések nemének és darabszámának megjelölésén kívül azok súlyát is a fuvarlevélben kitüntette s a küldeménynek a díjszámítás céljából történő hivatalos megmértelégésénél megállapítatik, hogy a feladott állatoknak a fuvarlevélben való megjelölése s illetve a fuvarlevélben kitüntetett súly helytelen, mert a küldeményeknek a vasút által megállapított súlyá vágnányhidmérlegén való mérlegelés esetén 10%-al, más mérlegén való megmértelégés esetén 5%-al meghaladja azt a súlyt, mely a feladó által a fuvarlevélben kitüntetett sertésnekre díjszabásszerűen megállapított maximális súlyok alapulvételével eredményeztetik, akkor a helytelen bevallás esete fenns az ezért díjszabásszerűen megszabott fuvardíjpótlék beszedendő. Ezen fuvardíjpótlék azon fuvardíjkülönbözet alapján számítandó, mely a vasút által megállapított összsúly szerint történő díjszámítás és a fuvarlevélben foglalt bevallás szerinti osztályozás alapján való díjszámítás között mutatkozik. Ha azonban a díjszámítás nem a vasút által megállapított összsúly szerint, hanem rakterületi díjszabás szerint történik, mivel ez alapon a fuvardíj olcsóbb, akkor helytelen bevallás esetén a fuvardíjpótlék azon fuvardíjkülönbözet alapján számítandó, mely a rakterületi díjszabás szerint való díjszámítás és a fuvarlevélben foglalt bevallás szerint való osztályozás alapján történő díjszámítás között mutatkozik.

Fuvardíjpótlék nem számítható fel, ha a feladó a fuvarlevélben a sertésküldemény súlyának a vasút által való megállapítását kívánja, vagy pedig, ha a feladó a sertésküldemény súlyát a fuvarlevélben ki nem tüntette. A kocsiiban foglalt és alomnak használt homok sulya nem vonható be a díjszámítás alá eső sulyba. Szükségesnek tartjuk a rendelet közlésével gazdatársaink figyelmét ezen körülményre azzal felhívni, hogy sertésküldemények feladásánál — károsodások elkerülése végett — a küldemények súlyát ne írják ki a fuvarlevélbe, vagy pedig kérjék a vasút által leendő hivatalos súly megállapítását annál inkább, mivel sertéseknek a vasút által a díjszámítás céljából történt megmértelégéseért mérlegelési díj nem szedetik be.

Apró hírek. Házipari tanfolyamok a Balatonnál. A Balaton Szövetség előterjesztése a földmivélsügyi miniszter megfelelő segélyt engedélyezett az idei télen át Badacsony-Tomajon és Balatonalmádiban rendezendő gyékényfeldolgozó háziipari tanfolyamokra.

A székely gabonarakartári szövetkezet az idei első felében 21,487, a második felében pedig már 45,362 q. gabonát raktározott. A hadsereg részére a szövetkezet 33 vagon zabot szállított. A tagok száma 72, az üzletrészeké 530. Eddig teljesen befizetett alaptőke 45,700 K., évi pénztárforgalom 1,045,326 K.

Baromfiak kártétele az ültetvényes kertekben. A m. kir. belügyminiszter egy felmerült konkrét eset alkalmából elvi jelentőségű határozatként mondotta ki, hogy „aki ültetvényes kertjében szomszédjának kártétele esik a fohért-puskával leütve, az 1870. évi H. t.-cz. 115. §-ába ütköző kihágás miatt nem büntethető”.

Őszi vetőmagkiosztás a hegyvidéken. Darányi földmivélsügyi miniszter Kisgyégyóc ungvármegyei község jégkárosult lakosai részére a hegyvidéki kirendeltség előterjesztésére 112 q. buza és 29 q. rozs vetőmag beszerzését és kedvezményesen aron való kiosztását engedélyezte. A vetőmag a beszerzési ár 70%-ának készpénzben való kifizetése ellenében fog kiosztani a kedvezményül engedélyezett 30% a kirendeltség költségvetési hitelét fogja terhelni.

„A góbe a gazdaságban”. Humoros gazdasági tárczák. Második olcsó kiadás. Ára füzve 1 kor. Utalványon megrendelhető Péterfy Tamás írónál. Budapest, IX. ker., Köztelek.

Parcellázások jutányos és gyors kereszttulvittele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” üzletmüködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkesedést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e célra megbízottját a helyszínre kiküldi, aki az összes teendők ellátásáról a helyi kívánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételi kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utca 2. szám) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségreszesedést nem igényel, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adhatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

NYILTTÉR.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipőcei Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudólfirakparti 8.

Megjelent!

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN
az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára
szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár 1909. évi folyama.

A „Köztelek Zsebnaptár” tizenötödik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképpeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaptárt és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel 4 korona.

Megrendelhető a

„KÖZTELEK”
kiadóhivatalában
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

WEISER J. C.
GAZDASÁGI GÉPGYÁR ÉS
VASÖNTÖDE, MALOMÉPÍTÉSZET
NAGYKANIZSÁN.

Egyetemes aczélekék és ekoszterelvények. ::
Teljes takarmánykamraberendezések.
Szecska és répavágók, darálók.
Malmok minden nagyságban.
Elsőrangú hazai gyártmány. Tessék árjegyzéket kérni.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Vége bejött a várta csapadék, amelyre régóta szükség lett volna. A csapadék havazás alakjában jelentkezett, gyenge fagygal.

A külföldön, így Franciaországban az időjárás ködös hideg, a mezőgazdasági munkálatokra azonban kedvező. Az argentiniai fagyos, amint a helyzetet megítélni lehet, a terméseredményt 20-30% erejéig befolyásolták. Dél-Európa és a dunamenti államok, valamint Dél-Oroszországból érkező hírek szerint a vetések állapota elég jó.

Ami az üzleti viszonyokat illeti, a világpiacra az árakban nagybőrműv változások nem történtek. Németországban szilárd irányzat uralkodik, ami a kedvezőtlen időjárási viszonyokban talála magyarázatát. A franciaországi árak változatlanok, míg az angol piacokon némileg csökkenő irányzatot mutatott évvégre.

Ami a magyar és az osztrák piacok üzletmenetét illeti, a hosszantartó szárazságra való tekintettel a kínálat igen tartózkodó, a víz utakon majdnem teljesen szűntet a forgalom. Az összeforgalom 95-100 ezer mázsa téhető. Az árak a múlt téhez képest 5-10 fillérrel magasabbak. A malmok vételek, összefüggésben az üzemkorlátozással, csökkent. Ez azonban aligha változtat a helyzeten és az árutulajdonosok további tartózkodó magatartásán.

Rozsban különösen szilárdultak az árfolyamok. Arpában szintén jobb kereslet nyilvánult. A tengeri minőségét illetőleg panaszok hallhatók, s ez főleg a szállítási viszonyokra vezethető vissza, ami a vasutakon sok kívánnivalót hagy hátra.

A zabizlet különösebb változásokat nem tüntet fel. Az egyes gabonafajták árai, valamint az azokban végbement változásokról napjelentésünkben számolunk be.

Napjelentés a gabonatözsderől.

1908. november 10.

Öröme az összes érdekeltségnek, megváltozott az időjárás és a hűvös látásra a tözsde a buzaárakat 2%, egyes esetekben 30 fillérrel redukálta. A tényleges viszonyokkal szemben azonban ezen irányzatot fent nem tarthatta, kínálat és hozatal még mindig igen jelentéktelen és épp ezért a tegnapi visszacsúszást a mai javulás majdnem megsemmisítette.

Rozs újabb emelkedés tárgya lett és a fővárosi távol-ságában 20 koronán felül fizették. Szemben a magas buzaárakkal, a cselédber czéjaira sok oldalról keresték, így a nyiri és bihari származékok is jelentős áremelkedésben részesültek.

Arpaüzletben igen csekély mozgást észlelünk, a jobb-minőségűekben kevés készlettel rendelkezünk; étető-árának az újabb felérkező tengeriben erős versenytársra akadt. Kőbányán 16-50 K-ig értékesíthető.

Tengeri, prompt árban, mely gyenge és lágy, alig 13 K a napi ár; jó száraz rakományokért 14-50 K-ig is szívesen engedélyeznek.

Zab változatlan, csekély forgalom. árak 16-90 K-ig jegyezhetők.

Eladatott:

Buza, Tiszavidéki: 500 mm 80-5 k. 26 K. — f., 500 mm. 80 k. 26 K. — f., 200 mm. 80 k. 26 K. — f., 200 mm. 80 k. 26 K. — f., 500 mm. 80 k. 26 K. 20 f. decz., 300 mm. 80 k. 26 K. 1) f., 100 mm. 80 k. 26 K. — f., 600 mm. 80 k. 26 K. — f., 100 mm. 80 k. 26 K. — f., 150 mm. 80 k. 26 K. — f., 800 mm. 80 k. 25 K. 90 f., 3000 mm. 79-8 k. 25 K. 80 f. felső, 2000 mm. 79-4 k. 25 K. 80 f. felső, 1000 mm. 79-4 k. 25 K. 80 f. felső, 150 mm. 79 k. 25 K. 80 f., 1000 mm. 79 k. 25 K. 70 f. sárga, 150 mm. 78-7 k. 25 K. 60 f., 100 mm. 78-7 k. 25 K. 50 f., 150 mm. 78 k. 15 K. 80 f., 100 mm. 80 k. 25 K. 80 f., 1-0 mm. 78 k. 25 K. 70 f. felső, 700 mm. 78 k. 25 K. 50 f. felső, 300 mm. 78 k. 25 K. 45 f. felső, 200 mm. 77 k. 25 K. 20 f. felső, sárga, 100 mm. 78 k. 25 K. 15 f. üszkös.

Pestvidéki: 130 mm. 78-5 k. 25 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 25 K. 50 f., 200 mm. 78 k. 25 K. 30 f. üszkös, 500 mm. 78 k. 25 K. 65 f. üszkös, 100 mm. 77 k. 25 K. 30 f., 300 mm. 78-5 k. 25 K. 15 f. üszkös, 350 mm. 78-5 k. 23 K. 30 f. üszkös.

Felsőmagyarországi: 300 mm. 77 k. 25 K. 3) f. Bácskai: 100 mm. 81 k. 26 K. — f., 400 mm. 79-8 k. 26 K. — f., 130 mm. 80 k. 26 K. — f., 700 mm. 80 k. 26 K. 10 f., 700 mm. 80 k. 23 K. — f., 100 mm. 77 k. 25 K. 20 f.

Bihari: 200 mm. 78-5 k. 15 K. 40 f., 500 mm. 77 k. 25 K. 50 f.

Erdélyi: 100 mm. 78 k. 24 K. 40 f. üszkös.

Fehérmegyei: 300 mm. 79 k. 25 K. 70 f., 200 mm. 78 k. 25 K. 50 f.

Dunai: 1300 mm. 77 k. 25 K. 20 f.

Szerb: 3000 mm. 75 k. 24 K. 80 f.

Rozs: 200 mm. 20 k. 20 f. kpf.

Arpa: 100 mm. 16 K. — f. kpf.

Zab: 100 mm. 15 K. 60 f. kpf. dohos, 100 mm. 14 K. 80 f. kpf. hibás.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Table with 2 columns: Date and Price. Rows include Buza 1909. áprilisra, Rozs 1909. áprilisra, and Zab 1909. áprilisra.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. november hó 10-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 15 szekér réti széna, 8 szekér muhar, 8 szekér zsupszalma, 2 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, — szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, — zabosbüköny, köles stb.), 100 zsák zecska. A forgalom lanyha.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 980-1080, muhar 1000-1100, zsupszalma 700-760, alomszalma 640-720, takarmányszalma —, — keve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbüköny —, lőhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 800-800. Összes kocsiszám 34. Összes súly 23,800 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e hét elején a kereslet gyérebb volt, mert az olcsóbb bécsi kontingens nyersszesz-jegyzék folytán nálunk is olcsóbb árakat remélnék.

Elkelt finomított szesz adózva 181-182 K., adózatlanul 61-62 K.

Élesztőszesz adózva 179-50-180 K., adózatlanul 60-50-61 K. ragyban, azonnali és nov.-decz. szállításra.

Denaturált szesz hordóval együtt nagyban 50-51 K. kelt el kötésre. Kicsinyben 1 K. drágább az ár.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás gyér vételkezdé mellett csak Lloyd-jegyzésen alul 2-2-50 K. talált vevőre campagne szállításra.

Exkontingens szesz —50 K. olcsóbb. Budapesti kontingens nyersszesz ára 58-50-59-50 K. Bécsi jegyzés 57-40-57-80 K. kontingens nyersszeszéért

Budapesti jegyzés

Table with 2 columns: Item and Price. Rows include Kontingens nyersszesz, Finomított szesz adózva, Élesztőszesz adózva, Nyersszesz adózva, and Denaturált szesz.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete őrítakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. Az üzlet irányzata szilárd volt. Malmok áraitak 20-30 fillérrel emelték. A helyzetet ismét a második kéz ura. Rendelkezők kedvezően érkeztek. Heti lisztforgalom 131,064 q. volt.

A fővárosi malmok átlagos buza liszt jegyzései 100 kg.-ként Budapestben, elegysúly tisztaságként, zsákostul.

Table with 2 columns: Szám and Ár K. Rows include Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7 and Ár K: 57-40 6-80 36-20 55-60 32-80 24- 33- 30-40.

Rozs lisztárak:

Table with 2 columns: Szám and Ár K. Rows include Szám: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 and Ár K: 31-60 31-20 30-20 29-40 28-80 28-20 27-60.

A korpaüzlet a lefolyt héten élénkebb volt és a malmok áraitak ismét emelték. Heti korpaforgalom 25,901 q. volt.

A többi abraktakarmányozók árak a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Table with 2 columns: Item and Price. Rows include Finom korpa 1908. nov.-decz. száll., Goromba, and Rozskorpa.

Nemzetközi gabonapiacz 1908. nov. 7-től 1908. november 11-ig.

Large table with multiple columns: Kelet (Budapest, Liverpool, Wien, Prága, Mannheim, Páris, New-York, Chicagó, Buenos-Ayres, Odessa) and Határidő (Budapest, Liverpool, Berlin, Páris, Chicagó). Rows include Buza, Rozs, Zab, Tengeri, and Arpa.

Árpada és Malomkonkoly Budapesti gyár Derby melles Szárított mos Malátacsira Szárított répa Szörplé 48- ab cukorg

Élelmiszek

Magyar G tése 1908 no A beállott tott. Remélhe szűnik. A hid füstölt árakba lom várható keserett. Nyu ajánljuk. V let élentül. T

Huszmélek eleje —96- mérvé, súlye hus 1-20-1-3 lehozott sertés szalonna szála 1-48 K., olva sertészsír 1- kg.-ja 1-30- magyar 3-20- bárány párja Vad: 0-1-6 80-1- K. nyul stldő 2-80-3- K. 0-0- K.

Baromfielér stíni való 2- sovány 2-70- hizott 10- 5-7- K. Vágott szépen K., hizott ruc K., levestyuk K. kg.-ként. Pó K. darabonkét

Tejtermékek IL 1-90-2- turó 18-20 f kásturót igen Zöldszékél K., rózsá 7- 12- K., sárga vöröshagyma séges bazal 10 6-7 K. 10 0-0- K. 0- K., leve 0- K., leve 0- hűvelyes 0- hűvelyes 0- diosom 1- való 0-0- 0-0- K.

Gyümölcsfé chasselas (aranyparme 0-30-0-50, ma 10-16 K., kő 30-50 K. 0- kg.-ként. Gőz turkesztan — szárított belf — K., ringló Vegyesárak különféle ára (A szövetkez Egyesület ve ügyben is ad kg.-ként. Gor — fill., k n s nagyszemű — Tojás: hács K. eredeti lá

Hideghus november hó lentése a „K arus 50 árú friss húst, 18 kg. hájat. Vidékről é Forgalom hus 1 kg. 140-200, fo szírnak 1 kg háj 1 kg. 13 hus 1 kg. 4

Árpádara és Árpaderce	1350-1360
Malomkonkoly	1370-1380
Budapesti gyári repcefogócsa	15-1520
Derby melassze ab Hatvan v. Pozsony	1140-1150
Szárított moslék zsák nélkül	1440-1450
Málátacsira	1420-1430
Szárított répaszelet,	1350-1370
Szörp 48-50% cukortart. hordó nélkül	
ab cukorgyár	950-960

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásáresarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908 november 10-én

A beállott havas minden üzleti forgalmat megakasztott. Remélhető, hogy ez az állapot hamarosan megszűnik. A hideg beálltával a leszurt borjúból, sertésből, füstölt árukból, vágott hizalt baromfiból nagyobb forgalom várható Vaj Lényha, Rózsaburgonya, makói hagyma keresett. Nyúl, őz és más vad felkúldését legjobban ajánljuk. Válogatott fajalmában és körteben a kereslet élénkül. Tojás szilárd.

Mai árak:

Husmérték: vidéki marhahús hátulja 120-140 K., eleje 96-108 K., vidéki borjú bőrben, hoeszan mérve, súlylevonás nélkül 108-112 K., helybeli borjúhús 120-132 K., sertésbűs szalonnával 124-126 K., lehozott sertés 112-116 K., szalonna friss 110-128 K., szalonna sózott 124-128 K., szalonna füstölt 144-148 K., olvasztani való 132-136 K., háj 140-144 K., sertészsír 144-148 K. kg-ként. Füstöltbűs (vidéki) kg-ja 130-160 K., hazai sonka 180-200 K., szalámi magyar 320-360 K., szalámi nyári 120-140 K., bárány párja 0-0 K. kg.

Vad: Őz 160-180 K., szarvas 080-090 K., vaddisznó 80-100 K. kg-ként egészben, nyúl nagy 280-300 K., nyúl sűldő 180-200 K., fogoly 100-120 K., fácán 280-300 K., erdei szalonna 0-0 K., dámvad 0-0 K. kg-ként. Fenyvesmadár kötege 0-0 K.

Baromfiárak: élő rántani való csirke 120-200 K., sűni való 200-240 K., liba fiatal 0-0 K., kacsa sovány 270-320 K., kacsa hizott 400-500 K., lud hizott 100-140 K., tyúk 320-360 K., pulyka 500-700 K., élő sovány liba 0-0 K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 112-132 K., hizott ruca 130-140 K., hizott pulyka 140-150 K., levestyúk 140-180 K., pulyka sovány 0-0 K. kg-ként. Poulard 180-200 K., gyöngytyúk 0-0 K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 210-220 K., II. 190-200 K., főzővaj (köpült) 180-180 K., tehéntúró 18-20 fill. kg-ként. Valódi erdélyi juhtúró és munkástúró igen jutányosan szállíthatunk.

Zöltségfélék: burgonya (vagonárú) sárga 680-720 K., róssa 700-800 K., fehér 480-520 K., kúri 100-120 K., sárgarépa 100 db 8-10 K., petrezselyem 8-12 K., vöröshagyma makói 19-20 K., vöröshagyma közönséges hazai 10-12 K., fokhagyma 30-40 K., káposzta 0-0 K. 100 fej. Burgonya, új 0-0 K. Kalarábé 0-0 K. 100 db, spargna solo 0-0 K., közép 0-0 K., levestpárga 0-0 K. kg-ként. Zöldbab, hüvelyes 0-0 K., kifejtett 0-0 K., zöldborsó, hüvelyes 0-0 K., kifejtett 0-0 K., paradicsom 10-16 K. 100 kg-ként. Uborka salátának való 0-0 K., cezebe 0-0 K., savanyítani 0-0 K. 100 db-ként. Paraj 0-0 K. kg-ja.

Gyümölcsfélék: Szőlő madelaina 40-60 fillér, érett chasselas fillér kg-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyalma, raneu, Jonathan, Törökalm, Bauli stb.) 030-050, másodrendű 18-24, harmadrendű apró áru 10-16 K., körte elsőrendű 080-100 K., másodrendű 30-50 K. q-ként. Dió I. 40-60, II. 30-40 K. 100 kg-ként. Görög dinnye 0-0 K., kantalup 0-0 K., turkeszán 0-0 K. 100 kg-ként. Veres szilva 0-0 K., szárított belföldi szilva 0-0 K., belföldi szilvaiz 0-0 K., ringló 0-0 K. 100 kg-ként.

Vegyesárak: Bor és szesz italok árát mindenféle különféle áron értékesítünk. Méz 80-100 f. kg-ként. (A szövetkezet mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsök 0-0 K. fillér kg-ként. Gomba szárított 250-300 K., szappan 0-0 fill., lencse (erdélyi) 0-0 K., bab apró 0-0 K., nagyszemű 0-0 K., lencse 0-0 K. 100 kg-ként.

Tojás: bácskai 115-115 K., erdélyi apróbb áru 0-0 K. eredeti ládánként (1440 db).

Hideghus-vásár a Garai-tér élelmi piacon 1908. év november hó 10. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 26 árus 10 drb sertést, 1 árus 9 drb sűldőt, 4000 kg. friss húst, 500 kg. füstölt húst, 300 kg. szalonnát, 360 kg. hájat.

Videkről és pedig összesen 251 drb sertést, 50 sűldőt.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertésbűs 1 kg. 128-200, 1 q 114-118 K., sűldőhús 1 kg. 140-200, füstölt sertésbűs 1 kg. 160-180, szalonna zsírnak 1 kg. 132-134, füstölt szalonna 1 kg. 180-180, háj 1 kg. 138-144, disznózsír 1 kg. 152-156, kocsonya-hús 1 kg. 48-80, füstölt sonka 1 kg. 160-200 fillérig.

Hideghus-vásár az Orczi-uti élelmi piacon 1908. év november hó 10. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 26 árus 10 drb sertést, 1 árus 9 drb sűldőt, 4000 kg. friss húst, 500 kg. füstölt húst, 300 kg. szalonnát, 360 kg. hájat.

Videkről és pedig 10 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertésbűs 1 kg. 136-138, sűldőhús 1 kg. 136-138, füstölt sertésbűs 1 kg. 180-180, szalonna zsírnak 1 kg. 136-138, füstölt szalonna 1 kg. 144-152, háj 1 kg. 144-136, disznózsír 1 kg. 152-144, kocsonya-hús 72-100, füstölt sonka 1 kg. 180-110 fillérig.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Oreg nehéz (páronként 400 kg. felül)	fillérig
Oreg közép	300-400
Fiatal nehéz	320 kg. felüli súly 114-115
" közép	250-300 kg. 116-117
Fiatal könnyű	250 kg.-ig 117-118 fillérig
" " " " " "	251-300 kg.-ig
Szerbiai nehéz	380 kg. felüli
" " " " " "	könnyű 240 kg. terjedő súlyban
" " " " " "	közép 240-280 kg.

Árak elősúlyban kilogrammonként 4% engedmény. Irányzat: esendes.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908 november hó 9

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
drb	drb
Hizott marhában felhajtás	Hizott marha 2793
Csontozni való marhában felhajtás	Legelőmarha (Wiedev.) 394
Összesen 4153	Csontozni való 96
Eladatlan maradt 29	Összesen 4153

Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyarországi 2806	Ökör 2791
Galicz s. bukovinai 471	Bika 608
Oszták tartományokból 1066	Tehén 654
Összesen 4143	Bivaly 90

Árak (100 kilogrammonként elősúlyban, koronsértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	76-84	66-74	48-64
Galicziai hizott ökör	84-88-94	78-82	63-74
Tarka hizott ökör	88-94-95-102	70-84	66-70
Bikák	50-68-70-74		
Hizott tehén	48-72		
Legelőmarha	48-70		
Boszniai marha	44-60		
Bivaly	24-44		
Kisgazd. hizó ökör	48-58		

Irányzat: szilárd, prima és középminőségű ökör 2-2 K.-val, bika 2-3 K.-val drágább. Csontosmarha szintén drágább.

Szerkesztői üzenetek.

K. A. Az 1900. évi XXVII. t.-cz. 15. §-a értelmében a gazdatisztelt kötött szerződésben 1 hónappal rövidebb felmondási időt megállapítani nem lehet. Az 1 évi próbaidőre felfogadott gazdatiszt szerződését ezen próbaidőben belül csak az idézett törvény 16. §-ában felsorolt okokból lehet az év letele előtt felbontani. Hogy az Ön által észlelt esetekből ilyen okot meg lehet-e állapítani, az a körülményektől függ. Olyan szerződés, amilyenről Ön ír, hogy t. i. egy év tartamára szól, de kétueli felmondással bármikor megszüntethető: nem más, mint képzetlenség, mert az a kettő egymást kizárja. Vagy egy évre szól a szerződés és akkor nem lehet szó 2 heti felmondásról, vagy bizonytalan időre kötött, vagyis addig tart, míg az egyik fél felmondással meg nem szűnteti. Ezt a kettőt egyesíteni nem lehet s az ilyen szerződés nem célozhat egyebet, mint a törvény kijelölését. Ilyen körülmények között nézetünk szerint a gazdatiszt joggal ragaszkodik ahhoz, hogy az ő szerződése 1 évre szól, feltéve természetesen, hogy a szolgáltatónak nincsen oka öt a 16 §-ban felsorolt valamely eset miatt a szolgáltatástól felmondás nélkül elbocsátani. Sz. F.

K I Szolgálati bizonyítványt tulajdonképpen minden szolgálatadójától jogosítva van követelni, ha azonban a három közül az egyik Amerikába ment, a másik pedig meghalt, ez két oly akadály, amely Önt jogának érvényesítésében természetesen megátalja és ezen a bajon,

sajnos, nem is lehet segíteni. Jelenleg Ön a haszonbérleti szolgálatában áll, szolgálati bizonyítványt tehát a haszonbérleti és nem a tulajdonos tartozik Önnek adni. Sz. F.

K I. A törvény ama két napot kifejezetten elszegődés céljából engedti. Ahol tehát ennek szüksége fenn nem forog, szabadság ezimén ezt a két napot nem igényelheti. Sz. F.

Vitás ügy. Minthogy a birtok területe nyilván megtevesztés alapján állapított meg, a vevő joggal követelheti most is vissza a pénzt, dacára ama nyilatkozatnak, hogy az eladón több semmi követelése nincs. A követelés jogos és nem évült el. Ha az ügyvéd egy megbízatást elvállal s azt teljesíteni indokolatlanul elmulasztja, fegyelmi vétséget követ el s az illetékes ügyvédi kamaránál tett panaszra minden valószínűség szerint fegyelmi büntetésben részesülne, ha pedig ezáltal anvagi kárt okozott, ezért vagyonlag is felelős. Sz. F.

G. F. urnak. A haszonbérleti szerződés folytán a haszonbérleti jogot nyer a haszonbérbe vett birtoknak minden olyan gazdasági haszonvételéhez, amelyet a szerződés világosan ki nem zár. Ezen gazdasági haszonvételek közé tartozik a vadászat is. Ellenkező kikötés hiányában tehát a haszonbérbe adott birtokon — amennyiben az a törvény értelmében önálló vadászterületnek tekintendő — a vadászati jog a haszonbérlet illeti. Elvi jelentőségű bírói határozatot, amely erről rendelkezne, nem találtunk. Sz. F.

I. Z. Káló-Semjén. A denarált sőt mindenestre használhatja a tengeriszár elvermelésénél locsoláshoz, de nem okvetlenül szükséges.

F. M. A „Köztelek Zsebnapár”-ban benne van.

Munkaszünet. A kihágási büntető törvény, vagyis az 1879. évi XL. t.-cz. 52. §-a szerint az, aki az 1868. évi LIII. t.-z. 19. §-ának a vasárnapokra vonatkozó intézkedését megszegi, 2 ó koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Az utóbb idézett törvényszakasz idevonatkozó része így szól:

„Vasárnapokon minden nyilvános és nem elkerülhetetlenül szükséges munka felfüggesztendő.”

A kihágási törvény 52. §-ába ütköző cselekmények esetén az eljárás a kir. járásbírószék hatáskörébe tartozik, mert a bünvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló 1897. évi XXXIV. t.-cz. 19. §-ának 1. pontja az 52. §-t föl nem sorolja és így ugyanezen törvényozó 18. §-ának 4. pontja szerint ezen ügyekben a kir. járásbírószék ítél.

Erdemben arról lehet védekezni, hogy a vasárnap végzett munka nem volt nyilvános és elkerülhetlenül szükséges volt. Hogy a bíróság ezt mennyiben tekinti majd bebizonyítottnak, az a körülményektől függ. Nézetünk szerint nem bír fontossággal az, hogy a cseledek a saját konvencziós kukoricájukat hordatták be, mert a törvény tilalma ilyen munkára is kiterjed. Hogy a szállítás kizárólag mezei uton történt, ez sem járja ki a büntethetőséget. Ha a védekezés nem vezetne sikerre, a járásbírószék ítélte ellen egyfoku fellebbezésnek van helye. Sz. F.

Lópokrócz-előnyáranlat!

Legkisebb szűkségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal öbajtunk összeköttetésbe lépni. Araink még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyága és áruink elsőrendű kiváló jósága, reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaközönseget állandó vevőinknek nyerjük meg. Hogy ezt elérhessük, bármely postavagy vasútállomásra már két darab próbamegrendelést is bementve szállítunk.

1. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 155 cm. széles, ára 4 frt 50 krajczár.
2. sz. legjobb minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára 3 frt 50 krajczár.
3. sz. jó minőségű, 165 cm. hosszú, 130 cm. széles, ára 3 frt — krajczár,

különösen erős sörháztakarók 220 cm. hosszú, 175 cm. széles darabonként 5 forint

darabonként, minden kívánt szármalában.

A megrendelések a beérkezés napján el lesznek intézve.

Kiváló tisztelettel 633

„Sohr” Magyar Lópokrócz Szétküldési Telep,
II Somogyszill 92. szám. II
Táviratczím: Pokrócztelep Somogyszill.

Préselt
buzaszalmát
és
zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla
Bajmok (Báoska). 6908

Használt FOWLER-féle gyártmányú **gőzeke**

2 gépes HP. hat testűek és egy gépész-bűvel sür-gősen átadó. Ára 18 ezer korona. Cím a kiadóhivatásban. 5220

Vétel

Burgonyát Felsőmagyarországról, szeszgyártásra nagyobb mennyiségben keresünk. Frey Testvérek, Szolnoky, Nyitra megye. 5289

BIRTOKVÉTEL.

Magyarországban vagy Ausztriában 500-1000 hektáros birtok kerestetik nem egészen sík vidéken, erdővel és épületekkel, a főváros közelében. Titraktus is tartozik. Ajánlatok "W. D. 217" jel alatt MOSSE RUDOLF, WIEN, I. körzetnek. 1071

Egészséges, egyenes, hibátlan akáczhasonfákban nagyobb és kisebb mennyiségekben ajánlatokat kér a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erdészeti és fakeresk. osztálya Budapest, V. Alkotmány-utca 31. 5339

Bérlet

2000 holdas bérlet,

ahol 300 drb szarvasmarha, 75 drb fejőstehénnel együtt az állomány évi 22.000 kor. bér mellett igen előnyösen átadó.

ÖSTERREICHER BERNÁT
Nagykanizsa. 9616

Sertéseladások és vételek legjobban és legpontosabban eszközölhetnek sovány vagy hizott állapotba

URL REZSŐ

sertésbiztosnyosnál. Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári sertésüzem bértelei.)
Telefon: 97-05 Istarsorbán.
Feltámasztással készíthetnek meg.

Haszonbérbe adatik

a fővároshoz igen közel fekvő **635 (1200 □-öles) hold terjedelmű elsőminőségű mezőgazdasági birtok**, 10 esetleg 12 évre. — Ügynökök kizártnak. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos megbízottja: 1068

Dr. PICK JENŐ ügyvéd, Budapest, V., Arany-János-utca 16. sz.

SZIVÓ GÁZ BENZIN MOTOROK ÉS LOKOMOBILOK

BRÜNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK

EGYED-ABELES EMIL BUDAPEST ARUSÍTÓ V. VÁCI-UT 14. TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCIM: BARSEL

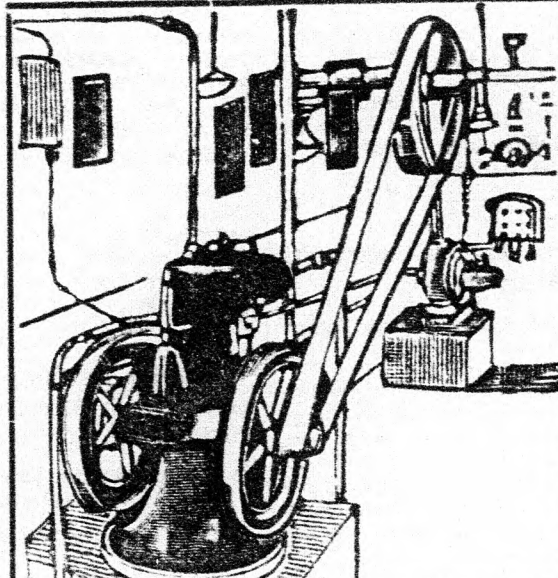
Vidéki képviselők kerestetnek. 932
Famegmunkáló gépek, gyári és malomberendezések.

BÉRLEVELEK
(SZEGŐDSÉGI LEVELEK) az új cselédtörvény alapján összeállítva.
::: Darabja 5 fillér. :::

SZEGŐDSÉGI KÖNYVECSKÉK
::: Darabja 10 fillér. :::

SZEGŐDSÉGI FŐKÖNYV
25 ives 2 kor. 50 fillér, 50 ives 4 kor., 100 ives 7 kor.

Kapható a "PÁTRIA" irod. váll. és nyomdai részvénytársaságnál, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

„NAGYOBB” GAZDASÁGOK FIGYELMÉBE!

ONÁLLÓ GÉPTELEPEKET készítenek, melyek a vizellátást és takarmánykészítést elvégzik és amellyel mellesleg a kastély és gazdasági épületek világításához szükséges villanyerőt is előállítják. Kétféle eredményekről számos előkelő referenciát adhatunk. Utolsó megrendelések: Nagymélt. gróf Tisza István ur. Geszt. Mélt. gróf Dessewffy Miklós ur, Vencselló. Mélt. gróf Bethlen Aladár ur, Élesd. Ismeretessel és költségvetéssel szolgál!

SIGNER F. és R.
mérnöki és elektrotechnikai vállalat
Budapest, V., Kálmán-u. 9.
Telefon 63-01. 867

Nyilvános árverésre kerül:

Nagyságos özv. Döry Vilmosné urnő felsőleperdi tisztavérű simmenthali tehénzetéből 20 darab 1¹/₄—2¹/₂ éves

tenyészképes bika.

Az árverés 1908 november 21-én délután 1 órakor a felsőleperdi új majorban fog megtartatni. Az árverés napján előzetes bejelentésre a t. vásárlóközönség rendelkezésére az ujdombóvári állomáson kocsik fognak állani, a bejelentések az uradalmi intézőséghez Felső-Leperd (utolsó posta és sürgönyállomás) Kocsolá-Odalmandra intézendők. 1082

Jagicza Bandi gazd. intéző.

Gazdasági könyvviteli nyomtatványokat, levélpapírokat, borítékokat raktáron tart és egyéb

NYOMDAI MUNKÁKAT

jutányosan és csinos ki-
::: vitelben készít :::

“PÁTRIA”
irod. váll. és nyomdai r.-t.
BUDAPEST, IX.,
Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Árjegyzékkel valamint költségvetéssel is készséggel szolgálunk.

Egy 19...
gyobb f...
mazva, m...
beszél, k...
berger E...

Tehene...
egyen, k...
működik...
Állandó...
Tóth Józ...
Vécse, I...

Földmiv...
26 éves...
beszél...
megfelel...
évre. Cz...
nyak, u...

Ispán...
végzett...
család...
dalma...
lattal, er...
Beszél...
és szert...
leg ké...
Jelenleg...
nagyobb...
mazva. S...
"Szorgalm...
slatt Tan...

Gazdas...
éves izne...
vizsgázt...
összes...
ben. Igé...
Megkeres...
jelgére...

Gazdatis...
lásu, nős...
ki gazdas...
kezelhely...
lalt szarv...
földvidéki...
ban, hat...
holdas int...
ságha 10...
év óta egy...
ven kezelt...
Az összes...
lésében...
sében, hiz...
szelő-, er...
vezetésébe...
arabépel...
jártsága...
kauszóva...
most vag...
elhagyhat...
5326" je...
talba kére...

Földmiv...
zett, több...
Álló gaz...
delt, m...
bizhatós...
gyarul...
minden...
vallásu...
telen, 1909...
számartól...
hez hason...
kiadóhivat...

Kezelt...
azonnali...
egy 36...
nőten egy...
gazd. a...
végzte és...
urad jom...
lízrt, 10...
fiszrt műkö...
bizonyítva...
Czím a ki...

Hosszab...
boosisp...
ha onló...
belépése...
Gy. P. j...
hivatalb...

Gazdas...
akadémist...
Hatalomb...
Katonaköte...
get tett. C...

Könyvel...
éves, keres...
lomban...
gyakorlata...
feket színe...
szerkes...

Ispáni...
Álló kezel...
művészkö...
korlattal...
róm. kath...
A gazdas...
tehenészel...
dohány-...
szőőkeze...
Állás...
Crime a...
tudható...
S...
alatt.

Egy 19 éves fiatal ember... 5325

Tehénészgazda, 53 éves... 5327

Földmives és tejgazdasági... 5324

Ispán, 4 köznépi... 5323

Gazdatiszti, 1. nős... 5329

Gazdatiszti állást keres... 5326

Földmivesiskolát... 5332

Kezelőtiszti vagy szárm... 5334

Hosszabb gyakorlatú bír... 5333

Gazdasági gyakorlatú áll... 5335

Könyvelő, 16 éves... 5336

Ispáni, gazdasági... 5325

Intézői állást keres... 5338

Állatok

Importált orosz ügató, 163... 5321

Herteendy Ferenoz... 5322

Eladó mén, Oldenburgi... 5328

Mor tafounei... 5325

10 darab... 5321

Lovak... 5317

Megvételre... 5318

Déaványai... 5318

Kevés... 5320

Muraközi... 5334

Hosszabb... 5333

Gazdasági... 5335

Könyvelő... 5336

Ispáni... 5325

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak... 424

Czím: Erdélyi Kereskedelmi... 424

Bonyhádi faj

vöröstarka... 5321

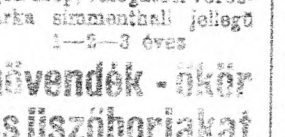
Majzer Antal, Dombóvár... 5317

Bonyhádi

friss fejős tehének... 5320

Plaschner Sándor... 424

Igen szép... 4559

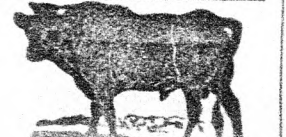
növendék - ökor... 1081

Klein Testvérek... 882

Eladó 12 db... 5309

két Arden-Nóri tenyészmén

eladó. Az egyik 6 éves... 5285

vöröstarka ökor és üszőborjukat

1-2-3 éves korban... 269

Spitzer és Weller... 269

ÖKÖRELADÁS.

Néhai Nagy Miklós... 1017

NAGY DÉNES birtokos... 1017

Vegyések

FAKULT BÖRKABÁTOK... 4559

HALTENBERGER BÉLA... 1010

Kertalakítások... 1081

PECZ ARMIN... 882

Eladás Burgonya... 5308

Széna Van még 25 vagon... 5219

Vadászfegyver... 4736

Akác, juhar és szófa... 5235

Hőregép... 5319

Vetőmagburgonya... 263

Széna prima 1000... 5216

Gyümölcsfa-eladás... 999

A ló és tenyésztése... 25

Eladó jutányos... 5301

Azonnal átveendő... 5279

Eladó birtokok... 5321

Szénát Szalmát

muhart, zabosbüköny... 780

SCHREIER BÉLA... 22

Stádel-Torkos... 882

Fiedler János... 882

nyers lenkórót... 882

szál-nyeréshez... 882

eredeti (pernai)... 882

oroszlennagot... 882

chi isalétromot... 882

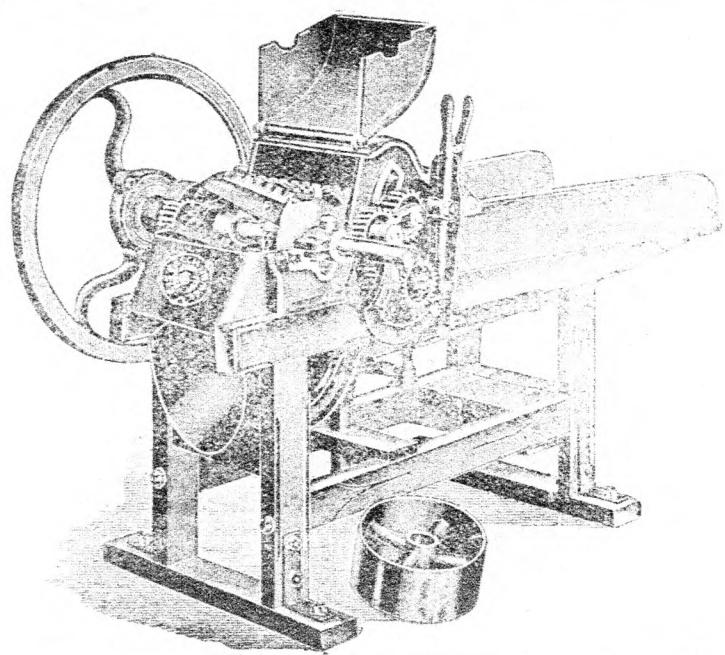
DUKES és HERZOG... 882

Minden razdának... 882

A Nép Barátja... 882

Bolti ára 50 fillér... 882

"PATRA" részv... 882

Amerikai rendszerű shredderek
Kukoriczaszártpögépek
Kézi- és erőhajtású szecskavágók
Répavágók és répazuzók
Kukoriczamorzsolók és
daráló-malmok
Fárgányok és közlőművek
Takarmányfüllesztő kazánok

a legmodernebb szerkezettel, elsőrendű kivitelben, utolérhetetlen munkateljesítéssel, olcsó versenyáron

Bächer Rudolf, Melichár Ferencz cégnél

Budapest, VI.,
 Nagymező-utca 68.

Dezérképviselő:
Szücs Zsigmond.

Hirdetési Ar
 minden szó
 .. den szó
 A legkisebb

Betölt
 hirdető
 K. H.

Előbírtok

Díjmentes

A Magyar
 és Erdő
 és Értel
 X. Üllö-nt
 hirdők
 igyelmét

állást küve
 bol gardiatio
 több állások
 gyerve.

Az állások
 díjmentes
 esetén az

gatosága a
 lákra megfo
 tet által a
 az illetők b
 solattl és
 sákre vonat
 megküld.

Tízlettel
 hirdők b
 kat, hogy g
 zok betölt
 iratt egye
 kézzelít
 igénybe v
 kézfonek.

A B. Gazdatis
 Gránáca E

Betölter

Kulcsár

keres
 gazd
 mekrelen, h
 bíró írt. egy
 zatkot fizet
 lésevel kunb
 címre, Kunb
 bírók előnyben

Két segéd

lépésre, n
 és az irca
 vezetésben jár
 ák be folyam
 címre: Barát
 Barátlakás.

Ispánt

keres
 bizna
 korlatul bír
 zett, kiscsalá
 gyar, német
 bírja - 1500
 gomba. Biz
 melyek vissz
 család állap
 tési i. ények
 tok Steiner
 Szlavónia kü

Belső gazd

480 korona
 12 kupa, 6 hl
 12 kg só, 1 k
 2 db tehén
 Csakis értel
 halan, megbl
 a tót nyelvet
 zamak Höhen
 ségéhez, Ke
 Béza. Az áll
 laudó.

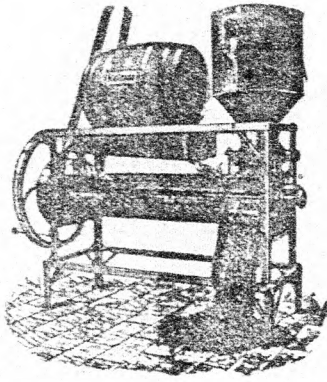
Kertész

keres
 Bal
 gazdaságába
 mólcs-, konyh
 lamint virág
 fizetes 300 k
 buza, 5 hl. ro
 1 hold tenz
 fűzifa és ap
 Ugyanott egy
 ért a zö'd-
 ki maga elv
 teljes megm
 csak kivétele
 240 korona k
 6 hl. rozs, 6
 tengeriföld, 2
 apróság. Ugy
 gya 16, ki
 hoz is ért, év
 kézpénz, 7 m
 geri, 2 01 []
 sst, fűzék
 kert és lakás
 egyén kell l
 1909 január
 Ajánlkozók k
 es bizonyítv
 nül, amelyek
 nek az intéz
 Szolnok-Dob
 helyben.

Gépez-k

1-é-e Palyaz
 koriatul bír
 us egyéne
 erősebb inas
 a fűtési mun
 Pályázatok, a
 küld: tuck, V
 címre, Kis
 pusztá címre

GŐZMIVELÉS.
Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőzsántásai vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Az egyedül megbízható erőtakarmány
az, melyet a gazda maga állít elő!

Ajánlják szabadalmazott automatikusan adagoló,
tetszőleges mennyiségben pontosan keverő

Agrikultura melasz erőtakarmányt készítő gépeinket

kézi- vagy hajtóerőre berendezve!

3-4 waggon áru előállításánál a gép ára megtérül.

AGRIKULTURA MEZŐGAZDÁKAT

ELLÁTÓ R.-TÁRSASÁG iroda és mintatelepe

Budapest, V., Zoltán-utca 12.

Melasz, szárított répszélet, korpafélék, „Agrikultura” org
trágya, any-telen csontliszt stb. Árusítása.

Sürgőnyozim: OXYGEN

Telefon: 99-43

Bérszántás.

Béretünkön 10 éven keresztül évenként
300 hold sík talajt óhajunk felszán-
tani. Tüzelőanyagot, vizet mi adunk.
::: Ajánlatokat kérünk. :::

NEUSCHLOSZ
N TESTVÉREK

::: Szatmár. :::

1067

Gőzeke-sodronykötél

legjobb angol aczélsodronyból, legelőnyöseb-
ben beszerezhető a

Szegedi kenderfonógyár r.-t.-nál Szegeden

Számos nagy uradalom elismerő nyilatkozata
bizonyítja a kötelek kitűnő minőségét.

Mindennemű **GAZDASÁGI KÖTÉLÁRUK,**
KENDERZSÁKOK stb. stb. legelőnyösebb beszerzési
forrása.

918

„STRUBES” tavaszi vetőbuza

Ő Exc. báró Stummer Ágoston tavnoki uradalmában
eladó, a míg a készlet tart, **métermázsanként 30**
koronáért, a nagytapolcsányi állomásra szállítva. 1089

VILÁGREKORD!

**A világon a legelső
szabadalmazott**

Kétgéprendszerű forrógőzeke

**300 fokot meghaladó
gőztulhevítéssel. :::**

Schmidt Vilmos mérnökdoktor szabad. fűteső-tulhevítője.

Gőzekékre egyedül jogosított gyártója **Kemna J. gőzekegyára.**

Egyetlen gőztulhevítő, melyről a gőzekegyártásban egyszerűségénél és szilidságánál fogva — a gép súlyának emelkedése nélkül — egyáltalán szó lehet.

50%-kal nagyobb munkateljesítés, 30% szén- és 40% vizmegtakarítás mellett.

3400-nál több dr. Schmidt-féle szabadalmazott gőztulhevítő van üzemben vasúti mozdonyokon.

E G jegyű gép, mindegyik:

200 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
300 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

E K jegyű gép, mindegyik:

170 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
250 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

Kétgéprendszer, sodronykötélátvitel. Ugy nedves, mint egészen száraz esztendőkhöz egyedül biztos munkateljesítés.

Szakprofesszorok által szántóföldeken végzett kísérletek eredményéről értesítéssel, kimerítő felvilágosítással, prospektusokkal és költ. égvetéssel érdeklődők-
nek díjmentesen,

készséggel szolgál **KEMNA J. gőzek gyára magyarországi igazgatósága**

Interurbán telefon 91-21.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.

Sürgőnyozim: Kemna Budapest.

A f

Jelen vol
híti Sándor
Ehrenreich
Károly Rezső
Löhrer An
György. P
K. Ruffy P
röl: Buday
Pál ügyvez
titkár, Krol
Mutschenba
titkárok.

A s

Kodolány
jelölése ala
Sándort, ak
és Kerpely
egyhangula
az elnöki s

Cserhádi

társai neve
bizalmát és

Jeszenszék

hályaink ér
tendőben u
szakosztály
alapszabály
vannak áll
megválasztó

igazgató-vá
választott t
fogva állan

tendeig a s
mandátuma
szükséges e

üléseből fel
hoz, hogy e
kiván lenni,

ben ennek
Ennélfogva

mai ülésen
osztálynak

bizottságnak
és ez a dohá

a bizottságn
megválasztar

Pál is a bizo

Cserhádi S
javaslata ért
ságot megal

Ezután fel
növényterme

tensét, előad

A burgon

Hegyi De
megtisztelő

a magyar g
illetékesebb

sünetet erőse
lés tárgyává

kettős célja
ségeknek kü
hez, másfelől

kat, amelyek
megelőzésére
Előadásom
szükségét an

A földmívelési és növénytermesztési szakosztály ülése.

(1908. november 5.)

Jelen voltak: *Benczur Elek, Braun Jenő, Cserháti Sándor, Dezsse Ferencz gróf, Elek Ernő, Ehrenreich József, Förster Lajos, Gallasi Rudolf, Károly Rezső dr., Kodolányi Antal, Koppély Géza, Löherer Andor, Leveleki Armin, Meskó Pál, Nagy György, Paur Ödön, Polyák István dr. és K. Ruffy Pál*; az egyesület tisztviselőikre részéről: *Buday Barna* szerkesztő-titkár, *Jeszenszky Pál* ügyvezető titkár, *Szilassy Zoltán* szövetségi titkár, *Krolopp Hugó* ipari szakosztályi titkár, *Mutschenbacher Emil dr.* és *Kovácsy János* segéd-titkárok.

A szakosztály újraalakulása.

Kodolányi Antal az egyesület tanácsának jelölése alapján a szakosztály elnökéül *Cserháti Sándort*, alelnökéül pedig *Dezsseffy Emil* grótot és *Kerpely Kálmánt* ajánlja, akiket a szakosztály egyhangulag megválaszt. Felkéri *Cserháti Sándort* az elnöki szék elfoglalására.

Cserháti Sándor ugy a maga, valamint elnöktársai nevében is megköszöni a szakosztály bizalmát és a szakosztályi ülést megnyitja.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár: Alapszabályaink értelmében a szakosztály minden esztendőben újraalakítandó. Figyelmébe ajánlja a szakosztálynak, hogy a múlt évben módosított alapszabályaink értelmében a szakosztálynak vannak állandó, az igazgató-választmány által megválasztott és önként jelentkezett tagjai. Az igazgató-választmány által a múlt évben megválasztott tagok három évre választottak, ennél fogva állandó tagjai maradnak még két esztendőig a szakosztálynak. A jelentkezett tagok mandátuma azonban ebben az évben lejárt, szükséges ennél fogva, hogy a szakosztály mai üléséből felhívást intézzünk az egyesület tagjaihoz, hogy aki ennek a szakosztálynak tagja kíván lenni, az az elnökséghez intézendő levélben ennek a kívánságának kifejezést adjon. Ennél fogva a szakosztály állandó tagjaival a mai ülésen megalakult. Azonban van a szakosztálynak egy állandó bizottsága is, amely bizottságnak tagjai évről-évre megválasztandók és ez a dohánytermesztési bizottság. Szólok ennek a bizottságnak a múlt évben volt tagjait újból megválasztani javasolja s kéri, hogy *K. Ruffy Pál* is a bizottságba beválasztassék. (Helyeslés.)

Cserháti Sándor elnök az előadó előterjesztett javaslata értelmében a dohánytermesztési bizottságot megalakultnak jelenti ki.

Ezután felkéri *Hegyi Dezsőt*, a magyaróvári növénytermesztési kísérleti állomás első asszisztensét, előadásának a megtartására.

A burgonya levélfodrosodása és egyéb burgonyabetegségeik.

Hegyi Dezső: Tisztelt Szakosztály! Az a megüsztelő feladat jutott osztályrészemül, hogy a magyar gazdaközönség e legeltebb és legilletékesebb fóruma előtt a burgonyatermesztésünket erősen fenyegető betegségeket megbeszélés tárgyává tegyem, amely megbeszélésnek kettős célja: egyfelől adatokat nyújtani a betegségeknek künn a szabadban való felismeréséhez, másfelől megismertetni azokat a tennivalókat, amelyek e betegségek leküzdésére avagy megelőzésére a gyakorlatban keresztülvihetők.

Előadásom megtartásának jogosultságát, sőt szükségét ama sajnálatos tény idézte elő, hogy

az utolsó két esztendőben nálunk eddig teljesen ismeretlen burgonyabetegségeket ütötték fel fejüket, amelyek az idén már oly arányokban jelentkeztek egyes vidékeken, hogy a burgonya gumótermését a szó szoros értelmében teljesen megsemmisítették.

E betegségek közül tapasztalásom szerint legveszedelmesebb a *levélfodrosodás*, miert is ezzel kell első helyen és legrészletesebben foglalkoznom. Előre kell bocsátanom, hogy noha e betegség az idén helyenként igen nagy károkat okozott, sőt vidékenként teljesen megsemmisítette a burgonyatermést, ennek dacára még sem tartanám helyesnek azt az aggodalmat kelteni fel, hogy e bajnak ilyen arányu jelentkezésétől ezentul évről-évre rettegnünk kell, mert igen valószínűnek tartom, hogy az ideai abnormalis időjárásnak is nagy része van abban, hogy ez eddig ismeretlen betegség első jelentkezésére így nagy arányokat volt képes ölteni.

E betegség ismertetését azon kell kezdenem, hogy annak neve, a *levélfodrosodás*, nincs helyesen megválasztva. A burgonya leveleinek megfodrosodása többféle, részben ismert, részben még felderítetlen okból származhatik, lehet e jelenség csak átmeneti jellegű; lehet többé vagy kevésbé veszélyes lefolyásu. Bennünket a *levélfodrosodás* gyűjtőnév alatt összefoglalt kórtünetek közül jelenleg csakis egyetlenegy betegsége érdekel a burgonyának, amely, sajnos, szinte észrevétlenül és egyszerre terjedt el nálunk hazánk legkülönbözőbb vidékein s amelyet a burgonya edényeiben elősködő, a *Fusarium* genusbba tartozó fonálgombák idéznek elő s amely különleges levélfodrosodásnak lefolyása és külső képe a következő:

Junius végén, még inkább azonban július és augusztus hónapokban a burgonyatáblákon azt a megfigyelést tehetjük, hogy egyes növények felső levelei a levélborda irányában többé-kevésbé összehajlanak s szélőktől kezdve besodródnak. A levéllemeznek ilyformán felülre kerülő alsó lapja a sárgástól a sárgászöldig átmenő színnyalatot nyer s a bokrak levelei felülről lefelé haladóan lassan elhalnak. A levelek hasonló összedorrosodása előállhat a tulsok talajnedvesség következtében is, amde ez esetben a megfodrosodott levél barnás-zöld színt ölt s a szárazabb idő beálltával az ilyen levél újból kisimul. De még fodros alakjában is azonnal megkülönböztethető e jelenség a most szóbanforgó betegségtől éppen a leveleknek jellegzetes sárgászöld színűvé sötétvörös színűvé válása miatt. A betegség előrehaladottabb stádiumában, amikor a levelek már elszáradtak és elhaltak, a most leírt színeződés természetesen már megszűnik, amennyiben az elhalt levelek színe barnává avagy sötétbarnává válik.

A levélfodrosodás első jelentkezésekor kevés fontosságot tulajdonítottak neki, mert a beteg bokrok látszólag rendes termést adtak s a gumók sem különböztek, legalább külsőleg, az egészséges bokrok gumóitól. Ha azonban a beteg bokrok alatt termelt gumókat a köldökhöz közel kettészeljük, úgy sokszor, noha nem mindig, azt fogjuk látni, hogy az edények sárga színt öltöttek s e sárga szín, ha a gumó kihajt, átmeleg a szárrészeknek, főleg a szárrész alsó részének edényeibe is. Ha ilyen beteg gumót elültetünk, az rendesen kikel, csak hogy a fejlődő bokrok a rendesnél valamivel kisebbek

maradnak, a levelek sodródása és sárgavörös színeződése korábban kezdődik s a növények korábban kezdenek elhalni. Ha ilyen beteg növényt kihuzunk a földből, még találunk ugyan gumókat a fészkekben, ezek azonban aprók, mogyoró- és diónagyságúak, sőt még borsónagyságú gumók is találhatók. A termés tehát csekély s amellet a gumók gyakran puhák és rendesen nem is stolonákon, hanem közvetlenül a földalatti száron ülnek s ez apró gumók még a fészkekben sokszor ki is hajtanak, ilyenformán egész torzalakok jöhetnek létre.

Ha ilyen visszamaradt gumókat ültetünk el, ezek ugyan kibajtanak, a hajtások azonban a föld alatt erősen elágaznak, úgy, hogy a gyökerek és vékony hajtások egy kusza hálózatot képeznek. A szárrészek sokszor nem is képesek a föld felszínére kerülni, ha azonban mégis bokrot fejlesztenek, ezek aprók maradnak, leveleik kezdettől fogva fodrosak s a jellegzetes sárgászöld színtől a sötétvörös és kékes-pirosig a színeződés összes árnyalatait mutatják. Alkalmunk volt a betegség eme mértékét látni a pozsonymegyei pudmer. czi uradalomban, ahol a beteg bokrok alatt vagy egyáltalán semmi, vagy csak borsónagyságú gumók képződtek, úgy, hogy termésről egyáltalán szó sem lehetett.

Az elmondottakból láthatjuk, hogy a betegség kevésbé vevése milyen károsodást okozhat a burgonyatermesztőknek. Tekintve, hogy a burgonya több iparágban is, mint szesz-, keményítő- és burgonyalisztgyártás stb. nyersanyagot képezi; tekintve továbbá, hogy hazánk egyes vidékein a szegény néposztálynak legfontosabb, sőt helyenként csaknem egyedüli táplálékul szolgál, beláthatjuk, hogy mekkora veszedelmet jelenthet a burgonyatermést teljesen megsemmisíteni képes eme betegség nemcsak egyes iparágakra, hanem egész vidékekre nézve is.

Már fentebb említettük, hogy e betegséget a *Fusarium*-genusbba tartozó gombák okozzák. A betegség keletkezése, a gombák behatolásának módja stb. még sok tanulmányt igényel. Igen valószínűnek látszik, hogy nemcsak a gumóból, hanem a talajból is eredetét veheti a fertőzés, mely esetben e gombák az alsó szárrészen képződő repedéseken keresztül, melyeket akár rovarok, akár az időjárási viszonyok is előidézhetnek, jutnak be a növénybe, ott az edényekben elősködnek s ezáltal képtelenné teszik a növényt arra, hogy a szükséges vizet és tápanyagokat felvegye. Ezt az állapotot felismerhetjük, ha a burgonya szárát a földhöz közel levágjuk. A szárrész edényei, amelyek az egészséges növényeknél fehéreszöld színűek, itt sárgabarna színt mutatnak. Ilyen szármetszetekből sikerült is két *Fusarium*-gombát kitenyészteni, amiről azonban e helyen, mint főleg csak tudományos értékű jelenségről nem óhajtok részletesebben beszélni.

A földfeletti beteg részekből a gomba az edényeken keresztül a gumókba kerül s ezekből a következő évben ismét a szárbá vándorol s a betegséget előidézi.

Az elmondottakban voltam bátor a levélfodrosodás külső képét ismertetni és bemutatni. Mielőtt a védekezési módok megbeszélésére térnék át, megismertetni óhajtom a másik új betegséget, a burgonya *gyűrűsbetegségét* is, amely ugyan nálunk ez ideig nem okozott oly igen nagy károkat, mint a most megbeszél

levélfodrosodás, tekintettel azonban arra, hogy Nemetországban, ahonnan mi vetőgumószerűség-letünk egy jelentékeny részét fedezzük, ugyan-csak nagy károkat tesz e baj, tekintettel to-lyábbá arra, hogy a betegség lefolyása igen hasonló a levélfodrosodáshoz, tekintettel végül arra, hogy gyakran e két baj együttesen jelent-kezik s az ellenük való védekezés módok is azonosak, mindjárt a levélfodrosodás után tar-tom helyénvalónak erről is megemlíkezni, hogy aztán e két betegség elleni azonos védekezés- módokat együttesen ismertethessem.

A burgonya gyűrűsbetegségét baktériumok okozzák, melyek úgy a gumót, mint a bur- gonyanövény földfeletti részeit is megtámadják. Ha a beteg gumót kettészeljük, a metszési lapon, a héjtól $\frac{1}{2}$ —1 cm-nyire befelé egy többé vagy kevésbé barnaszínű gyűrű ölik s emülnkbe, amely a gumó edényeinek romlása folytán keletkezik. Az egészséges gumó ketté- vágásakor is látjuk ez edénygyűrűt a bel- és héjrész közt, csak hogy e gyűrű, amely nem más, mint a gumó edényei, az egészséges gumónál színezetlen, semmiesetre sem barna- színű. Az előbb megbeszélte levélfodrosodásnál az edénygyűrű sárgaszínű.

Ha csak nagyon kismérvű a gumó fertőzött- sége, akkor a metszési felületen nincs is meg a teljes barna gyűrű, hanem csak helyenként, főleg a köldökhöz közel vannak fekete-barna pontok vagy vonalak, amelyek bent fekszenek a gumó edényében, vagyis a gyűrűben s ha a köldökhöz át vágjuk ketté a gumót, akkor meg- győződhetünk róla, hogy e barna pontok nem egyebek, mint a keresztülmetszett elbarnult edényfalak. Erősebb fertőzésnél az egész gyűrű barna, minthogy valamennyi edény, sőt a velük érintkező szövetek is betegek. Ha az ilyen gumót kiültetjük, a belőle fejlődő hajtások is betegek lesznek, ami természetesen is, mert a gumó edényei a növény fejlődésénél, növeke- désénél folytatásukat lelik a földfeletti növény- részek edényeiben. Már pedig a gumó edényei- nek elbarnulását a beléjük került kórnemző baktériumok hozzák létre s e baktériumok az edényekben keresztül természetesen bekerülnek a földfeletti növényrészekbe is s azokat is be- tegé teszik. A növény megfertőzésének egyik módja tehát, amint látjuk, a gumóból veszi eredetét. Van a fertőzésnek még egy másik módja is, mielőtt azonban erre rátérnénk, azt akarom leírni és bemutatni, minő elváltozásokat hoznak létre a baktériumok magán a nö- vényen, mert hisz a betegségnek künn a mezőn való felismerése szempontjából ezt tudnunk nagyon lényeges. A gyűrűsbetegség tünetei magán a növényen különbözőek a szerint, amint a fertőzés kisebb vagy nagyobb mérvű. Láttuk, hogy a gumó erősebben vagy gyengébben lehet fertőzve a gyűrűsbetegség baktériumaival. Ha a vetőgumó nagymértékben fertőzött, vagyis, ha összes edényei telítve vannak baktériumok- kal, amely esetben bármely irányban szeljük is ketté a gumót, a metszési lapon az egész edénygyűrűt, sőt a mellette fekvő szövetet is elbarnultnak találjuk, akkor az elvetett gumó esetleg ki sem kél s ha kibontjuk a földből, azt látjuk, hogy a gumó külsőleg egészséges színt mutat ugyan, a belőle fejlődő hajtások azonban elhálnak, még mielőtt a földből ki- bujtak volna. E mellett igen erős gyökérgépző- dés s számos apró gumó képződése észlelhető. Ha egy-egy ily hajtás a felszínre kerül is, ott nyomorúságosan fejlődik, a szár rövid marad és apró leveleket visel, amelyek gyakran fekete- pettyesek s alulról felfelé menőleg kezdenek száradni és lehullani.

Ha a vetőgumó csak kevésbé volt fertőzve a gyűrűsbetegség baktériumaival, akkor a belőle kikélt növény kezdetben egészen normálisan fejlődik s egész nyár derekig semmi sem árulja el a benne lappangó betegséget. Nyár derekán azonban az addig egészségesnek látszó növény egyik-másik, avagy valamennyi hajtása áttetszővé és barnapettyessé lesz és elszárad. A beteg hajtások levelei feketés, lassan na-

gyobbodó foltokat kapnak az ereken, össze- zsurogodnak, majd elszáradnak és lehullanak. Az elhálás az alsó leveleken kezdődik, úgy terjed fokozatosan feljebb.

Amíg az előbb említett esetben, vagyis, ha erősen fertőzve volt a vetőgumó, vagy semmi, vagy csak nagyon kevés s jobbra nagyon apró érett gumó képződik, addig a most ismertetett esetben a gumotermés látszólag normális, főleg akkor, ha egy-egy fészeknek nem vala- mennyi, hanem csak 1—2 hajtása beteg. Pe- dig éppen a látszólag egészséges, valójában azonban már fertőzött gumók a legveszedel- mesebbek, mert általuk terjed el a betegség a következő évben. Hogy e gumók csak látszólag egészségesek, tényleg azonban már fertőzve van- nak, arról meggyőződhetünk, ha kettészeljük őket, mert ez esetben megtaláljuk bennük a betegségre jellegzetes barna gyűrűt, avagy a barna pontokat.

A tél folyamán e barna szövet sokszor rom- lásnak indul, miközben nem igazi rothadás, hanem korhadás, revesedés áll be, ami a gumó üregesedését idézi elő. Ha a köldökhöz keresztül rothadási baktériumok kerülnek be az elrevesedett szövetbe, akkor az rothadásnak indul s ez esetben a gumóknak belülről kifelé terjedő rothadását észleljük.

Eddig a burgonyának a gumókból eredő fertőzéséről volt szó. De jelentkezhetik a gyűrűs- betegség akkor is, ha a vetőgumó teljesen egészséges volt, mely esetben a kórnemző bak- tériumok a talajból kerülnek a növénybe. Ezt Nemetországban tapasztalták, ahol a betegség már oly nagy mértékben el van terjedve, hogy egyes gazdaságoknak már a talaja van fertőzve a gyűrűsbetegség kórnemzőjével, a Bacillus solani-nak elnevezett mikrohával. A talajban lévő baktériumok a szár alsó részének repe- désein — melyeknek okozói rovarok vagy idő- járási okok lehetnek — hatolnak be a növénybe s itt az edényekben úgy felfelé a föld feletti részekbe, mint le a gumókba elvándorolnak. Főleg azonban a gumók friss metszési felületei alkalmasak arra, hogy a talajban lévő eme baktériumokat a gumó husába beengedjék, ami elég bizonyíték arra, hogy a vetőgumóknak feldarabolása, ami igen sok helyen szokásban van, minő káros következményekkel járhat. A növénybe bekerült baktériumok az edényekben elszaporodnak, minek folytán ezeket életisme- rése, amelyek bennünket a baj leküzdésére képessé tesznek, vagyis a védekezés módok meg- ismerése. Itt előre kell bocsátanom, hogy rész- ben mert a betegségek ujkeletűek, még inkább azonban azért, mert azok lefolyása intern jellegű, ez idő szerint nem vagyunk olyan szernek avagy eljárásnak birtokában, amelylyel a beteg- ségeket meggyógyítani tudnók. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy tehetetlenek vagyunk e bajjal szemben, hanem csak azt, hogy a véde- kezés terén egyelőre csupán praeventív intéz- kedésekre, vagyis a baj megelőzésére vagyunk utalva. Legelőször, sőt egyetlen feltétele a baj megelőzésének az, hogy vetésre csakis egészséges burgonyagumókat használjunk. A gumók egészségi állapotának felismerése nem ütközik különösebb nehézségbe, amennyiben, miként az elmondottakból tudjuk, a beteg gumók metszési lapján az edénygyűrű megsárgulása avagy megbarnulása észlelhető. A bökkenő csak az, hogy a gazdaközönség egyáltalán nem szokta vizsgálódása tárgyává tenni az elvetendő magot. Itt tehát az a feladat háramlik reám, igen tisztelt uraim, hogy a legmelegebben figyelmeztetnem ajánljam, működésükben zavarják s végeredményükben a növény elpusztulására vezetnek.

Igen fontos dolog, hogy az elvetésre szánt gumókat előzőleg átválogattassanak; mindzok- kat a gumókat, amelyek már kívülről foltokat, sémöröket, fekélyeket avagy penészedést mutat- nak, már eleve ki kell zárni a természetből, a megmaradó, kívülről teljesen egészséges gumók közül legalább 100 darabot belsőleg is meg- kell vizsgálni, vagyis a köldökhöz át ketté kell

azokat szelni s megfigyelni, nem mutatkoznak-e barnulások avagy sárgulások az edénygyűrűben. Ha e vizsgálat a gumók egészséges voltát bizonyítja, akkor azok bátran vethetők. Kétes esetekben, vagyis ha a gazda gyakorlatlan szeme nem volna képes megállapítani azt, vajjon a kettészelt burgonya edénygyűrűje egészséges-e vagy sem, kb. 100 darab gumó beküldendő Magyaróvára a növénykörtani álló- máshoz, ahol azokat díjmentesen megvizsgálják s az eredményről a beküldőt értesítik.

Nagyon benne vagyunk már az őszben; a burgonya szedése már be is fejeződött s így az idén már elesik a védekezés leghathatósabb módja: az egészséges burgonyatöveknek még künn a mezőn való kiválogatása. Ezt a módját a védekezésnek pedig elsősorban kell ajánlanom. Rövidre fogva a dolgot, ez abból áll, hogy augusztus hó folyamán, vagy legkésőbb szeptember első felében, amikor egy a gyűrűsbeteg- ségben, mint a levélfodrosodásban szenvedő növények legjellegzetesebben mutatják a beteg- ségi tüneteket s így legjobban kirának a mellet- tük levő egészséges növényektől, meg kell jelöl- nünk annyi teljesen egészséges lomboszattal és szárral bíró burgonyatövet, amelynek termése vetőgumószerűségletünket biztosan fedezi. A meg- jelölés történhetik zindelyből hasított pálcák- nak a tö mellé való letűzésével, avagy rongy- darabnak a bokorra kötésével. Ha eljön a burgonyaszedés ideje, a megjelölt egészséges tövek termését külön szedjük és alkalmas helyen, amely lehetőleg szellős és száraz legyen, avagy okszerűen készített máglyákban külön teleltet- jük át. De még ez esetben is tanácsos lesz tavasszal a gumókat az előadott módon át- vizsgálni, vagyis úgy az őszi, mint a tavaszi szelektálást elvégezni. Ilyenformán még oly területekről is juthat egészséges vetőgumók birtokába a termelő, amely területek kisebb- nagyobb mértékben fertőzve vannak a szóban- forgó betegségekkel. Oly előny ez, amit most, mikor nemcsak a külföldi, hanem a hazai burgonyakultúra is igen nagy mértékben fer- tőzve van s amikor épp ezért egészséges vető- gumóknak vásárolása a kellő mennyiségben nem eszközölhető, eléggé méltányolni alig lehet.

Az elmondottak képezik ez idő szerint egyet- len módját e betegségek ellen való védekezésnek, amit annyival is inkább hangsúlyoznom kell, mert az élelmes reklám máris hasznot igyek- szik huzni ez országos veszedelemből s minden- féle szereket hirdet e betegségek leküzdésére. Anélkül, hogy e reklámok erkölcsi érté- kének lényegére óhajtanék szót vesztegetni, csak röviden rekapitulálom a betegségek lefo- lyásáról elmondottakat, amelyekből megtudtuk azt, hogy egy a gyűrűsbetegség, mint a levélfodrosodás intern lefolyású, vagyis a kór a növény belsejében terjed s a növény edényeit teszi munkaképtelenné. Ugyebár, elképzelni is lehetetlen mai phytopathologiai tudásunk mel- lett egy olyan csodaszert, amely a növényre külsőleg alkalmazva, elpusztítaná az annak belsejében, az edényekben tobzódó kórnemzőt. Ajánltassék tehát bármely oldalról akár a növényeknek bizonyos szerekekkel való permete- zése, akár a vetőgumóknak elvetés előtt ily szerekekkel való csávázása a levélfodrosodás és gyűrűsbetegség ellen, az eredményre nem vezet- het s ilyenféle kísérletezés csakis hiábavaló pénzkidobást jelent.

Abból kifolyólag, hogy e betegségek a talaj- ból is vehetik eredetüket, egyesek szereket ajánlanak a talaj desinfiálására. Erre vonat- kozólag történtek is kísérletek Pozsony megyé- ben, Pudmericzban, az eredmény azonban az volt, hogy a csodaszerekekkel kezelt parcellákon a betegség teljesen olyan mértékben jelent- kezett, mint a nem kezeltéken.

Van e betegség elleni védekezésnek még egy módja, amely azonban még bővebb tanul- mányozást igényel, ennek dacára nagyon meg- érdemi, hogy figyelmünket reafordítsuk. Ez a védekezési mód abban áll, hogy olyan bur- gonyafajtákat termesztünk, amely fajták e

betegségek tanusítana megállapít adatat képf figyeléseke óvári növe Kern adju nak rend Felsőmagy gonyabete útjában a gonyafajta tanusítana sen fogéke a Prof. Wolthman

A külör rosodással állóképess osztályozz nek mag megfigyel

I. A l fajták: E Magyar k Flora, M Császárko

II. Köz der Front, Alpha, G

III. Ke Ella, Up

Az orsz Cserháti kaptam a nak az böző fajt ben. E sz

I. igen Schladen, Atomasz, Gwaronel

II. köz Zuck, W Ordon, N

III. ke Ha ős szerzett a kozó ada egyes fa Krüger u nykén i

tégségek mint pl kony, Ma közö tart és ugyan talajviszo séget kép

ség-l sze a fajták e juk venni letekel b

be ott leg képezi a mert ez gátatni a

Visszat kéthetes hogy not csakis a

sát tette út is sok egyikét-n említés n

gyanunk, levélfodro galicziai v A néme Richter, burgonya mók után olyan he a növény De var

betegségekkel szemben nagy ellenállóképességet tanúsítanak. Hogy melyek ezek a fajták, annak megállapítása jórésztben még a közel jövő feladatát képezi, de már az idén is érdekes megfigyeléseket lehetett tenni e téren. A magyar-óvári növénykörtani állomás egyik szakembere, Kern adjunktus, Miniszter ur Öngyméltóságának rendelkezésére kétételes tanulmányt tett Felsőmagyarországon épp a szóbanforgó burgonyabetegségek megfigyelése céljából s ez útjában azt tapasztalta, hogy a különböző burgonyafajták nagyon különböző fogékonyaságot tanúsítanak e betegségekkel szemben. Különösen fogékonyaknak találta a közönséges *Märcker*, a *Prof. Märcker* és a *Magyar kincs* burgonyát, legellenállóbbnak az *Ella* és a *Prof. Wolthmann* fajtákat.

A különböző burgonyafajtáknak a levélfodrosodással szemben tanúsított különböző ellenállóképességét kutatva, Kern a következőképen osztályozza azokat a burgonyafajtákat, amelyeknek magatartását tanulmánytja alkalmából megfigyelnie sikerült:

I. A levélfodrosodás iránt igen fogékony fajták: Közönséges *Märcker*, *Prof. Märcker*, *Magyar kincs*, *Krüger*, *Granat*, *Rézbőrű*, *Record*, *Flora*, *Magnola*, *Hannover*, *Eldorado*, *Bohun*, *Császárkorona*, *Toporce*.

II. Közepes fogékonyaságúak: *Silesia*, *Vorder Front*, *Bismarck*, *Sargabusa* étkezési, *Janina*, *Alpha*, *Czásza*, *Brocken*, *Bonard*.

III. Kevéssé fogékony: *Prof. Wolthmann*, *Ella*, *Up to date*.

Az orsz. növénytermelési állomás főnökétől, Cserhádi professzortól is igen értékes adatokat kaptam arra nézve, milyen fogékonyasággal bírnak az általa Magyaróvárról természetesen különböző fajták a szóbanforgó betegséggel szemben. E szerint:

I. igen fogékony: *Hildesia*, *Magyar kincs*, *Schlädener erste*, *Wörth*, *Neue export*, *Silesia*, *Atomasz*, *Märcker*, *Hungaria*, *Krüger*, *Alma*, *Gawronek* és *Góliát*;

II. közepes fogékonyaságúak: *Bojár*, *Iduna*, *Zuck*, *Wolthmann*, *Eldorado*, *Weise Kömgin*, *Ordon*, *Nobbe*;

III. kevéssé fogékony: *Sas*, *Marius*, *Granat*.

Ha összehasonlítjuk Kernnek a Felvidéken szerzett adatait Cserhádinak Magyaróvárra vonatkozó adataival, akkor azt látjuk, hogy míg egyes fajták, pl. *Märcker*, *Magyar kincs* és *Krüger* úgy a Felvidéken, mint Magyaróvár környékén igen fogékonyaknak bizonyultak e betegségek iránt, addig viszont vannak fajták, mint pl. a *Granat*, amely a Felvidéken a forékonny, Magyaróvár környékén az ellenálló fajták közé tartozik. Ebből az következik, hogy egy és ugyanazon fajta a különböző éghajlati és talajviszonyok között különböző ellenállóképességet tanúsít. Ebből az következik, hogy egy és ugyanazon fajta a különböző éghajlati és talajviszonyok között különböző ellenállóképességet tanúsít. Ebből az következik, hogy egy és ugyanazon fajta a különböző éghajlati és talajviszonyok között különböző ellenállóképességet tanúsít.

Visszatérve Kern adjunktusnak már említett kétételes tanulmányára, meg kell említenem, hogy noha a rendelkezésére állott rövid idő csakis a Felvidék egyes helyeinek megfigyelését tette számára lehetővé, mégis már e rövid út is sok tanulságot hozott s úmunkra, amelyek egyikét-másikát nem használhatom e helyen felmérés nélkül. Így pl. bebizonyosult nyert az a gyanunk, hogy úgy a gyűrűsbetegség, mint a levélfodrosodás külföldi, főleg németországi és galicziai vetőgumókkal behoztatott be hozánk. A németországi *Cymbal*, *Breustedt*, *Heine*, *Richter*, *Paulsen* és a galicziai *Dolgowski* nagy burgonyatermesztő-cégek által behozott vetőgumók után nagymértékben beteg volt a burgonya olyan helyeken is, ahol a helyi vetőgumók után a növényzet teljesen egészséges maradt.

De van egy másik szomorú tapasztalata is

annak a kétételes utazásnak, amelyet Kern kartársunk végzett és pedig az, hogy a burgonyatermesztők legnagyobb része nem védekezik az olyan burgonyabetegségek ellen sem, amelyek ellen védekezni biztos sikerrel lehet. Látott gazdaságokat, amelyekben a burgonya nagymértékben fertőzve volt burgonyavészszel, amelynek okozója *Phytophthora in festales de By* gomba s amely ellen tudvalevőleg egész biztosan lehet védekezni bordói lével való permetezés által, ha azt idejében végezzük. E betegség mindnyájunk előtt annyira ismeretes, hogy arra részletebben kiterjedni nem akarok, csupán azt említem meg, hogy a burgonyatáblák bordói lével való permetezését még olyan vidékeken is érdemes végezni, ahol a burgonyavész számottevő károkat nem szokott tenni, mert a megpermetezett növények fejlődése erőteljesebb, a gumótermés nagyobb lesz, úgy hogy a permetezés már ezért is nagyon kifizeti magát. Mondom, ennek dacára egész határok vannak fertőzve e betegségtől, amely helyeken aztán természetesen vajmi csekély lesz a gumótermés s az is nagyon ki lesz téve télen át a romlásnak.

Ez a körülmény részben magyarázatul szolgál annak, miért vagyunk mi kényserítve arra, hogy évről-évre nagymennyiségű vetőgumót hozzunk be külföldről. Gazdánk ugyanis semmi gondot sem fordítanak a betegségek ellen való védekezésre s így burgonyájuk egy-két évi itthon termesztés után áldozatul esik a különböző betegségeknek, így elsősorban az imént említett burgonyavésznek és a nemsokára említendő tőrothadásnak. Amikor aztán már igen megcsökken a termésbőz, akkor egyszerűen külföldről hozzátjuk a friss vetőgumót, amely 1-2 évig, amíg rajta a betegségek erőt nem vesznek, kielégítő termést ad.

Van azonban még egy másik oka is annak, amiért termelőink szívesen szerzik be a vetőgumószükségletet főleg Németországból; és pedig azért, mert ott a burgonya tenyésztésével, nemesítésével szakszerűen foglalkoznak s hol egyik, hol másik neves tenyésztő hoz forgalomba olyan új fajtákat, amelyek tagadatlan, egy vagy más irányban jobban kielégítik a kereslet igényeit. Sajnos, arra gondolni sem merek, hogy hazai termelőink a közel jövőben szintén hasonló munkálkodással vegyék fel a németekkel a versenyt, ami pedig igen jövedelmező fogalkozás lenne. Ugy hiszem azonban, hogy néhány helyesen vezetett állami szaporítótelep létesítésével, amely telepeken a burgonya nemesítésének is megfelelő tere nyílne, igen sokat lehetne tenni ez ügyben.

Még egy burgonyabetegségről óhajtok meg emlékeztetni és ez a *tőrothadás*. Okozója a betegségnek az esetek túlyomá részében a *Bacillus phytophthosus Appel* baktériumgomba. A baj főleg a burgonyaszár tövén található fel. A tövél kezd fekéledni és rothadni, a bokrak rothadásában erősen visszamarad, a levelek elhalványodnak és összeráncosodnak. Megfigyelték, hogy a vetőgumók, melyekből a beteg növények fejlődnek, már június hónapban elvannak rothadva a földben, holott ilyenkor a többi gumók, melyek egészséges növényeket nevelnek, még teljesen ép-k. A tövében megbeegedteit sár természetesen elpusztul s alatta vagy semmi, vagy csak kevés és aprógumó fejlődik, melyekre szintén átmeleg a betegség. Künn a mezőn igen könnyű felismerni a tőrothadásos növényeket, amelyek már június vagy július hónapban a most említett és itt latható körülményeket mutatják. Nehezebb megismerni a betegséget jelenlétét a vetőgumóban, amely, ha a fertőzés nem nagymértékű, még ez esetben sem öti k szemünkbe, ha a gumót kettészeliük. Ha azonban a kettészelt gumót néhány percig alatti h gyjuk, annak előbb egészségesnek látszott metszési lapja rózsaszínű színárnyalatot nyer, amely később átmeleg a zötétkarna sötét fekete színbe. A vetőgumók átvizsgálásánál tehát ezt a körülményt sem szabad figyelmen kívül hagyni s ha a gumók átvizsgálását gon-

dosan kell eszközölnünk olyanformán, hogy legalább 100 gumónak kettészélésevel szerzünk meggyőződést a most már ismert módon a vetőmag egészséges voltáról. Ilyképen eljárva, mindenesetre nagyon fog redukálódni a betegségek aránya, a tőrothadás pedig csak elvétve egyes bokrokon fog jelentkezni, amely bokrokat a betegség jelentkezésekor, tehát már július elején el kell távolítanunk a burgonyaföldről.

Szükségesnek tartom itt külön is hangsúlyozni, hogy a gumók kettészélése csakis azok egészségi állapotának vizsgálatára való, de nagyon órizkedni kell attól, hogy az elültetésre szánt gumók is feldaraboltsanak. Már a gyűrűsbetegségnél és a levélfodrosodásnál felemlítettem, hogy a kettészelt gumó metszési lapja igen alkalmas arra, hogy a talajban levő kórnemzők a gumóba behatolhassanak. Ugyanez áll a most ismertetett tőrothadásra is, amelynek kórnemzője, a *Bac. phytophthorus*, főleg fertőzött vidékeken a talajban is nagymennyiségben jelen lehet s a feldarabolt gumóba nagyon könnyen behatolhat. Ezért ismételtelen csak azt mondhatom, hogy a gumók feldarabolása szigorúan kerülendő. De hogy az elmondottak gyakorlati alkalmazása lehetővé váljék, annak feltétele az, hogy egészséges vetőgumó álljon rendelkezésre. Ha én ugyanis 1 waggon burgonyát akarok elvetni s 100 gumó keresztülmetszésével meggyőződtem arról, hogy e gumók belseje egészséges, akkor mi sem áll újában annak, hogy én e waggon burgonyát feldarabolatlanul berakjam a földbe. Ha azonban a 100 gumó keresztülmetszése arról győzne meg engem, hogy annak egy része, pl. 3-5% a tőrothadásos, akkor, ha módomban van egészségesebb anyagot beszerezni, az mindenesetre igen ajánlatos lesz, ha azonban ez lehetetlen volna, úgy mégis kénytelen leszek e kis mértékben fertőzött anyagot használni vetésre. Ez esetben azonban azt ajánlhatom mi denkinék, hogy a burgonyaföldnek nitrogéntrágyával vagy mészzel való trágyázását kerülje s inkább foszfortrágyával igyekezék földjét megfelelő erőbe hozni, mert úgy a mész, mint a nitrogén rendkívül kedveznek a tőrothadás kifejlődésének.

Engedjék meg, igen tisztelt uraim, hogy most, amikor az elmondani kívánt dolgoknak immár végére jutottam, egy visszapillantást vessék az előadottakra. Bátor voltam tényekkel bebizonyítani, hogy úgy a levélfodrosodás, mint a gyűrűsbetegség a külföldről, főleg Németországból és Galicziából behozott vetőgumókkal behoztatott be hozánk. Tekintettel arra, hogy említett helkek e betegségek elterjedésére fertőzve vannak, hogy a saját szükségletükre sem rendelkeznek elegendő egészség s vetőgumóval, hanem ebből szükségletüket hazánk egyes helyeinről próbálkoznak fedezni, igen szükségesnek látszik a németországi és galicziai vetőgumók behozatásának korlátozása, mint védekezési eszköz a betegségek további behurcolása ellen, miért is javasolnám hátorko am, hogy 1. a szakosztály intézzen fellejlesztést a fődművelésügyi kormányhoz az iránt, hogy a nem torsiági és galicziai beteg burgonyagumók behozatalát megfelelő intézkedésekkel lehetetlenné tegye.

Rámattam továbbá arra, hogy azért vagyunk főképpen rántalva a külföldi vetőgumók behozatására, mert egyrészt hazánkban nem védekeznek a burgonya peronoszpora betegsége ellen s így a külföldről behozott vetőgumók után 1-2 évi itthoni meles múltán e betegséggel elerjed s ennek folytán a termésbőz megcsökken, másrészt pedig a külföldi céltudatos tenyésztők csaknem évről-évre olyan új fajtákat állítanak elő, amelyek egy vagy más célra az eddigi fajtáknál határozottan jobbak.

Mint hogy arra remény nincs, hogy akár a védekezés terén, akár nemesítés és új fajták előállítás terén az egyesek olyan hűdást te gyenek, hogy megszűnik e két fontos ok, amelyek miatt a külföldi gumót behozzuk, azért véleményem szerint az államnak kellene kezébe vennie e dolgot s megfelelő számú és jelkelt burgonyaszaporító és nemesítő telepek

megfelelő helyre megvizsgálás czéljából be-
küldessék. De ha a külföldi vetőmagbehozatal
megnehezítése feltétlenül szükséges, akkor viszont
ennek természetes folyamánya az, hogy nekünk
idehaza kell gondoskodnunk megfelelő mennyi-
ségű és minőségű vetőmagtermelésről. Ezt vé-
dené a határozati javaslat 2-ik pontja, amely evég-
ből szaporító és különösen magtenyésző-telepek
létesítését ajánlja. Felhívja szóló a szakosztály
figyelmét arra a körülményre, hogy mi egy létesít-
endő magtenyésző-intézet eszméjével igen komo-
lyan és behatóan foglalkoztunk már ebben a szak-
osztályban és részletes javaslatot is terjesztet-
tünk a miniszterhez, annak miként szervezésére
vonatkozólag. Szóló tudomása szerint a minisz-
terium akként kontemplálja a magtenyésző-
intézetet létesíteni, hogy az csak évek múlva
fog érdemleges tevékenységet kifejteni, mert a
kormány egy egészen önálló intézetet akar létesí-
teni. Szóló véleménye szerint helyesebb
volna, ha a kormány a létesítendő magte-
nyészési intézetet szoros kapcsolatba hozná
a növénytermesztési kísérleti állomással, s
ennek keretében, de önálló hatáskörrel szer-
vezné. Előnyös volna ez azért, mert a növény-
termesztési állomás teljesen fel van szerelve,
megvannak a maga műszerei, könyvtára stb.,
amelyeket a magtenyésző-intézet is használ-
hatna. Ily módon sok pénzt takaríthatna
meg a kormány és a lehető legrövidebb idő
alatt léphetne életbe a magtenyésző-intézet.
Erre a körülményre felhívni javasolja a kormány
figyelmét. Szóló abban a véleményben van,
hogy akkor, amikor a javaslat a külföldi mag-
behozatal eltöltését célozza, gondoskodni kell
együttal a megfelelő vetőmag természetéről ide-
haza, ami csak helyesen szervezett magtenyésző-
intézet útján lehetséges. Ezért szóló azt javas-
olja, hogy ne válassza szét a szakosztály az
előadó által beterjesztett, szervesen összefüggő
javaslatot, hanem fogadja el azt teljes egé-
szében.

Cserhádi Sándor elnök néhány megjegyzést
kíván tenni a tárgyalás alatt levő kérdéshez.
Az előadó azt mondotta, hogy a felvidéken
roppant nagy pusztítást visz véghez ez a be-
tegség az ellene való védekezés hiányossága
folytán. Régi tapasztalat, hogy a felvidéki bur-
gonyatermesztési mizériáknak ez csak egyik
mozzanata, mert ott elkezdve a talajmiveléstől,
a termelésnek minden egyes fázisa olyan hi-
bás, hogy emiatt áll oly rendkívüli alacsony
fokon ott a termelés. Hozzájárul szóló ahhoz,
hogy kötelezőleg hozassék be a burgonyavész
ellen való védekezés, de felemlíti, hogy ezzel
egyedül még a burgonyatermelést nem emeljük
a felvidéken arra a fokra, amelyre lehetne. Ami
a külföldi betegségek behurcolása ellen való
védekezésnek azon módját illeti, hogy minden
külföldről behozandó burgonyaküldemény a ha-
tarállomáson megvizsgáltsék, ehhez hozzájá-
rul szóló, de megtoldani kívánja azt egy do-
loggal, ami az állomásoknak ezt a különben is
igen nagy munkáját jelentékenyen megkönnyí-
tené. Ez pedig az, hogy a „Köztelek”-ben hi-
vassanak fel a gazdák már most, hogy tartózkod-
janak a külföldi burgonyabehozataltól. Ami
azt illeti, hogy a növénytermesztési kísérleti ál-
lomás szólítsák fel a burgonyabetegségek
körül kísérletek végzésére, ezt módosítani ja-
vasolja szóló olyképpen, hogy kéressék fel a
földmivvelésügyi miniszter, hogy utasítsa a nö-
vénytermesztési kísérleti állomást ezen kísérletek
végzésére, mert ez esetben a miniszter fogja
fedezni a kísérletek körül felmerült költségeket.
A burgonyanemesítés Magyarországon még igen
kezdeteleges állapotban van, az bizonyos, de ha
sok nem is, egy-két nemesítőtelepünk már is
van. Szepesmegyében pl. herceg Hohenlohe az
idén már negyedik esztendeje igen szép ered-
ményt nyel tenyészt a burgonyát. Az Alföldön
is van egy olyan nemesítő telep, amely akár-

melik külföldivel kiállja a versenyt, Bánkuton,
József főherceg uradalmában. Ami Elek Ernő-
nek azon kívánságát illeti, hogy a növényter-
mesztési kísérleti állomás jelöljön ki bizonyos
szabályokat, amelyeknek pontos betartása igen
szükséges és célravezető volna, hogy ennek a
veszedelmes betegségnek elterjedését legalább
némiképpen korlátozzuk, erre nézve megjegyzi
szóló, hogy sokkal újabb keletű ez a baj, sok-
kal kevésbé ismerjük az ellene való védeke-
zési módokat, semhogy e tekintetben helyes
tanácsokat tudnánk adni. Ami végül azt illeti,
amit Koppély Géza említett, hogy t. i. Szandtner
szólítsuk fel bizonyos kísérletek végzésére, ezt
elfogadja szóló, de megjegyzi, hogy az említett
talajmivvelési rendszert Magyarország minden
vidékén alkalmazni teljesen lehetetlen.

Mivel a javaslatához senki nem kíván felszó-
lálni, elnök határozatilag kimondja, hogy a szak-
osztály az előadó határozati javaslatát a *Jes-
zenszky* és az elnök módosításaival egyhan-
gulag elfogadta.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének átirata a lóhere és luczernamag forgalomba hozat- atalának szigorubb feltételekhez való kötése tárgyában.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár előterjeszti,
hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezet a föld-
mivvelésügyi miniszterhez egy beadványt intézett
a luczerna- és lóheremag forgalombahozatalának
szigorítása és ezzel kapcsolatosan az amerikai
lóhere- és luczernamag behozatalának meg-
nehezítése tárgyában, felkérve egyesületünket,
hogy a magunk részéről is beadványukat ille-
tkezés helyen támogassuk. A Magyar Mezőgazdák
Szövetkezet beadványában utal arra, hogy
lóhere- és luczernakivitelünk igen nagy mér-
tékben visszaesett az utolsó években és külö-
nösen nagy veszedelemmel fenyegeti lóhere-
és luczernatermelésünket a mindinkább terjedő
nagy szemű aranka, amelyet a külföldről hoztunk
be. Utal arra, hogy az utolsó esztendőben
Amerikának igen rossz termése volt és ennek
folytán képtelen volt Európába lóhere- és luczerna-
magvakat importálni s e révén Angliában mi
hódítottunk tért, aminek következménye az
volt, hogy hazánkból a nagy szemű arankát
tartalmazó lóhere- és luczernamagot exportál-
hattuk Angliába, ahol az árákat a klíma folytán
nem okoz és ennek következtében az aranka-
mentes magnak az ára idehozott niveauon volt
tartható. Most azonban az következett be, hogy
Amerikának óriási termése van lóhere és
luczernában és ennek folytán óriási kivitele is
lesz. Ennek az lesz a következménye, hogy
teljesen ki fogunk szorulni Angliából. Ennél-
fogva a nagy szemű arankát tartalmazó lóhere
is bennmarad az országban és még amerikai
mag is fog beözönlenni, leszorítva a hazai lóhere-
és luczernamag árát.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezet az
javasolja a miniszternek, hogy a lóhere- és
luczernamag — bármily kis mennyiségben
is — csakis államilag ólomzárolt zsákokban
legyen árusítható és hogy az ellenőrzés szigo-
ritása végett, a heremagvak árusítását bolthelyi-
ségekben korlátozni s hatósági engedélytől
függővé tenni sziveskedjék, előnyben részesítve
a szövetkezeteket. Tekintettel az ellenőrzés
nehézségeire, az ellenőrzéssel a pénzügyőrséget
is megbízni javasolja.

Szóló a maga részéről ezeket a javaslatokat
helyeseknek tartja, egyúttal azonban hézagosa-
nak is. Teljesen helyes, hogy a lóhere- és a
luczernamag eladása engedélyhez köthessék, de
nemesak a boltokban, a kereskedőknél, hanem
szükséges ez különösen a heti és országos
vásárok alkalmával is, amikor mindenki min-
den ellenőrzés nélkül árusíthatja ezeket a mag-
vakat. Pontos kíváncsolom továbbá, hogy a mag-

vizsgáló állomások személyzete is szaporítas-
sék, mert azok ma is képtelenek eleget tenni
feladatuknak, különösen az arankavizsgálatot
illetőleg. Ha pedig azon kíváncsolomnak akarunk
érvényt szerezni, hogy egy- vagy félkilós here-
magmennyiség is csakis ólomzárolt zsákokban
legyen árusítható, azzal annyira felszaporodik
az állomások dolga, hogy már emiatt is szük-
séggé válik a személyzet szaporítása. Igen
fontos kíváncsolom továbbá az, hogy Ausztriában
a mienknek megfelelő szigorubb vizsgálati el-
járás léptetessék életbe. Ott t. i. sokkalta eny-
hébb feltételek mellett plombozzák a magot és
hozzánk hozzák be. Miután pedig Ausztriából
szabadon jöhet be a heremag Magyarországra,
ennél fogva az idegen magvak behozatala ellen
csak úgy fogunk sikeresen védekezhetni, ha
Ausztriában is olyan szigoru magvizsgálati el-
járás fog életbeléptettni, mint amilyen miná-
lunk érvényben van.

Ennél fogva felkérendőnek tartja szóló a föld-
mivvelésügyi minisztert arra, hogy az osztrák
kormánytól közbenjárjon a mi arankavizsgálati
módszerünknek megfelelő szigorubb vizsgálati
eljárás életbeléptetése érdekében. Még egy
javaslata van szólónak, az, hogy ugy a kül-
földről, mint Ausztriából is behozott hereféle
magvak (ez utóbbiak addig, amíg Ausztria életbe
nem lépteti a szigorubb vizsgálati eljárást) a
leadó állomáson megmintáztassanak s valamely
magvizsgáló állomáson megvizsgáltsanak és
csak akkor legyenek forgalomba hozhatók, ha
a mi vizsgálati eljárásunknak megfelelő árunak
bi. onyulnak.

Javasolja szóló, hogy a Magyar Mezőgazdák
Szövetkezet átirata ügyében támogatólag
írjunk fel a miniszterhez, kiegészítve azt a
szóló által javasolt proppozicziókkal.

Cserhádi Sándor elnök kéri előadót, hogy
nem lehetne e ennek az átiratnak tárgyalásá-
val a következő növénytermesztési szakosztályi
ülésig várni, mert éppen e kérdéssel legbeha-
tóbban foglalkozó vetőmagvizsgáló állomások,
melyek e kérdésben a legilletékesebb véleményt
nyilváníthatnák, a kérdéshez nem szólhatnak
hozzá.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár az elnök
kérdésére nézve megjegyzi, hogy az általa e
kérdésben tett pótvajaslakok voltaképpen a
növénytermesztési szakosztálynak évekkal eze-
lőtt a kérdés legbehatóbb megvitatása után
készült vajaslakai. Ezeket a vajaslakokat a szak-
osztály már két évvel ezelőtt fel is terjesz-
tette a földmivvelésügyi kormányhoz anélkül
azonban, hogy bármilyen eredményt ért volna el
velök.

Szóló csak megismételte a szakosztály és
igazgató-vajaslakmány által már elfogadott ezen
vajaslakokat úgy, hogy a szakosztály azokat
bátran magáéva teheti.

Szükségesnek tartja pedig szóló ezt a fel-
terjesztést azért, hogy a kormány a megfelelő
időben tegye meg a szükséges intézkedéseket,
mert ha ezzel késik, akkor luczerna- és lóhere-
magkereskedelmünknek jelentékeny károkat okoz.

Károly Rezső felhívja a szakosztály figyelmét
arra a körülményre, hogy Franciaországban
éppen a legutóbbi hónapokban léptettek
életbe hasonló intézkedést, hogy az ilyen nagy-
szemű, arankát tartalmazó heremag már a vámnál
vizsgáltsák meg. Jó volna tehát az erre
vonatkozó franciaországi adatokat bekérni,
ami mindenestre hozzájárulna a kérdés könny-
nyebb megoldásához.

Cserhádi Sándor elnök a szakosztály hatá-
rozataként kimondja, hogy a Magyar Mező-
gazdák Szövetkezet felterjesztését hasonló szel-
lemű felterjesztéssel fogja az egyesület a föld-
mivvelésügyi miniszternél támogatni, kiegészítve
azt a *Jeszenszky* által tett vajaslakokkal.
Ezzel az ülés véget ért.

A küsszántói volt báró Königsarter-féle uradalom parcellázása folytán az összes élőállomány: 180 dbból álló tisztavérű szimentáli tehenészet, tisztavérű orzskönyvezett, tuberkulinra nem reagált

tenyészvikák,

üszök, tinók, jármos és beállítani való ökrök,

130 dbból álló lóállomány:

elsőrendű luxus kocsilovak, félvér tenyészkanccák, igáslovak, ménék, csikók, továbbá a holtfelszerelés: gőzeke, cséplő-, arató-, vető- és kaszálógépek, stabil gőzgépek, dynamok, teljes malomberendezés, motorok, ekék, szekerek stb.

folyó hó 18. és 19-én

önkéntes árverésen fog eladatni.

Küsszántói uradalom

u. p. Bors, Bihar megye.

Kis-Szántó Nagyvárdtól bérkocsin 35 perc alatt érhető el. 1087

!! Most jelent meg !!

Tizenkét év a Magyar Gazdaszövetség történetéből 1896—1908.

Ára 5 korona.

Megrendelhető a "Patria" r. t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Szőlőoltvány! Szőlővessző!

A világhírű DELAWARE adja a legjobb bort; oltani, permetezni nem kell! Gyökeres 1000 darab 100 korona; sima 50 korona. Szőlőoltványok ezere: 140 korona, a legnemesebb fajokból. — Árjegyzék ingyen. — Rendelési cím:

SZIJGYÁRTÓ NAGY MIHÁLY, Felsőseged. (Somogy m.) 1061

„AUTOMAX“

a legjobb önműködő

élőfa-fecskendő

A 177. számú prospectus kívánatra megküldetik.

KRÁSA RUDOLF

WIEN, VII., KIRCHENGASSE 29.

Száritott répaszeletet melasszét és műtrágyát

jutányos feltételek mellett szállít: 105

Sebők Emil és Társa

Budapest, V., Lipót-körut 2. szám.

Ingyen

küldjük meg a most megjelent gazdasági szakkönyvek jegyzékét 1909. "Patria" részv.-társ. gazd. szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Pinczék: **Budafok.**

MAGYAR GAZDÁK ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE

Értékesít husiféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindennemű élelmiszert. Hordóbor-értékesítő osztály. — Égetett szeszes italok értékesítése.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Kirendeltség: **Közp. Vásárosarnok.**

„BUDAPEST“

— Igazgatóság és központi iroda: — IV., Veres-Pálné-utca 40. sz.

A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET VEZÉRKÉPVISELŐI.

Baromfi-hizlalda: **Budafok.**

Élelmiszer-árnyás (IV., Vámház-körut 8. sz.)

— hus-, csemege-, fűszer-, bor- és nagybani osztályokkal — A maga nemében egyedül álló élelmiszeri intézet.

Fiókok: Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy, Székelyudvarhely, Fiume, Erdélyi birtokok ottani fiókjainál mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket a legjutányosabban vételezhetnek.

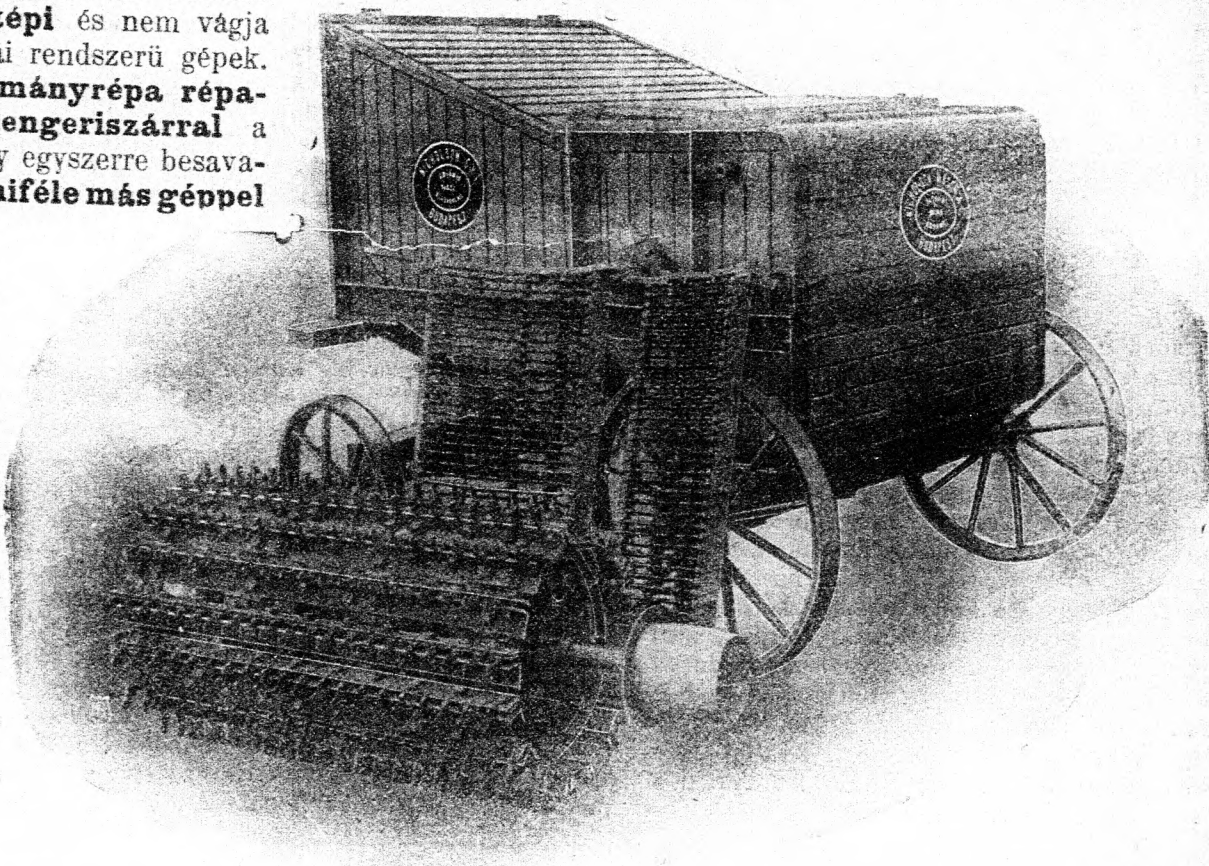
AZ ÁSVÁNYI-FÉLE SZABADALOMTULAJDONOS TENGERSZÁRTÉPŐGÉP

az egyedüli szerkezet, mely a tengerszárát minden részeiben a legtökéletesebben feltépi és nem vágja dugószerű darabokra, mint az amerikai rendszerű gépek. Az egyedüli gép, melylyel takarmányrépa répafejek levéllel, egyidejűleg a tengerszárral a legtökéletesebben felapríthatók és így egyszerre besavanyíthatók. Ezen kettős művelet semmiféle más géppel nem végezhető mint az „Ásványi“ féle tengerszártepőgéppel. 1908. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

„Nicholson“
GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST, VI.,
VÁCZI-UT 17. SZ.

.....

Árjegyzék és ismertetés
ingyen és bérmentve, ...

Gőzeke acetylen-lámpák

Éjjeli szántásoknál **gőzekre** különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Kézi-, kocsis-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kert-, istálló- **acetylen-lámpák.**

Bárdi József automobil r.-t. Budapest, VI., Mozsár-utca 9. Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 16-28.

Sürgőnyczim: Pneumatic.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Gazdák figyelmébe! Most jelent meg:

A pinczegazdaság melléktermékeinek értékesítése

Irta: **SZILÁRD GYULA** a gróf Esterházy-féle osákvári fölműveléskola tanára

Tartalma: Pálinka- és cognacfőzés. A törköly és venyige mint takarmány. A borsóprű értékesítése. Borkőnyerés törkölyből és borsóprűből. Kék szőlő festőanyagának kivonása. Szőlőmagolaj-nyerés. Csersavoldat készítés szőlőmagból. Ecetkészítés.

1 korona 60 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "PÁTRIA" részv.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó birtok

Fejér megyében, gyorsvasutállomás, 1500 magyar hold **kitűnő prima sikk gazdaság**, házi kezelés alatt, **új modern épületekkel**, kedvező fizetési feltételek mellett. Ára 840.000 korona.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-u. 5.

Telefon 12-85.

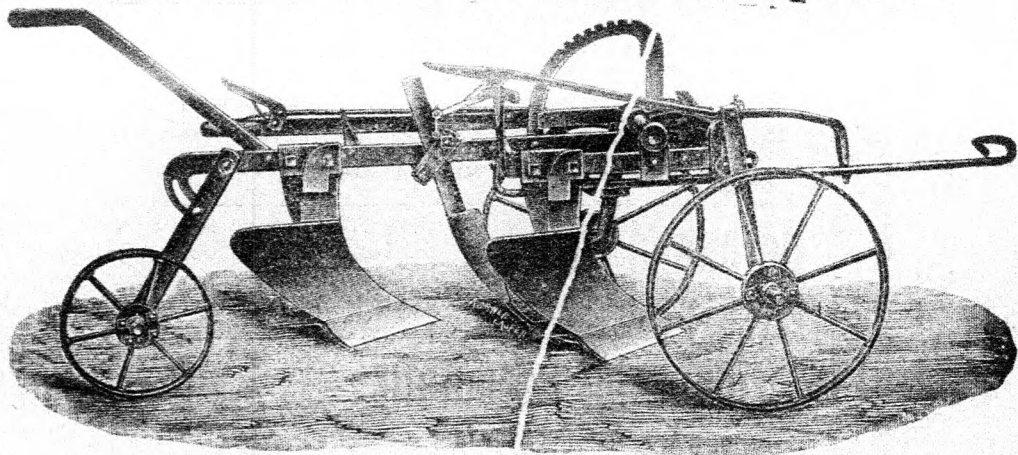
272

Telefon 12-85.

Betanított igásökrök, tehének, üszők, tenyész bikák **állandóan kaphatók** gróf **TELÉKI ARVÉD** fehér magyar gulyájából, drassói uradalomban, posta, vasut, távirtda: **KONCZA.**

963

RESICZAI ACZÉLEKÉK

Kitűnő szerkezet

Kiváló aczélanyag

Kevés vonóerő

jellemzik a resiczai talajművelő-eszközöket

Arjegyzékkel, legolcsóbb árajánlatokkal szívesen szolgálunk. Szíveskedjék ekéinket vásárolni.

Magyar gyártmány.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32. szám.

A Boldogasszonyi Főbérletesség ajánl vetőmagul, míg a készlet tart, eredeti mag után termelt első utántermés

Hanna-árpát

100 kilogrammonként 20 koronáért.

Probstei-zabot

korán érő, 100 kilogrammonként 18 koronáért.

500 kilogrammon aluli megrendelést nem fogadunk el; az áru értéke vevő zsákjaiban a helybeli vasúttalomsra szállítva értendő. Kivánatra mintát küldünk.

Megkeresések Boldogasszonyi Főbérletesség czimen Boldogasszony, Moson megye küldendők. 1059

Olesó szakművek!!

- A trágyáról, a trágyázásról és a trágyakezelésről szükséges tudnivalók. Irta Réti János K -60
- A kaszálók és legelők ápolása. Irta Gáspár József K -50
- A gazda, mint sertéshizláló. Irta Virág Elek K -50
- A borjúk fölneveléséről. Irta Tormay Béla K -50
- A takarmányrépa. Irta Herényi Gothárd Sándor K -50
- A fejőstehénről. Irta Hauer Géza K -60
- A szántás-vetésről. Irta Hensch Árpád K -50
- Utmutató a ragadós állati betegségek elleni védekezésben. Irta Jakab László K -80
- Az építkező gazda. Irta Domokos Kálmán K -50
- A kukoriczamlivéléséről. Irta Haisz Gyula K -50
- A házi állatok fontosabb elősközdői. Irta Péter Béla K -50
- A házi kert. Irta Ritter Gusztáv K -80
- Baromfi-tenyésztés. Irta Gáspár József K -70
- A csalamádé termesztése, bevermelése és etetése. Irta Cserháti Sándor K -50
- Csikónevelés. Irta Czajlik István K -50
- A dohánytermesztéséről. Irta K. Vörös Sándor K -70
- A vörös lóher termesztéséről. Irta Ásványi Lajos K -70
- Gyümölcsértékesítés. Irta Ritter Gusztáv K -70
- A nyers takarmányok eltevése, különös tekintettel a zombolyai kazarla. Irta Herényi Gothárd Sándor K -50
- A gazdaságok berendezéséről. Irta K. Vörös Sándor K -90
- A mosárfűz termesztése. Irta Marc Ferencz K -50
- Házi állataink takarmányozása. Irta Kovácsy Béla K -50
- A len és kender termesztéséről és áztatásáról. Irta Grasselli Miklós K -50
- Konyhakerti magvak termelése. Irta L'Huillier István K -50
- A homlótermeléséről. Irta Réti János K -50
- A méhtenyésztéséről. Irta Gáspár József K -60
- A gabonafélék, a burgonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei. Irta Péter Béla K -50
- Talajjavítás lecsapolással. Irta Nemes István K -50
- A legjobb takarmányfűvekről. Irta Réti János K -50
- Az öntözés. Irta Nemes István K -50
- Hasznos tudnivalók az állati szülészet köréből. Irta Jakab László K -50
- A jégkár ellen való biztosítás és a károk becslése. Irta Szűts Mihály K -50
- Gazda számvitele. Irta K. Vörös Sándor K -50
- A haltenyésztéséről. Irta Péter Béla K -60
- A vetőmag eltarításáról és a magtárban kárt tevő állatokról. Irta Péter Béla K -50
- Utmutató házi állataink egészségének gondozására. Irta Jakab László K -50
- Magyar olajnövények. Irta Dr. Rodiczky Jenő K -60
- A gyermek kártékonyasága és az ellenük való védekezés. Irta Cserháti Sándor K -80
- A szocializmusról. Irta Papp Gergely K -50
- Az állami egyenes adók és a községi adópótlékokról. Irta Heigel Lipót K -50
- A fogyasztási adókról, jövedékek és illetékekről. Irta Heigel Lipót K -50
- A legfontosabb szálás takarmánynövények termesztése. Irta Rázsó Imre K -50
- Szőlőműveléséről. Irta Ikfalvi K -50
- A tenyészkanczákrol, különös tekintettel a meddőség okaira és azok elhárítására. Irta Ross Nándor K -50
- Tanácsadó fiatal gazdák számára. Irta Hadviger Albert K -50
- A káposztafélék termesztése a szántóföldön. Irta L'Huillier István K -50
- A mezőgazd. szeszgyárak jövedelmezősége, berendezése, üzeme, gyümölcs-pálinka-főzés. Irta Dr. Baintner Ferencz K -50
- Cukorrépa-termesztés. Irta Varga Kálmán K -50
- Magyar komlótermesztés. Irta Cséner Lajos K -50
- A gabonafélék termesztése. Irta Cserháti Sándor K -50
- A gyógynövények termesztése. Irta Péter Béla K -50
- A kenyéradó növények fontosabb ellenségei és betegségei. Irta Dr. Barna Balázs K -50

Megrendelhetők a „PÁTRIA“ r.-társ. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatát tűzi ki a belterjesebb és az eddigigélt hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján. Kiválóan az okosabb gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezéséről, vezetéséről és azok lezárásáról. Elvállalja a gazdaság számvitelének felülvizsgálatát vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdaság számviteli adatainak elkönyvelését. Időszaki jelentéseket alapján. Evi zárólatokat és jövedelmezőségi számításokat elkészít. Tanácsot ad birtokbérbeadásnál, valamint mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgáltat és vitás ügyekben a választott szakbírói bíróságot elvállalja. Birtok és mindenféle mezőgazdasági értékekbecsléseket végez. A bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja. Gazdatisztesztet és egyéb képzettebb gazd. személyzetet keresőket nyilvántart. Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kiveését és túlfizetés esetén az összeg visszatérítését kieszközli. Adóelengedések ügyében utbaigazítással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály ily irányú működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentett:

- Eladó birtok:** 543 m. hold Zalában, vasúttaloms a birtokon szeszgyárral, téglavetessel, csementagyártással, iparvágány a mélyre, urakkal. Barmikor átvethető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathoreszky, Túrje.
- 187 m. hold pilisicskai vonalon. fővárostól 39 km-re. 4 község között, orvos, gyógytúr Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertéstenyésztéssel, 5 h. szőlővel, csőrökkel magdálakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás avveges, zárt verandával.
- 300 m. hold sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megletező g. épületekkel.
- 370 m. hold Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, 60 lakással és 5 hold díszkerttel, köves út mentén.
- 100 m. hold Békéscsaba I. o. békai sík, 15 percrenyire a vasúttalomsától, jó utakkal, a Ferencsatornától 8 percrenyire, urakkal és gyümölcsösökkel.
- 500 m. hold Szatmár megyében, vasúttalomsától 2 km-re, kényelmes urakkal.
- 1015 kat. hold Torontóiban a Tisza és vasút mentén, köves úttal, egészen avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel.
- 608 kat. hold Erdmelléken, vasúttól 7 kilométerre, épülő vasút helyben, 40 kat. hold dohányengedélyvel, kelő lak- és gazdasági épületekkel.
- Tejgazd. birtok, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, csőrökkel, 180 darab marokra való szőlővel, nagy kukoricza-görvél, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész gazdaság a kímésen kerti talaj, nagy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételi megkötényíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztés kölcsön.
- 280 m. hold Budapesttől fővonalon gyo-ssal 1/2 óra, vasúttalomsától mentén 4 km-re, megletező gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urakkal. 60 m. h. erdőtelőséggel.
- 588 hold Nógrád m. megyében, a szántó, 54 h. rét, 5 l. szőlő, 14/2 o. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, nádvar és m. Vasúttalomsától. 5 km-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető.
- 384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészen vagy kisebb részletekben is eladó.
- 1000 m. hold Hort megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épületekkel felszerelve, telekmentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó.
- 2488 hold, 50 hold termőgyümölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megletező számú kényes kőből épült épületekkel, 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító, jó munkaviszonyok. Ára felszerelés nélkül 500,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbe adó.
- 200 hold Szilagy megyében, vasúttalomsától 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedélyvel. Kereskedelmi növények termesztésére és tenyésztésére alkalmas. Kedvező fizetési feltételek.
- 200 hold, vasúttalomsától 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt is egész terület eladó.
- Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75,000 K.
- 518 m. h. Borsod megyében vasúttalomsától 6/5, épülő vasúttól 3 km-re. Elegendő gazdasági épületekkel és külön belsőleg, melyen az urakkal áll. 40 hold dohányengedélyvel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 korona.
- 2400 m. hold sík fekvésű dunántúli birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 20 épülettel, telekmentes, saját kezelés alatt áll. Urak lak 10 holdas parkban. Három vasúti vonal mentén. Ára 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradt.
- 101 m. hold Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 90 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold akáczerdő épületekkel.
- 184 hold Pest megyében vasúttaloms mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó tó urakkal és kelő gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett.
- 138 m. hold Pest megyében vasúttalomsától 1/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltérhető legelő tanyával együtt 48,000 koronáért.
- 480 hold fővárostól 25 km-re, teljes felszereléssel, tenhenteséssel, modern lakóházzal, kelő gazdasági épületekkel.

Birtokvétel:

- 200 m. hold birtok 30-40 km-nyire a fővárostól. 458
- 400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó út mentén, vasúttól nem távol, családunk való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7
- Kisbirtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasúttaloms. 8
- megvételre kerestetik: 400-1000 h. birtok, melynek nagy része vágható erdő. 2916
- 1000 holdig cserébe fővárosi házárt, egy tulnyomóan erdőből álló, Hort, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 367
- 2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közelében. 3950
- 200 holdas birtok urak lakóházzal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-1500 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
- 2000 hold elsősorban talaj birtok, cukorrépa vidéken, vasúttaloms közelében, szép kastélyval és parkkal, Bécstől legfeljebb 6 órányira. 5215
- 800-1200 m. hold birtok, kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megletező lakóházzal. 454
- 2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 5216
- 250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városokhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, telekmentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 2530
- 2-400 hold egytágyon legfeljebb 5 szobás lakással, vasúttól legfeljebb 1 1/2 órányira jó úton. Lehet az egész birtok erdő. 12/8
- 800-1000 holdig jó földkel és épületekkel, instrukcióval. A lakóház falamban vagy város közelében legyen. 79
- 500-1000 m. hold lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sík fekvés, vasúttaloms közelében. 23

Bérbeadó birtok:

- 480 m. hold Abony megyében 7 km. a vasúttól, országot mentén, 7 szobás nádvarházzal, kelő gazdasági épületekkel. 5003
- 1150 m. hold Nógrádmegyében jó gazdasági épületekkel, épülő vasút mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre 15

Birtokbérlet kerestetik:

- 180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemel. 2530
- 800-1500 h. Erdélyben vasúthoz közel, jó urakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 490
- 2-3000 holdat tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehenészet üzemel. Urakkal legalább 6 szobás legyen. 1868
- 1000-1500 m. hold lehetőleg síkfekvésű, előnyben részesül erdőnélküli birtok és síkfekvésű vasúttaloms közelében levő.

Ezekon kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók telepeptésére alkalmas birtokokat és bérlet-szövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetésnéél.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.

Felhívás a gazdákhöz. Mindama tisztelt földbirtokos és haszonbérlet urakat, akiknek okleveles gazdatisztre, vagy más gazdasági alkalmazottira szükségük van, felkérjük, hogy a náluk üresedésben levő állásokról az OMGE. üzemi osztályt mielőbb értesíteni sziveskedjenek. Ugyanis ama helyzetben vagyunk, hogy kiváló minőségű állást kereső gazdatisztesztet és egyéb gazdasági alkalmazottakat ajánlhatunk hozzánk forduló egyesületi tagjainknak teljesen díjmentesen.

IX. évfolyam
AZ O
Az Országos
Egész évre 24
1908 nov. 11
AZ O
Ülő
1908 nov. 11
az „Ország
állattenyésztő
1908. évi
4 órákor a
Tárgya
1. Szakos
2. Vászor
lászóról szó
intézkedése
3. Földm
termelése tá
Budapest.
Ö Felsőg
az Országos
ugyis mint
Szövetségén
fejtett negy
elővételtele
kitüntetésbe
Távozó e
tünk, változ
lunk legjob
helyről jöv

